דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם "למרחב"

יום שלישי, י"ג בניסן תשמ"ו, 22 באפריל 1986 • גליון 18794

היום 12 עמודים • המחיר 73 אג' כולל מע"מ • באילת 63 אג'

היום בדבר
- הפרצות בדו"ח ועדת בייסקי – טדי פרויס
- הכרזה אומללה – מאיר בראלי
- תשלום ללא תמורה – אשר מניב
- גבולות הפוליטיקה – נתן רוטנשטרייך
- מעמד אשף, למשאל עם – אוריאל בן־עמי
- בורסה: דו"ח בייסקי, כל העולמות

מזג האויר

(ע). – תחזית מזג האוויר להיום: ירידה נוספת בטמפרטורות.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים 12–21, רמת־הגולן 10–21, נהריה 13–23, צפת 10–20, חיפה 14–22, טבריה 15–26, נצרת 12–22, עפולה 9–24, השומרון 12–23, תל־אביב 12–23, עזה 14–23, באר־שבע 18–30, נתב"ג 11–25, יריחו 17–30 מעלות.

„הפועלים": גזית התפטר – סיוון מועמד; „המזרחי": הדירקטוריון לימין אהרון מאיר

„לאומי": המועמדים הורביץ ודברת • „דיסקונט": רקנטי עדיין נמנע מתגובה

מאת דוד טרביס, סופר „דבר"

במערכות הבנקים נכנס אתמול להילוך גבוה המדריך למינוי מועמדים חדשים במקום המנהלים שהתפטרותם צפויה. ההערכה היא שכל ראשי הבנקים שהתבקשו להתפטר יעשו כן ולא יהיה צורך לאכוף עליהם את התפטרותם.

מועצת המנהלים של בנק־המזרחי התכנסה אתמול והביעה תמיכה במנכ"ל אהרן מאיר. היום אמורה מועצת המנהלים של בנק־לאומי להתכנס, ובמהלכה צפויה הודעת התפטרות של המנכ"ל ארנסט יפת.

התבטאות פומבית של יו"ר „דיסקונט" רפאל רקנטי צפויה רק ביום ב' הבא.

ראשון הודיע על התפטרותו על פי המלצות הוועדה, יו"ר הנהלת בנק הפועלים גיורא גזית. במכתב ההתפטרות ששלח ליו"ר הדירקטוריון של הבנק, פרופ' איתן ברגלס, ואשר העתקים ממנו הועברו ליו"ר חברת העובדים ישראל קיסר ולמזכיר חברת העובדים דני רוזוליו, אומר גזית כי אף שמסקנות הוועדה כלפיו חמורות הרבה פחות מאשר לגבי ראשי מערכת הבנקאות האחרים, ולמעשה אינן פוסלות אותו מלהמשיך ולכהן בכל תפקיד בכיר אחר בבנק או במערכת הבנקאות הישראלית, הוא מוצא לנכון להביא עמדתו כלפיהן. גזית התייחס בדבריו אל המסקנות בכלל ואל המסקנות האישיות כלפיו כפרט, והתעכב על השלכותיהן האפשריות.

„שינוי נורמות רטרואקטיבי"

לטענת גזית יש במסקנות הוועדה משום שינוי נורמות בתוקף רטרואקטיבי. לדבריו, זהו מבחן ששום גוף העוסק בביצוע, או אדם הנושא באחריות ביצועית לא יוכל לעמוד בו. עוד אמר כי הוועדה הטילה אחריות אישית על מעשים קולקטיביים של ממסד שלם לאורך תקופת דור כמעט בעוד שלנושאים באחריות זו – אפילו אם כיהנו בתפקיד בכיר ביותר – היתה למעשה השפעה קטנה ביותר על מכלול התנאים שבהם נאלצו לפעול. גזית קבל על ה„דיספרופורציה הבלתי נסבלת בין העונשים שהוטלו על אותם אישים שעדיין מכהנים בתפקידיהם, לבין אותם אנשים שכבר פרשו

(סוף בעמוד 2)

עמירם סיון

אלי הורוביץ

זמיר וטוניק מתנגדים לחקיקה שתמנע תביעות אזרחיות נגד בנקים

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר סבור שאין להחפז בחקיקה או בנקיטת פעולות אחרות כדי לקדם הגשת תביעות אזרחיות נגד הבנקים.

פרופ' זמיר אמר אתמול ל„דבר" כי כתוצאה מדו"ח ועדת בייסקי נשמעה הטענה כי יתכן שנוצר בסיס חדש להגשת תביעות נגד הבנקים. לדבריו אזרחים שחשבו בעבר על הגשת תביעות כבר הגישו אותן. עוד אמר כי יש לבדוק אם יוצר דו"ח בייסקי בסיס חדש לתביעות, האם כלולים בו ממצאים חדשים המוסיפים לאחריות הבנקים.

לשכת היועץ המשפטי לממשלה נערכת להקים צוותים שידונו בהיבטים המשפטיים של הדו"ח ובאפשרות להמליץ על העמדה לדין פלילי של אישים או תאגידים שנגזפו.

פרופ' זמיר הביע אתמול צער על כך שעבר זמן כה רב מאז משבר המניות ועד הגשת דו"ח בייסקי. כזכור היה פרופ' זמיר הראשון שתבע הקמת ועד חקירה. הוא הביע תקווה שהדו"ח יסייע להבריא את המערכת.

מבקר המדינה יצחק טוניק הביע אתמול גם הוא התנגדות חד משמעית למתן חסינות לבנקים נגד תביעות אזרחים כלפיהם. המבקר אמר את דבריו בישיבת ועדת הכספים של הכנסת.

עו"ד יהודה רסלר, המייצג אזרחים שהגישו תביעות לבנקים בעקבות מפולת מניותיהם, אמר אתמול כי עד כה הוגשו כמה עשרות תביעות, אך להערכתו מדובר במאות אלפי אזרחים שעשויים להגיש תביעות נגד הבנקים.

אמוראי, זנבר, ד"ר שרון ופרופ' ברונו מועמדים לכהונת נגיד בנק־ישראל

מאת סופר „דבר"

עם הודעתו אתמול של משה מנדלבאום על כוונתו להתפטר מתפקיד נגיד בנק ישראל נעשתה בחירת יורשו למשימה דחופה, ובשלב זה מוזכרים ארבעה מועמדים לתפקיד:

במקום הראשון עדיין רץ סגן שר האוצר עדי אמוראי, שכנראה הובטחה לו תמיכתו של ראש הממשלה לתפקיד זה עוד בעת הקמתה של ממשלת האחדות הלאומית, כאשר אמוראי נתן הסכמתו לשמש סגן שר האוצר.

שר האוצר משה ניסים הודיע אתמול כי יש בכוונתו להציע מועמד לתפקיד נגיד בנק ישראל. השר ניסים נועץ עם מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר ויוועץ עם ראש הממשלה שמעון פרס מיד עם שובו ארצה. השר אמר כי הוא מקווה שכבר בשבוע הבא יהיה נגיד חדש לבנק.

ח"כ עדי אמוראי
מועמד לנגיד בנק ישראל

שלשום, עם פרסום דו"ח בייסקי הועלתה על־ידי קבוצת תעשיינים מועמדותו של משה זנבר, מי שכבר כיהן כנגיד בנק ישראל בעבר ונחשב מבכירי הכלכלנים בישראל.

הוזכרה גם מועמדותו של עמנואל שרון, כיום מנכ"ל האוצר. אולם ספק אם הממשלה תסכים לשחררו מתפקידו. הוא המנכ"ל החמישי המכהן באוצר בעשור האחרון, והחילופין התכופים של השרים והפקידות הבכירה לא הוסיפו חוסן למשרד. חילופי השרים בשבוע שעבר עושים מועמדות זו לעוד פחות סבירה.

מצד מקורבי ראש הממשלה הוזכרה גם אפשרות להעלאת מועמדותו של מיכאל ברונו, פרופ' לכלכלה, מאבות התכנית הכלכלית שמבצעת ממשלת האחדות.

סיעת המערך תתמוך במועמדות אמוראי ובח"כ מיכה חריש כיורשו

(סוף בעמוד 2)

ח"כ מיכה חריש
מועמד לסגן שר האוצר

ארבעה צעירים מבקה אל־גרביה חשודים ברצח החייל משה תמם

נעצרו לפני חודש • מייחסים להם חברות ב„חזית העממית" • הוארך מעצר חמישה חשודים בחברות בחוליה נוספת מכפרי המשולש

מאת נתן רועי, סופר „דבר" ושכונות עתיים

היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר התיר לבית משפט השלום בחיפה להאריך ב־10 ימים את מעצרם של ארבעת החשודים בחטיפתו וברציחתו של החייל משה תמם. הארבעה, תושבי בקה אל־גרביה, חשודים בפעילות בארגון החזית העממית לשחרור פלשתין, שבראשה עומד ג'ורג' חבש. החוליה נלכדה במהלך החודש האחרון אך הדבר הותר לפרסום רק אתמול.

שופט השלום בחיפה, השופט קמאל חיר, האריך את מעצרם של אברהים ראזק בידסה (בן 26), אברהים נאיף אברמוך (בן 26), רושדי חמדאן אבו־מוך (בן 24) ואוליד בימר דקאה (בן 25).

החקירה בפרשה זו נסתיימה וממצאיה הועברו לתובע הכללי להכנת כתב אישום.

בית־המשפט האריך גם את מעצרם של חשודים אחרים בהשתייכות לחוליית המחבלים, שעל־פי ממצאי החקירה עסקה באיסוף אמצעי לחימה, ולהערכת כוחות הבטחון זממו חבריה לרצוח משתפי פעולה עם ישראל. במהלך החקירה גילתה המשטרה מצבור של נשק, לבנות חבלה ותחמושת, אשר חברי החולייה חשודים בצבירתם לצורך פיגועים בישראל.

החשודים נוספים

החשודים הנוספים הם: דהאש מוחמד עקריה (בן 22), נאסר מוחמד עיסא נסיף (בן 20), שניהם מהכפר ערבאה, תאופיק אחמד חסין פתאח (בן 27) מכאוכב אל הג'ה, מוחמד עד אבודיה (בן 30) ומוסטפה האלד חיאודה (בן 35), שניהם מסכנין. מעצרם של שלושת הראשונים הוארך ב־10 ימים ושל שני האחרונים ב־24 שעות בלבד.

כמה מהעצורים בפרשה זו חשודים כי יצאו לקפריסין במסווה של ביצוע עבודות בניין, ומשם המשיכו בדרכם לסוריה והתאמנו שם בהפעלת אמצעי לחימה בשורות ארגונו של ג'ורג' חבש.

מחומר החקירה עולה שבכוונה שבין העצורים חשודים בפרשת „הקשר הקפריסאי", והמשטרה טוענת שבכוונתם היה לבצע פיגועים בישראל.

המשטרה חושדת כי איברהים ביארדסה עמד בראש הרשת ועסק בגיוס חברים ושיגורם לאימונים בסוריה, אך הוא עצמו לא יצא את גבולות הארץ.

ביארדסה טען כי במהלך חקירתו הפסיד 15 ק"ג ממשקלו, חרף מכל „ההשפעה הפסיכולוגית" אמר החשוד, אינם החוקרים לסרבב את שמו בפרשת רצח הרס קרמי, אף על פי שלגירסתו „יש אדם שהודה בזה". מקור משטרתי אמר כי אין בידי המשטרה כל חשד בפרשת קרמי.

„רעידת אדמה במגזר הערבי"

„אם יתברר כי רוצחי החייל משה תמם הם מהכפר בקעה אל גרביה תהיה רעידת אדמה בכל המיגזר הערבי", כך אמר ל„דבר" ב־3 באפריל השנה ראש מועצת הכפר סביר דרוויש.

ראש המועצה הכחיש באותה שיחה כי אנשים מן הכפר חשודים ברצח החייל ולא היה מוכן לאשר פרסים על האנשים שנעצרו על־ידי כוחות הבטחון והמשטרה.

מספר צעירים בבקה אל־גרביה אמרו אז ל„דבר" כי יש להבין את המניעים של אותם צעירים כיוון שהם מזדהים עם גורלו של העם הפלשתיני המדוכא.

ראש מועצת הכפר טען כי גם אם הוכח אשמתם של ארבעת החשודים אין לראות בכך הוכחה לכך כי הרחוב הערבי הקצין את דרכו.

סופר „דבר" מציין כי פעולות עוינות מצד ערביי ארץ־ישראל רווחות יותר באזור כפרי הגליל ופחות במרכז הארץ.

מבחינה זו מעצרם של הארבעה מורה על הסלמה בעוינות למדינה בקרב ערביי ישראל בתוך הקו הירוק.

שר־הבטחון אסר על „גוש אמונים" ועל „שלום עכשיו" להפגין בחברון בחג

גוש אמונים הודיע כי יערוך את העצרת שתיכנן – גם בלי רשות

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

שר הבטחון יצחק רבין אסר אתמול על „גוש אמונים" ועל „שלום עכשיו" לקיים בפסח עצרות בחברון. ב„גוש אמונים" וב„שלום עכשיו" שוררת מורת רוח רבה מהחלטת שר הבטחון.

מקור המקורב לרה"מ ראש הממשלה יצחק שמיר תקף את שר הבטחון ואמר: „רבין נכנע לפרובוקציה של 'שלום עכשיו' ונפל קורבן לשיטותיהם. שמיר רואה באהדה את כל ארועי גוש אמונים בחברון. אלו הם ארועי שמחה ולא הפגנות. ליהודים שמורה זכות לבקר בכל מקום בארץ־ישראל ובכוונתם בחברון", אמר המקור.

מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר תכנן להעניק את חסותו לעצרת „גוש אמונים" ליד מערת המכפלה. לסופר „דבר" נודע כי שמיר נפגע מהחלטת רבין, והוא רואה בה מבחן ליוקרתו האישית. אתמול, כזכור, פורסמה ב„דבר" הודעתו של שמיר כי לא ישתתף ביתוס ללא אישור רבין.

צלי רשף מראשי „שלום עכשיו" אמר, כי אנשי התנועה ביקשו רק לערוך סיורים באתרים בחברון ולא לקיים עצרות או הפגנות. רשף הודיע כי אם שר הבטחון לא יבטל גם את הסיורים המתוכננים של „גוש אמונים" בחברון – הוא יעתור נגדו לבג"ץ.

דובר „גוש אמונים" נועם ארנון חזר אתמול על הודעת הגוש שהעצרת במערת המכפלה תתקיים בכל מקרה גם ללא רשיון. הוא ציין כי היא נועדה לציין מלאת 18 שנה להתנחלות בחברון.

ארנון טען כי בקשת „שלום עכשיו" לסייר בחברון היא פרובוקציה נגד יהודי חברון.

רשף פנה אתמול ליועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר בדרישה להעמיד אנשי „גוש אמונים" לדין על הסתה נגד „שלום עכשיו". בהודעת „גוש אמונים" נאמר כי מגמות „שלום עכשיו" הן בוגדניות ואנטישמיות וכי „שלום עכשיו" „באה להסית את הערבים להכות ולרצוח יהודים, ברוחו של המופתי אמין אל־חוסייני, שהסית לרצוח יהודים".

הרב משה לוינגר אמר אתמול כי „גוש אמונים" לא יוותר בעניין העצרת בחברון והוסיף כי ממשלת רבין נפלה בעבר בין השאר משום שניסתה למנוע ישובים ביהודה ושומרון בניגוד להתביעת העם.

[illegible]

מיטראן הפגין יחס חיובי לתוכנית הפיתוח האזורי של פרס

רה"מ נפגש גם עם ז'אק שיראק • ... [illegible]

[illegible]

<u>מסלים המאבק על תוספת היוקר</u>

תשובת התעשיינים הבוקר תקבע אם יוכרז היום סכסוך במשק

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

התעשיינים אמורים להשיב הבוקר סופית על הצעות ההסתדרות לגבי שיעור תוספת היוקר שתשולם לשכירים בחודשים הקרובים.

התשובה שיעביר יו"ר ועדת העבודה בהתאחדות התעשיינים, אבי פ־לוסוף, ליו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד, תקבע אם יוכרז היום סכסוך עבודה כללי במשק, על ידי הוועדה המתאמת של האגף לאיגוד מקצועי.

ההצעה, ממנה מסרבת ההסתדרות לסגת, קובעת שלאחר כל התייקרות מצטברת בשיעור של 6 עד 8 אחוזים, יקבלו השכירים תוספת יוקר הצמודה להתייקרות בשיעור של 70 עד 90 אחוז.

עד כה דחו נציגי התעשיינים עמדה זו וצידדו בהצמדה להתייקרות בשיעור נמוך מ־70 אחוז. במשך יום אתמול לא התקיים משא ומתן בין הצדדים.

בהסתדרות מציינים שנוכח העלייה החריגה במדד המחירים הצפויה באפריל נודעת חשיבות בהכנסות מבשיר תוספת יוקר שיענה על ההתייקרויות, כבר בימים אלה.

המכרז למנהל מח' התוכניות בטלוויזיה יתקיים אחרי פסח

מאת יעל אדמוני, סופרת „דבר" בירושלים

המכרז לבחירת מנהל מחלקת התוכניות בטלוויזיה, שבוטל לפני כשלושה שבועות בעקבות התפטרותו של יאיר אלוני ממישרת מנהל הטלוויזיה, יתקיים אחרי הפסח.

אתמול חזר בו הוועד המנהל של רשות השידור מהחלטתו לבטל את המכרז, והוא יתקיים במתכונת שבה אמור היה להתקיים בראשית החודש. למכרז יגשו ג'ודי לרק, אלי ניסן, צבי גורן, אביטל מוסינזון, אפרים סטן, נתן כספי ודניאל שילר.

בתוך כך נמשכים המגעים באחורי הקלעים להבטיח את מועמדותו של יוסי צמח למישרה. צמח לא הגיש את מועמדותו למכרז למנהל התוכניות, אף כי שר החינוך יצחק נבון הביע לו את תמיכתו. נודע, כי מנהל הטלוויזיה חיים יבין נפגש עם צמח, ויתכן שהם שוחחו ביניהם על מועמדותו של צמח לתפקיד, אם לא ייבחר מנהל למחלקת התוכניות במכרז הנוכחי.

מס־הכנסה – לתקופת־שומה אחידה מינואר עד דצמבר

מאת שלמה קימר, הכתב הכלכלי של „דבר"

בשנת 1986 יערוך אגף מס הכנסה למעבר לתקופת שומה אחידה שתחל ב־1 בינואר בכל שנה ותסתיים ב־31 בדצמבר של אותה שנה. על כך מסר נציב מס הכנסה יאיר רבינוביץ במסיבת עתונאים שנערכה אתמול.

אם תאושר תקופת השומה האחידה יזכו מרבית הנישומים ב־86 לתקופת שומה בת תשעה חודשים בלבד. לגבי שאר הנישומים תהיה תקופת השומה משתנה, ובמקרים חריגים תמשך עד 20 חודש.

אגף מס הכנסה ידגיש דרישה לביקורת ניהול ספרים, לאחר נסיון מוצלח בתחום זה בשנה החולפת. בשנת 1985 גוייסו 300 מבקרי חוץ למס הכנסה ועבודתם תמשך גם בשנת 1986. אגף מס הכנסה מתכוון לתת אמון בדו"חות סבירים, ולקבלם כשומות סופיות.

נציב מס הכנסה הביע במרומז את הצורך בתוספת כוח אדם לאגף מס הכנסה. סגן הנציב לשומה, משה גזיס, דיווח כי בשנת 1985 פרשו 100 מפקחי מס מנוסים, והדבר מכביד על פעולות השומה של האגף.

המחירים עלו ב 2.5% במחצית אפריל

מאת שלמה קימר, סופר הכלכלי של „דבר"

עליית מחירים בשיעור של 2.5 אחוזים נרשמה במחצית הראשונה של אפריל, בהשוואה למחצית השניה של חודש מארס. זו עליית־מחירים חריגה ביחס לעליות המתונות של החודשים האחרונים.

עליות המחירים הגבוהות נרשמו בעיקר בסעיף ההלבשה וההנעלה (11.6 אחוזים) וירקות ופירות (8.3 אחוזים). ההתייקרויות של ירקות ופירות היו בעיקר בירקות הטריים (22.9 אחוזים) ובתוכם בולטות העגבניות (כ־40 אחוזים). בשאר הסעיפים נרשמו עליות מחירים מתונות ובעיקר בתחבורה, ריהוט וציוד לבית ובמזון.

ג'ונבלאט מכחיש שנפגש עם רבין באירופה

מאת סופר „דבר" לענייני ערבים

מנהיג „המפלגה הדרוזית הסוציאליסטית המתקדמת" בלבנון ואליד ג'ונבלאט הכחיש אתמול בשיחה עם רדיו מונטה קארלו, כי נועד בז'נבה בחודש שעבר עם שר הבטחון יצחק רבין.

קודם טענו סוכנויות חדשות זרות, כי ג'ונבלאט, ששהה בחודש שעבר באירופה, נועד לשיחה עם רבין ודן עימו בכל הקשור לאפשרות של הסדרים בטחוניים בגבול ישראל־לבנון.

יצוין, כי עד לפני שנה וחצי, עדיין נועדו בארץ נציגים בכירים ממפלגתו של ג'ונבלאט עם אישים בישראל, ואף הופיעו בהרצאות הסברה בפני סטודנטים באוניברסיטאות ישראל.

„יש גבול" תממן סירוב לשרת בשטחים

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

תנועת „יש גבול" תעודד חיילי צה"ל לסרב לשרת בשטחים בגלל היחס לאוכלוסיה האזרחית – ותגיש סיוע כספי לסרבנים שיישבו בכלא צבאי. דברים אלה אמרו אתמול ראשי „יש גבול" במסיבת עתונאים בירושלים. אחד מהם, ישי מנוחין, אמר שהתנועה הקימה קרן מיוחדת למימון סרבני גיוס שיישבו בכלא צבאי שכן אנשי מילואים המרצים מאסר אינם זכאים לדמי ביטוח לאומי.

ישי מנוחין אמר עוד כי מקורות הקרן המיוחדת נשענים על רווחי הספר „גבול הציות" שיצא בהוצאת „סימן קריאה" וכן מכספי תורמים. הוא הביע תקווה כי תנועת „רצ" תעמוד מאחורי הסרבנים וכי הם יזכו לתמיכה משפטית של ח"כ שולמית אלוני וכי תנועת „שלום עכשיו" תצטרף אליהם.

ראשי „יש גבול" הודיעו, כי לא הגיעו לתמימות דעים עם ראש המינהל האזרחי, תא"ל אפרים סנה בפגישתם עמו שלשום. לדבריהם אמר להם סנה, כי על החיילים למלא פקודות וכי יש להיות אופטימיים, אולם הם לא הסכימו עמו.

בעצומה לראש הממשלה ולשר הבטחון כתבו „נשבענו להגן על שלומה ובטחונה של מדינת ישראל ואנו נאמנים לשבועה זו. על כן אנו פונים אליכם לאפשר לנו לא לקחת חלק בתהליך הדיכוי והכיבוש בשטחים".

מזכ"ל או"ם מכחיש שניקה את ואלדהיים

מאת סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – לשכתו של מזכ"ל או"ם פרז דה־קואיאר הכחישה הודעה שיוחסה לקורט ואלדהיים, שלפיה אמר המזכ"ל הנוכחי, כי ההאשמות המוטחות בוואלדהיים אבסורדיות – כך הודיע אתמול בניו־יורק „הקונגרס היהודי העולמי".

בהודעה נמסר, כי לשכת המזכ"ל הודיעה לארגון היהודי, שההודעה המיוחסת לוואלדהיים בדויה, וכי דה־קואיאר לא אמר מעולם את הדברים שיוחסו לו.

בראיון לשבועון „יו.אס.ניוז אנד וורלד ריפורט" אמר ואלדהיים, כי ייתכן ש„עכבות פסיכולוגיות" מנעו ממנו להודות עד כה בשירותו הצבאי בזירת הבלקן. ואלדהיים אמר עוד כי הוא מסכים לפרסום תיקו, שהוצא מגניזות פשעי־המלחמה של האו"ם, אך רק בתנאי שיצורפו למסמכים חוות־דעתו של נשיא אוסטריה רודולף קירשלאגר ותגובתו־הוא.

על תפקידו כקצין בעוצבה שמפקדה הוצא להורג כפושע־מלחמה נאצי אמר ואלדהיים, כי היה „מעין לבלר, קצין־חימוש שתפקידו קבלת דיווחים והעברתם הלאה".

הרב שך הוא שהכריע: שר־הפנים יבצע ההחלטה על שעון־קיץ

מאת נח זבולוני, סופר „דבר"

הרב אליעזר מנחם שך, הוא שהכריע כי שר הפנים יצחק פרץ יבצע את החלטת הממשלה להנהיג שעון קיץ. ההכרעה נתקבלה בהתייעצות שהיתה בביתו של הרב שך בבני־ברק.

ממקור מוסמך ביותר נודע לסופר „דבר" בירושלים כי מיד לאחר החלטת הממשלה על הנהגת שעון הקיץ ב־17 במאי הופיע במפתיע בביתו של הרב שך, פטרונה של ש"ס ראש מועצת חכמי ש"ס הרב עובדיה יוסף, בלווית שר הפנים יצחק פרץ.

בדיונים הקודחתניים שהתקיימו בנידון דרש הרב עובדיה יוסף ששר־הפנים לא יבצע את החלטת הממשלה, אפילו יהיה זה כרוך בעזיבת הממשלה הקואליציה. אולם דעתו של הרב שך היתה אחרת, והיא שנתקבלה ורק אז לאחר 12 שעות מקבלת ההחלטה בממשלה, הודיע שר הפנים שהוא יפעל על פי החלטת הממשלה, להנהיג שעון קיץ.

(קרא גם בעמ' 3)

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

הפגישה באולם הסגלגל בבית הלבן ב־14 באפריל שעות ספורות לפני שהטילו מטוסי ארה"ב את פצצותיהם על המטרות בלוב. הנשיא רייגן נראה כאן עם שר־ההגנה ויינברגר (גבו אל המצלמה), ראש מטה הבית הלבן דונאלד ריגן (משמאל) והיועץ לבטחון לאומי פוינדקסטר (ממושקף). התצלום שוחרר אתמול לפירסום (צילום א.פ.)

רייגן הביע צערו על קרבנות אזרחיים בלוב

מאת אביר אורן, כתב "דבר" בארה"ב

וואשינגטון. (מיוחד ל"דבר"). – הנשיא רייגן הביע אתמול צער על הריגת אזרחים בתקיפה האמריקאית בלוב בשבוע שעבר, אך חזר על ההשערה שמקצת האזרחים נפגעו מהתפוצצות טילי קרקע־אוויר לוביים.

בראיון עם סוכנויות ידיעות, איסר רייגן במרומז את הידיעות בדבר נכונות הנשיא מיטראן לסייע לפעולה האמריקאית, אם במקום פעולת "סיכה" או "פגע וברח" מוגבלת היתה ארה"ב מוליכה לבצע פעולה כוללת ומתואמת להפלת מועמר קדאפי.

דוברו של רייגן לארי ספיקס אמר, כי אינו מאמין בנכונות הידיעה שהופצה במפרץ הפרסי, בדבר מציאת שרידי ה"אף־111" שהופל בים־התיכון על צוותו.

ספיקס אמר עוד, כי רצח בן־הערובה פיטר קילבורן בלבנון בשבוע שעבר מגביר את נחישות הממשל לפעול להצלת בני־הערובה האחרים ונגד הטרור הבין־לאומי. חוגי הממשל הביעו אתמול סיפוק מהחלטת שרי־החוץ המערב־אירופיים לצמצם את תנועת הדיפלומאטים הלוביים.

"הפועלים": גזית התפטר

מתפקידיהם, מה עוד שמדובר בעונשים מפורטים שלמעשה אין עליהם אפשרות ערעור".

בסוף מכתב ההתפטרות הביע היו"ר המתפטר של בנק הפועלים חשש כי קביעת סטנדרטים שלמעשה אי אפשר לעמוד בהם, עלולה להגביר את התופעה הקיימת ממילא לפיה רבים וטובים מסרבים לשמש בתפקידים ציבוריים אחראיים. "תחושתי היא שמסקנות ועדת בייסקי יגבירו נטיה זו והן עלולות לגרום להתדרדרות קשה ביותר ברמה הבכירה של הניהול הציבורי והעיסקי בארץ", מסיים גזית את מכתבו.

במערכת ההסתדרות וחברת העובדים טרם החל בירור יסודי של מציאת מחליף. לגזית ובימים הקרובים תצטרך להתקבל הכרעה בנושא. אחד המומלצים העיקריים הוא עמירם סיון, כיום מנכ"ל "תיעוש" ולשעבר מנכ"ל משרד האוצר. נודע שישראל קיסר תומך במועמדות זו.

הצעות מחוץ לבנק

גזית הפורש מהבנק נוטה לקבל תפקיד מחוץ למערכת הבנק וחברת העובדים. אתמול מסר כי כבר קיבל הצעות ניהול שונות. בשיחות אישיות ובראיון פומבי הביע גזית אכזבה מהוועדה, מהרשויות ומהציבור, וטען כי במשק הישראלי מתחוללים תהליכים חמורים יותר מתופעת הויסות, שאולי יהיה צורך לחקרם בעתיד בוועדת החקירה. גזית מתכוון בעיקר להתחייבויות המדינה באיגרות חוב שהנפיקה לציבור.

היום מתכנסת מועצת המנהלים של בנק הפועלים לדיון ראשוני בדו"ח בייסקי. הדו"ח יוצג לחברי מועצת המנהלים אך לא צפויים בו סיכומים כלשהם למעט קביעת שיטת הטיפול בדו"ח על־ידי הבנק.

בבל"ל: הורביץ ודברת מועמדים להחליף את יפת

אלי הורביץ ואהרון דברת הם שני המועמדים העיקריים להחליף את ארנסט יפת, שהתבקש לפרוש מתפקידו בבנקלאומי. אתמול נודע כי הורביץ סיכם כבר עם יו"ר הסוכנות אריה דולצין על תמיכתו בו.

יפת, שאמר בחוג סגור בטרם פורסמו מסקנות הוועדה, כי הוא אינו מתכוון להתפטר מתפקידו, "יתפשה בו: רק אם מועצת המנהלים שלו תפטרו", שינה כפי־הנראה את עמדתו, ולנוכח המנגנון שקבעה הוועדה לפיטורים נראה כי יסיק את המסקנות בעצמו. הודעת הפיטורים של יפת צפויה להימסר בישיבת מועצת המנהלים של הבנק שתתכנס היום (ואולי תידחה למחר). יפת מתכוון לצאת בימים הקרובים לחו"ל ויתכן שידחה את הודעת התפטרותו במספר ימים.

כיצד ינהג רקנאטי

בשלב זה לא ברור כיצד ינהג יו"ר הנהלת קבוצת דיסקונט רפאל רקנאטי לנוכח דרישת דו"ח בייסקי שיתפטר. התבטאות פומבית ראשונה שלו בנושא צפויה בעת הצגת מאזן קבוצת אי־די־בי, ביום ב' הבא. מקורביו מציינים כי הוא מתבטא בחריפות נגד הוועדה ומסקנותיה והתהליך הממלכתי שקדם להקמתה.

אתמול הפיץ הוועד הארצי של עובדי דיסקונט מכתב הזדהות עם רקנאטי בו נאמר כי "אנו חשים קרבה עמוקה והזדהות מלאה לאיש העומד בראש מוסדנו ואשר נדרש לשלם את המחיר המלא והאכזר מכל. מר רקנאטי", מסיים הוועד את מכתבו, "עובדי בנק דיסקונט מביעים לך בזאת אמון מלא בעברך, ביושרך ובהמשך דרכך בניהול הבנק".

דירקטוריון "המזרחי" נותן גיבוי למאיר

מועצת המנהלים של בנק המזרחי קיימה אתמול דיון ראשוני בדו"ח ועדת בייסקי, שבסיומו נמסרה הודעה המציינת כי הדירקטוריון בדעה שלא היתה כל הצדקה להחמיר עם המנכ"ל אהרון מאיר, בשל העובדה שמיעוט בדירקטוריון התנגד לוויסות והתריע על תוצאותיו. יצויין שהמיעוט שבו מדובר, והנזכר גם בדו"ח ועדת בייסקי מכוון בעיקר לעו"ד מירון, שהתריע מספר פעמים על הצטרפות בנק המזרחי לוויסות.

בהודעה נאמר כי הדירקטוריון של "המזרחי" החליט, על דעת יועצים מומחים, אנשי בנק ישראל והאוצר, שהפסקת הויסות על ידי בנק המזרחי לבדו היתה הרת אסון. ראוי לציין כי בבנק זה, בשונה מהבנקים האחרים, ועל כך עומדת גם ועדת בייסקי, נטל הדירקטוריון חלק פעיל יותר בהחלטות ובצעדים שננקטו בתהליך הויסות של הבנק.

למרות הגיבוי ההערכה היא שמאיר יודיע על התפטרותו.

ארבעה מועמדים לנגידות

(סוף מעמוד 1)

בתפקיד סגן שר האוצר.

מנדלבאום: צעדים דרסטיים היו מסוכנים

שלמה קימר, סופרו הכלכלי של "דבר" מוסר:

נגיד בנק ישראל הודיע היום כי הוא יכבד את המלצות ועדת בייסקי במישור האישי בכל הקשור עמו. יחד עם זאת הדגיש הנגיד, כי גם הוועדה קבעה כי בזמן מינויו של ד"ר מנדלבאום כבר גרם הויסות לניפוח שוק המניות הבנקאיות למימדים כאלה שהיתה סכנה שהתמודדות עם הנושא תביא למשבר.

הנגיד חולק על דעת הוועדה כי על אף הסכנות הכרוכות בדבר היה עליו לפעול ליזום את הפסקת הויסות בדרך אחרת מספעל, שלא, במסגרת תוכנית כלכלית כוללת. לדעתו גם היום, בראיה לאחור ולאחר שעברו שנתיים וחצי מאז המשבר, נקיטת צעדים דרסטיים בלי שינוי מדיניות הממשלה והכנת התנאים המוקדמים לכך היו עלולים להיות צעד מסוכן, שהיה בו כדי לגרור את המשק למשבר בלתי נשלט.

המסקנות לא בקנה אחד עם דברי הוועדה עצמה

עוד ציין הנגיד כי המסקנות האישיות נגדו אינן עולות בקנה אחד עם דברי הוועדה עצמה, כי הנגיד היה בין היחידים שעמדו נגד הבנקים בפעולות הויסות שלהם, התנגד בין היתר להעמדת אשראי למטרות הויסות חרף הלחצים שהופעלו עליו, ודרש חד משמעית בעת המשבר שכל הסדר ממשלתי יהיה כרוך בהפסקה מיידית ומוחלטת של הויסות.

ד"ר מנדלבאום מונה לנגיד בנק ישראל בינואר 1982 ולפני כן כיהן כמשנה לנגיד מספטמבר 1981. הוועדה מצאה כי מוטלת על ד"ר מנדלבאום אחריות אישית למעשים ולמחדלים בקשר לויסות מניות הבנקים וכי במשך שנתיים עמד מהצד, כאשר לנגד עיניו התרחשויות התראות שחייבו יוזמה ופעולה לחיסול אחת התופעות המסוכנות ביותר, שעיוותו את שוק ההון ואת תיפקוד הבנקים והפריעו לקיום מדיניות מוניטרית מתוכננת וראויה.

ישראל סטוליארסקי הובא למנוחות

ישראל סטוליארסקי מותיקי תנועת העבודה הציונית בארה"ב שהמשיך בפעילותו בתחומים שונים גם לאחר עלייתו לארץ לפני כ־15 שנה הובא אתמול לקבורה בבית הקברות בקרית שאול. למנוח ספדו יצחק קורן יו"ר ההנהלה הישראלית של הקונגרס היהודי העולמי והמועצה העולמית למען תרבות אידיש וכן חיים פינקלשטיין, א. ליס ומשה מילים.

בוועדה המרכזת המזכ"ל ישראל קיסר ספד למנוח שהיה במשך שנים מראשי מגבית ההסתדרות בארה"ב.

דובז'ה (יוחנן) גולדברג־כידון היום למנוחות

היום יובא למנוחות דובז'ה (יוחנן) גולדברג־כידון, מוותיקי ענף התקשורת ויחסי הציבור בארץ ושותף בחברת "גיתם מערכות תדמית בע"מ". הלויה תצא ב־15.30 מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5 ת"א, לבית העלמין בקריית שאול.

דובז'ה שהיה הנציג הישראלי במועצת האיגוד הבין־לאומי ליחסי־ציבור נפטר שלשום בגיל 65.

עלה מפולין ולמד בגבעת השלושה וב"כדורי". במלחמת העולם השניה שירת בגדוד הראשון של הבריגדה היהודית, ועד למלחמת השחרור מילא תפקידים במנגנון ההגנה. בצה"ל שירת בדרגת רב־סרן והיה המפקד הראשון של ביה"ס לשריון.

עם שחרורו, החל לעסוק בעתונות בעת"מ, ב"דבר", ב"זמנים" וב"למרחב" והתמחה בתחומי המדיניות, הצבא והתחבורה. ב־1961 יסד יחד עם דוד אשכול את המשרד ליחסי־ציבור "פורום" וב־1979 את חברת "גיתם מערכות תדמית בע"מ" בה עובדים גם שני בניו מודי ומשה, ושאותו ניהל עד יומו האחרון.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	0 – 2-	מעונן
אמסטרדם	12 – 7	מעונן
באנ איירס	24 – 19	מעונן
הלסינקי	5 – 3	גשום
הונג קונג	23 – 21	גשום
וינה	10 – 3	גשום
ז'נבה	9 – 4	גשום
טוקיו	20 – 13	מעונן
טורונטו	15 – 7	מעונן
יוהנסבורג	20 – 13	גשום
לונדון	12 – 6	מעונן
ליסבון	15 – 7	מעונן
מאדריד	18 – 3	מעונן
מונטריאול	15 – 7	מעונן
ניו־יורק	18 – 9	מעונן
סאן פאולו	26 – 15	מעונן
פאריס	12 – 6	גשום
פרנקפורט	11 – 4	מעונן
ציריך	11 – 10	גשום
ריו דה ז'נרו	30 – 17	בהיר
סטוקהולם	1 – 0	שלג
שיקאגו	15 – 9	בהיר

swissair

דבר DAVAR
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מנהל כללי אהרן קראוס
המו"ל – "דבר" בע"מ
מדפיס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת וההנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ.65233
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים: 281860, 298032
סניפים: ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים, המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאזיה קומה ג' טל. 222451, 222353, 241306/7
המינהלה: רח' הלל 16, טל. 231251
חיפה, רח' הנביאים 27 טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

פפירוס עברי התגלה במערה במדבר יהודה

מאת צבי אילן, סופר "דבר"

פפירוס ועליו כתובת באותיות עבריות נתגלה במערה קטנה בצפון מדבר יהודה. הפפירוס נמצא מקופל, במידות 7X7 ועתה שוקדים על פתיחתו.

יצויין, כי תעודות כתובות במערות מדבר יהודה לא נתגלו מאז ראשית שנות השישים. הפפירוס נשתמר הודות לתנאי היובש של האיזור.

הפפירוס נתגלה בחפירה ארכיאולוגית, שנערכה מטעם בית־ספר שדה עפרה המרכז לחקר מערות של החברה להגנת הטבע, בניהול חנן אשל, על־ידי חוג נוער שוחר מערות. במערה נתגלו גם מסרק שלם, מהסוג שנתגלה במערות מורדי בר־כוכבא, ושברי כלי חרס. המסרק נתגלה תוך ניפוי שפכי המערה, שעל קרקעיתה רובד בעובי של חצי מטר של זבל יונים.

בגרמניה לא תהיה יוזמת חקיקה לאיסור השחיטה הכשרה

מאת זאב סגנדרסקי, סופר "דבר" במערב גרמניה

בון (מיוחד ל"דבר"). – במערב־גרמניה לא תינקט יוזמה לאסור את השחיטה הכשרה, כך הבהירו מקורות קואליציוניים ואופוזיציוניים כאחד, לאחר שהבונדסטאג חוקק שינוי בחוק צער בעלי חיים בשבוע שעבר.

בעת הדיון בבונדסטאג אמר שר החקלאות איגנאץ קיקלה, כי גם בעתיד יהיה אפשר לתת אישורי שחיטה לצרכי דת, ולאחר הדיון הוסבר במקורות קואליציוניים, כי לא יוחל איסור על שחיטה כשרה.

החשש ביהדות בא עלה בעת הדיונים על שינוי החוק. אחת היוזמות של השינוי, חברת הבונדסטאג רנאטה שמידט, התעניינה בנושא ואף ביקשה לחזות בעיניה בשחיטה. בעת דיון פומבי של הסיעה הסוציאל־דמוקרטית נדון גם נושא השחיטה. הסוציאל־דמוקרטים ביקשו לדעת, אם לפי דיני ישראל אפשר להרדים חיה לפני השחיטה.

מלשכת חברת הבונדסטאג שמידט נמסר לסופר "דבר", כי מעולם לא היתה כוונה לאסור על השחיטה, אם הדבר פוגע בחופש הדת.

לאחר סיום התהליך התחיקתי, שלא נגע באפשרות השחיטה, ירד הנושא מהפרק כליל, כך נאמר.

בר־לב נותן גיבוי מלא למדיניות של סויסה

מאת חנה מאר, סופרת "דבר" בשרון

שר המשטרה חיים בר־לב נתן אתמול גיבוי מלא למדיניות של שירות בתי־הסוהר, "אשר רפי סויסה מיישם אותה על הצד הטוב".

בכינוס הקצינים הארצי של שירות בתי־הסוהר, שהתקיים אתמול במכון־וינגייט בנתניה, נשאל בר־לב האם מדיניות השיקום אינה ליבראלית מדי ועלולה לפגוע בבטחון. הוא השיב, שכל האירועים החמורים שהיו בבתי־הסוהר: הבריחות מאגף "רקפת" השמור ברמלה, הבריחות המאורגנות מאגפים שמורים ברמלה ובבאר־שבע ורצח חיים סושן, כולם אירעו עוד לפני שגונדר סויסה נכנס לתפקידו. לדברי בר־לב, מאז נכנס סויסה לתפקידו החלו אסירים בטחוניים לקום לספירה, ואילו בעבר "סבבו על המיטות כמו ב'הילטון'".

על בעיית הסמים בבתי־הכלא אמר בר־לב, שקשה מאוד לחסום את כל הדרכים שבהן מגיעים הסמים אל הכלא.

שחמט

צפיפות בצמרת

מאת אליהו פשר

בסיבוב הי"2 של אליפות ישראל בשחמט הנערכת בספריה העירונית ביפו מחריף המאבק על המקום הראשון. הקרב בין שני אלופי הארץ לשעבר, נתן בירנבוים ויהודה גרינפלד, הסתיים בנצחונו של הראשון, נצחון שהקפיצו למקום הראשון עם תשע נקודות. אותו מספר נקודות יש גם ליצחק ונגר, שסיים בתיקו עם גדי רכליס. אלוף הארץ אלון גרינפלד עלה למקום השלישי בנצחו בקרב קצר את ניר גרינברג, אולם את הנצחון הקצר ביותר רשם יוחנן אפק, שניצח את מארק קוטליאר ב־12 מסעים בלבד. יש לזכור שקוטליאר בסיבוב הקודם גבר על בירנבוים בקרב נאה.

במפגש בין שני נציגי חיפה, ולאדימיר אלתרמן ואילן מנור זכה הראשון. בתיקו אחר קרב ממושך סיימו: קריידמן – קוסאשווילי ודודקוב – ברוק. אליהו שוילי גבר על שמעון כגן במאבק של שש שעות במשחק המועמד לפרס יופי.

באליפות הנשים ממשיכה להוביל שלומית ורדי עם 8 נקודות כאשר למקום השני עלו תמי גולן ומרים חיימוביץ עם 6 נקודות כל אחת.

הערב ייערך הסיבוב הי"3, שבמרכזו יתמודדו שמעון כגן עם נתן בירנבוים, ניר גרינברג עם יצחק ונגר, יהודה גרינפלד עם יוחנן אפק, עופר ברוק עם אלון גרינפלד וגדי רכליס עם יאיר קריידמן.

שר הבטחון יצחק רבין הסמיך אתמול את הרב הראשי לצה"ל אלוף גד נבון למכור את החמץ של צה"ל לקראת חג הפסח. (צילום משה איתן)

שפירא מבקש לאשר 400,000 דולר לחיים שיף

מאת שלמה קרמר, סופרו הכלכלי של "דבר"

יו"ר ועדת הכספים של הכנסת אברהם שפירא ערך אתמול משאל טלפוני בנסיון לשכנע את חברי הוועדה לאשר הקדמת פריון מלווה מרצון למלונאי חיים שיף בסך 400 אלף דולר. את הקדמת פריון המלווה ביקש חיים שיף לצורך תשלום משכורות לעובדיו.

לבקשתו של שפירא מתנגדים כבר בשלב זה חברי הכנסת יאיר צבן ודן תיכון. צבן הודיע שיהיה מוכן לכך, אם ייפתח חשבון משכורות מיוחד – משותף לחיים שיף ולוועד־עובדיו, ושרק בחתימת שני הצדדים ניתן יהא לשחרר כספים מהחשבון.

סקר "רחף" ערב פירסום דו"ח בייסקי

האוצר – אחראי ראשי למשבר המניות; הבנקים ממלאים תפקידם היטב

ראשי האוצר באותה תקופה הם האחראים ביותר למשבר מניות הבנקים. מבין חמשת הגורמים המעורבים במשבר המניות הבנקאיות, באוקטובר 1983, רואה הציבור הרחב, בראשי משרד האוצר באותה תקופה את הגורם הראשון באחריות למשבר, וברשות לניירות ערך את הגורם האחראי פחות מהאחרים. ממצא זה עולה מסקר דעת קהל שנערך על־ידי "מכון המחקר – רחף" במחצית מארס 1986.

להלן השאלות והתפלגות התשובות:

"מי מבין חמישה גורמים המעורבים במשבר המניות הבנקאיות שהיה באוקטובר 83' נושא באחריות הגדולה ביותר למשבר?"

- ראשי משרד האוצר באותה תקופה 36 אחוז
- הנהלות הבנקים הגדולים 21 אחוז
- ראשי בנק ישראל 12 אחוז
- הנהלת הבורסה לניירות ערך 10 אחוז
- הרשות לניירות ערך 5 אחוז

אשר למידת החומרה שמייחס הקהל הרחב למשבר מניות הבנקים בהשוואה למשברים כלכליים אחרים:

- משבר לא חמור, שהיו חמורים ממנו 21 אחוז
- משבר קשה אך לא יותר קשה מאחרים 46 אחוז
- משבר חמור מאד שעוד לא היה כמוהו בארץ 26 אחוז

למרות המשבר מסתבר כי הקהל הרחב מעריך ברובו הערכה חיובית את הדרך שבה ממלאים הבנקים את תפקידם וברובו המכריע אין הציבור רואה גורם או גורמים אחרים שיכולים לבוא במקום הבנקים, הן מבחינת כלכלת המדינה (91 אחוז לא רואים גורם אחר) והן מבחינת כלכלת המשפחה והעסקים האישיים של המרואיינים (80 אחוז לא רואים גורמים אחרים).

בחינת האמון שנותן הציבור במוסדות וגופים שונים העלתה, כי שעור האמון שנותן הציבור בבנקים (53 אחוז) נמוך מהיקף האמון במערכות רווחה – חינוך (62 אחוז) ובריאות (55 אחוז) אך גבוה מאמון הציבור במערכות פיננסיות אחרות – חברות ביטוח (47 אחוז), בעתונות (39 אחוז) ובמפלגות הפוליטיות (28 אחוז).

גם לגבי רמת ניהול הבנקים מסתבר כי דעת הקהל חיובית בעיקרה. 61 אחוז משיבים כי הבנקים מנוהלים בצורה טובה מאד או טובה, לעומת 35 אחוז המשיבים כי הבנקים מנוהלים בצורה לא כל כך טובה או כלל לא טובה.

- האם המאזן הכולל של כל הנסיון עם הבנקים הוא, בחשבון סופי, מאזן חיובי או שלילי?
- המאזן חיובי 69 אחוז.
- המאזן שלילי 26 אחוז.

הסקר נערך בקרב 1,182 אנשים המהווים מדגם מייצג של האוכלוסיה היהודית הבוגרת בארץ, להוציא תושבי הקיבוצים. כל הראיונות נערכו פנים אל פנים.

נראה לי שהיא עושה פעולה ברוכה אמר השופט בשחררו את ארלט הילו

מאת נתן רועי, סופר "דבר"

עשרות הורים לילדים מאומצים מבראזיל המתינו אתמול בשעות הצהריים בפתח אולמי המעצרים של בית המשפט בתל־אביב. הם חיכו לשחרורה של ארלט הילו, החשודה בתיווך לאימוץ הילדים, בהונאת בני זוג שאימצו ילד בראזילאי ונעצרה בארה"ב ובכניסה לישראל בדרכון מזוייף.

אחד ההורים נסע לסניף הבנק המשותף של ההורים המאמצים, כדי למשוך כסף לכיסוי דמי הערבות, שקבע השופט המחוזי כתנאי לשחרורה של ארלט הילו. במסדרון שיחקו כמה ילדים בראזילאים־ישראלים. בשעות הצהרים המאוחרות יצאה ארלט הילו אל קהל ההורים, והם הסתערו עליה בקריאות שמחה ובנשיקות.

מיד אחרי שחרורה אמרה ארלט הילו, כי היא עוסקת בתיווך לאימוץ ילדים זה שלוש שנים. "יש לי משרד בבראזיל", סיפרה. "יום אחד נכנס למשרד אדם ושאל על אפשרות לאמץ ילד, ואז הכל התחיל להתגלגל... תיווכתי באימוצם של עשרות ילדים. רבים מהם הועברו לארצות אחרות בעולם, אבל מרבית הלקוחות שלי הם מישראל".

"אינני יודעת מה יקרה איתי מחר", אמרה ארלט הילו. "בינתיים אני אתגורר אצל זוג הורים שאימצו ילד, ועד שיסתיימו כל ההליכים נגדי אהיה כאן".

"פעולה ברוכה"

שופט בית־המשפט המחוזי ששחרר את ארלט הילו ממעצרה הטיל עליה דמי ערבות בסך 10,000 ש"ח והורה לה להתגורר בכתובת קבועה. סניגורה, עו"ד שמואל פאר, מתכוון לפנות לבית המשפט כדי לשנות את תנאי שחרורה, ועד אז היא תתגורר בבית משפחת בלומנפלד בחולון.

השופט אמר בנימוקי השחרור שלו, כי נראה לו שהאשה עושה פעולה ברוכה, ועדיין לא ברור לו אם יוגש נגדה כתב־אישום. חומר החקירה הועבר לפרקליטות מחוז המרכז.

פנייה לממשלה

(ע). – קריאה לממשלה, לרכז את מאמציה בתחום האימוץ על־ידי שיפור מצב האימוץ בארץ, במקום לפעול נגד אימוצים הנעשים על־ידי ישראלים בחו"ל, השמיעו אתמול נציגי האגודה לאימוץ פרטי בישראל, במסיבת עתונאים שערכו בבית־סוקולוב בתל־אביב.

מזכ"ל האגודה דוד ברנחום ויועצה המשפטי, ד"ר מיכאל קורינלדי, קראו לממשלה להנהיג בארץ אימוץ פרטי, בפיקוח מלא של הרשויות המוסמכות, כמו השירות למען הילד במשרד הרווחה. "צריך קודם כל לשנות את החוק, כדי שהמטופל על עניני אימוץ לא יהיה בידי משרד העבודה והרווחה", אמרו.

ברנחום הזכיר את מעצרה של ארלט הילו מבראזיל: "זה שלב נוסף בהידרדרות החמורה בתחום האימוץ בארץ. אנו שואלים מדוע נאלצו זוגות חשוכי ילדים להרחיק עד בראזיל כדי לאמץ ילדים? אולי משום שהשירות למען הילד מסרב בעקשנות אף לבחון רעיון או הצעה לשינוי נהלי האימוץ בארץ?"

עוד מעצר בלונדון בקשר לנסיון להחדיר מזוודת נפץ למטוס אל על

מאת דליה שחק, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר") – נעצר אדם שני בקשר לנסיון להחדיר מזוודת נפץ במטוס אל־על. "סקוטלאנד יארד" אישר אתמול כי הוא חוקר אדם המצוי בידו בקשר להנחת הפצצה במטוס "אל על" בשבוע שעבר בנמל התעופה הית'רו.

האיש נעצר בשבת בלילה ונלקח לתחנת המשטרה פדינגטון גרין, שם הוא מוחזק לפי החוק למניעת טירור. שמו ופרטים אחרים לא נמסרו.

קודם למעצרו, חיפשו בלשים בבית בדרום־מערב לונדון, שהושכר על ידי שניים או שלושה ערבים, אשר נעלמו מיד לאחר גילוי הפצצה במטוס "אל־על", וה"סקוטלאנד יארד" סבור, כי יש קשר ביניהם ובין נאצר הינדאווי.

לונדון (מיוחד ל"דבר") – אן־מארי מרפי, בת ה־32, שניסתה, ללא ידיעתה, להבריח את מטען הנפץ אל תוך מטוס "אל על", שוחררה ביום שבת ממעצרה והיא מוחזקת על ידי ה"סקוטלאנד יארד" במקום מחבוא, מחשש לנקמה מצד חוגים ערביים.

משפחתה של האישה, הנמצאת בחודש החמישי להריונה, רוצה להחזירה לביתה שבאירלנד, אך ה"סקוטלאנד יארד" יעץ, שמוטב להותירה לפי שעה במקום המיסתור.

שלושה מבני המשפחה באו ללונדון כדי לבקרה והוריה רוצים בשובה הביתה לפני הלידה. החשש הוא, כי חוגים ערביים קיצוניים ינסו לפגוע בה עוד לפני משפטו של נאצר הינדאווי שבו תהיה היא עדת מפתח.

מעצרים ברומא ובברלין

במערב ברלין מסרה המשטרה, כי היא מחזיקה בפלשתיני חסר נתינות, החשוד במעורבות בפיצוץ בדיסקוטק ב־5 באפריל, שגרם את ההפצצה האמריקאית על יעדים בטריפולי ובבנגאזי ביום ג' שעבר.

משטרת מערב־ברלין מסרה, כי האיש נעצר ביום א' לאחר מסדר זיהוי בפני כ־100 איש, שהיו בדיסקוטק "לה בל", כאשר התפוצצה הפצצה וגרמה את מותם של שני אנשים ופציעתם של 230.

ברומא מסר אתמול תובע כללי, כי המשטרה עצרה ביום א' בערב דיפלומט לובי לשעבר, שהיה מצוי בזמנו בבירת איטליה. הוא חשוד כמי שהתכוון לרצוח אשתקד את שגרירי ארה"ב, סעודיה ומצרים באיטליה.

התובע אמר, כי הוצאה פקודת מעצר נגד עוד דיפלומאט לובי לשעבר ברומא, שעזב את המדינה לפני שנה.

השניים חשודים, כי תיכננו לרצוח את השגרירים יחד עם לובי שלישי שנעצר בפברואר אשתקד.

לגבי מעצרו של הפלשתיני במערב־ברלין מסר מקור רשמי בבון, כי זה "הגלוי של שיתוף פעולה בין שירותי הבטחון של מספר מדינות".

דובר משרד הפנים סירב לנקוב בשמותיהן של מדינות אלה, ואמר כי נסיבות המעצר "חייבות להישאר סודיות", שכן החקירה נמשכת. הוא רק אמר: "ייתכן שהפלשתיני קיים קשרים עם שגרירות לוב במזרח־ברלין".

מפעל "תדיראן" במעלה אדומים נסגר במפתיע

המפעל המיכאני במעלה אדומים, השייך לחברת "תדיראן" והמעסיק עשרות עובדים, יסגר השבוע.

מזכיר מועצת פועלי ירושלים ניסן הרפז אמר, כי לא ידועה לו כל סיבה לסגירת המפעל, מה עוד שמרכז אגודת המתכת בירושלים אלי סופר לא ידע אפילו על כוונת ההנהלה לסגור אותו.

אלי סופר אמר, שבכל הישיבות המשותפות שנערכו באחרונה בנושא מפעל זה, לא צויין כי בכוונת ההנהלה לסגור אותו.

בעקבות זאת שיגר הרפז מברקים למזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ולמנכ"ל "תדיראן" יגאל נאמן ובהם הוא תובע לחדש את העבודה במפעל.

לקלרה ולמשפחה האבלה
אתכם ביגונכם בהלקח מכם
ראש משפחתכם היקר
נתן פלוגר ז"ל
חברים, ידידים ושכנים משיכון "במסילה" נווה שאנן חיפה.
משפחת ברקהיים, יונה ניסם, משפחת דורלטון, משפחת הדמכה, גדעון חיל, משפחת בייבמן, שורה קובליר, לאה רביה, משפחת ריכטמן־רובינשטיין
דבורה בלינקי, הלה גלעד, משפחת דורון, משה דמבו, יונה חיל, לוטק פרלוטסקי, משפ' פרידבריך, שרה קרן, משפחת יעקב קריץ

אנו משתתפים בצערה של חברתנו
נורית חן
על מות
אביה
קבוצת דגניה א'

על פטירתו
של
דובז'ה (יוחנן) גולדברג־כידון
אבל
בית כור

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אמנו וסבתנו היקרה
שורה ליזרוביץ
אלמנת אפרים (פימה) ליזרוביץ ז"ל
ההלויה תתקיים היום יום שלישי י"ג בניסן תשמ"ו (22.4.86)
בשעה 11.30 בבית העלמין בכפר סמיר השער העליון.
אוטובוס יצא בשעה 10.30 מקרית חיים רח' שבטי ישראל 6 (קרית חשמל) ליד בית המנוחה.
המתאבלים: בנותיה
עזה דרוקר וב"ב
רונית בלינקוב וב"ב
גבריה גיניה וכל בני המשפחה.

לחברנו מנשה דבי
אתך באבלך במות
אחיך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף באר־שבע
ההנהלה והעובדים

אנו משתתפים בצערו הכבד של חברנו לעבודה
מרואני דוד
במות אחיו
שלום ז"ל
תנחומינו למשפחה האבלה
תנובה סניף מחוזי תל־אביב
ההנהלה והעובדים

השתתפותנו הכנה באבלו הכבד של חברנו יוסף בהן
במות בתו ז"ל
ועד עובדי חברת החשמל לישראל
מרחב הדרום

לחברתנו אמה דטל
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף רעננה
ההנהלה והעובדים

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

אנשים • אנשים

הפגנה

בין כל המי ומי בעולם הכלכלה והעסקים, שבאו אתמול לקבלת פנים לכבוד ישראל סחרוב, היה גם יו"ר מועצת המנהלים של בל"ל ארנסט יפת (בתמונה), אחד המודחים של ועדת בייסקי. יפת מצא את עצמו במצור מרוב גילויי אהדה. כולם נדחפו ללחוץ את ידו, עד שהדברים נראו כהפגנה. קשה לדעת אם הדבר מבטא תגובה ציבורית רחבה, אך אין ספק שהוא מבטא הנאה הדדית בחוגים לא מעטים, שהדו"ח התייחס למנהלי הבנקים בחומרה יתרה.

קבלת הפנים לישראל סחרוב נערכה עם סיום כהונתו כיו"ר הדירקטוריון של „בימיקלים לישראל".

שינוי

שר העבודה והרווחה משה קצב (בתמונה) מוצא הקבלות בין האמור בדו"ח ועדת בייסקי ובין הלכי רוח מסויימים הקיימים בחברה הישראלית. „תופעת הסרבנות והיחס לעבודה", אמר השר קצב, „באים לידי ביטוי גם בדו"ח בייסקי". קצב הודיע כי יתמוך באימוץ מלא של המלצות הדו"ח והוא מקווה שבכך יגיע לסיומו פרק זה בחיינו הכלכליים. „מתנהל עכשיו שינוי ערכי ונורמטיבי בחברה הישראלית" הוסיף קצב. „הדו"ח בייסקי הוא תרומה נוספת לשינוי זה".

יקיר צור

נסגר

ה„האנגר" בנמל יפו ששימש באחרונה להעלאת הצגות נסיוניות („נטושים" מאת הילל מיטלפונקט בהפקת בית־לסין ו„הכתה המתה" של תיאטרון „קריקוס 2" הפולני) נסגר בסוף השבוע לאחר ההצגה האחרונה של „נטושים".

מהנהלת בית־לסין נמסר כי קשה היה לתחזק את המקום משום שרשות הנמלים סרבה לגבות שכר דירה נמוך יותר תמורת השימוש במקום, מה שייקר את ההפקות. דוברת בית־לסין מסרה כי העלאת ההצגה „נטושים" גרמה להפסדים לבית־לסין משום שהועלתה לא יותר מ־35 פעמים כשהאולם היה ריק למחצה. ה„האנגר" יחזור ככל הנראה לתיפקודו המקורי כמחסן או ימכר לקבוצת מסעדנים.

מירי פז

ממשיך

ההתפטרות הפתאומית של מנכ"ל הביטוח הלאומי ניסים ברוך (בתמונה) אתמול בבוקר בשיחת טלפון עם שר העבודה והרווחה משה קצב הולידה גל של שמועות שהרקע להתפטרות הוא רצונו של ברוך לקבל את משרת נגיד בנק ישראל המתפנה. בצהרים, בעקבות שיחת הבהרה עם קצב, הודיע ברוך כי הוא ממשיך בתפקידו כמנכ"ל הביטוח הלאומי. הרקע להתפטרות, אמר, היו חילוקי דעות על סדרי עבודה בין הביטוח הלאומי למשרד העבודה והרווחה. ללא שום קשר לכך הוא ישמח מאוד לקבל את תפקיד הנגיד, אם יוצע לו.

יקיר צור

תפקיד חדש

איאן מיקארדו, חבר הפלמנט היהודי הבריטי מטעם מפלגת הלייבור, יהיה בעוד כמה שבועות בן 78. הדבר לא מנע את בחירתו לתפקיד יו"ר תנועת העבודה הציונית בבריטניה. „פועלי ציון" בוועידה הארצית ה־78 של ארגון ותיק זה המסונף למפלגת הלייבור. בוועידה, בהשתתפותו של מזכ"ל תנועת העבודה הציונית העולמית יחיאל לקט, הועלו הצעות יוניות על־ידי צעירי התנועה שתבעו הפסקה מיידית של המעצרים הבלתי־חוקיים המופעלים על־ידי שרות הבטחון הישראלי והקמת מדינה פלשתינית עצמאית. חלק מהחברים הוותיקים שללו את הצעות ההחלטה, ישבסופו של דבר יועברו לעיון בהנהלה החדשה.

ש"ץ

השגריר החופר

שגריר אוסטרליה בישראל ד"ר רוברט מריליס, שהוא גם ד"ר לארכיאולוגיה, ביקר השבוע בבית שאן בעקבות התעניינותו באתרים הנחשפים לאחרונה בעיר ובאזור. השגריר אמר כי הוא מארגן משלחת חפירות מאוסטרליה שתגיע בחודש אוגוסט הקרוב לסייע בחשיפת האמפיתיאטרון הרומי העתיק בבית שאן. עוד אמר כי הוא יעמוד בראש אותה משלחת.

שמעון וייס

מוותר

גונדר רפי סיטון, נציב שרות בתי הסוהר, הודיע כי הוא תורם שתי נסיעות השתלמות בארה"ב להן היה זכאי במסגרת תפקידו, לטובת קציני שרות בתי הסוהר וממיר אותן בחמש נסיעות השתלמות לאירופה שיקבלו חמישה קצינים בשרות.

חנה מאור

בטקס שנערך אתמול בתיאטרון ירושלים הוענקו לתזמורת הסימפונית של ירושלים, רשות השידור, קונטרבס וכינור. הכלים נתרמו על־ידי ידיד התזמורת מדנמרק ג'ון ביורקלנד (קיצוני משמאל), שבא להעניק במו ידיו את הכלים שליוו אותו לאורך כל חייו המוזיקליים. בתמונה: התורם וחברי התזמורת. (צילום: יוסי זמיר „סקופ 80).

המדור נערך ע"י אסתר מיצנמכר

המטה המשותף להסתדרות ולמעסיקים יוזם חקיקה בענין שעון־קיץ במשק

(עש"ת). – בישיבת המטה המשותף, לאירגונים הכלכליים ולהסתדרות בנושא שעון הקיץ, החליטו שני הצדדים לכלול בהסכמי העבודה הקיבוציים החדשים סעיף שיקבע, כי בקיץ 87 תוקדם העבודה בשעה אחת. המעסיקים וההסתדרות יפעלו גם כדי שצו הרחבה יחול על סעיף זה לגבי הסכמים במיגזרים נוספים.

כן החליט המטה לפנות למספר חברי כנסת מכל הסיעות, ליזום הצעת חוק בנושא שעון הקיץ שתוגש לכנסת עוד במושב הקיץ הנוכחי. הצעת חוק זו תחייב הפעלת שעון קיץ כל שנה מ־1 באפריל עד 30 בספטמבר.

המטה המשותף שיגר מכתבים לראש הממשלה ולשר הפנים בהם הודה על הפעלתו של שעון הקיץ ובפנייה לשר הפנים ביקש להאריך את תוקפו בחודש נוסף.

(ע.) – בינתיים, דחה אתמול בג"ץ את העתירות נגד שר־הפנים, לאחר שבאי־כוח העותרים הודיעו כי הם מבטלים את עתירותיהם ומקבלים את החלטת הממשלה. הדיון נערך בפני נשיא ביה"מ העליון מאיר שמגר, המשנה לנשיא השופטת מרים בן־פורת והשופט אהרן ברק. הם קבעו כי „מתוך שמירה על זכותם של העותרים לפנות שוב לבג"ץ בענין תום תקופת שעון הקיץ, החלטנו לדחות את העתירות ולבטל כל צו שניתן במסגרתן של העתירות. אין צו להוצאות".

יו"ר איגוד הטייסים הבין־לאומי ל„דבר"

מדינות העולם נקראו לאפשר נחיתה ולהגיש עזרה למטוסים חטופים

„שגרירות מסויימת" בלונדון איימה בתגמול על משלחות שיצביעו בעד החלטות ועידת הטייסים להיאבק בטרור

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

יו"ר איגוד הטייסים הבין לאומי הקברניט רג'ינלד סמית קורא לכל המדינות לראות במטוסים, שבהם מתבצעות פעולות בלתי חוקית, „מטוסים במצוקה". הקברניט סמית אמר זאת בשיחה טלפונית עם סופר „דבר" בעקבות ועידת איפלפ"א שהחליטה להטיל חרם על מדינות המשתפות פעולה עם ארגוני טרור ונותנות חסות לטרוריסטים, וכן להימנע מלטוס לשדות תעופה שבהם אין אמצעי בטחון כנדרש.

דברי הקברניט סמית מכוונים למטוסים חטופים המבקשים רשות לנחות. הקברניט סמית סבור שעל כל שדה־תעופה להיענות לבקשתו של טייס שמטוסו נחטף לנחות שם, להגיש לו את מלוא הסיוע ולהעניק לו את כל השירותים הדרושים. בעבר אירע ששדות תעופה שונים נסגרו בשעה שמטוס חטוף חג באיזור ורשות נחיתה ניתנה לעתים קרובות רק כאשר אזל הדלק במכליו.

החלטות ועידת איפלפ"א כוללות גם סעיף האומר, שאם מדינה תטיל סנקציות על טייסים המקיימים חרם כאמור, יטיל איגוד הטייסים הבין־לאומי חרם גם על מדינה זו.

אתמול דיווח יו"ר איגוד הטייסים הישראלי הקברניט יצחק גונן על החלטות ועידת איפלפ"א לשר התחבורה חיים קורפו, אשר יביא את ההחלטות לישיבתה הקרובה של הממשלה. בפגישה שיבח השר את הקברניט גונן שיזם יחד עם איגוד הטייסים האמריקאי את ההחלטות, ונאבק למען קבלתן.

לסופר „דבר" נודע, כי החלטות הוועידה התקבלו בהצבעה חשאית. יו"ר איפלפ"א הסביר, כי הוחלט על הצבעה חשאית לאחר ש„שגרירות מסויימת" בלונדון איימה במעשי תגמול על כל משלחת שתצביע בעד ההחלטות. הקברניט סמית סרב לגלות איזו שגרירות השמיעה את האיומים. בעקבות ההצבעה החשאית הכריזו משלחות רבות, ביניהן משלחות ארה"ב וישראל וכמה ממדינות ערב, כי הצביעו בעד ההחלטות.

בינתיים גובר הביקוש לטיסות ישירות ללא חניית ביניים בין ארה"ב וישראל. אתמול הודיעה החברה האמריקאית „טאואר אייר" על הנהגת טיסה שבועית כזאת. עד כה טסה חברה זו רק דרך בריסל. אל־על מקיימת עתה שש טיסות שבועיות ללא חניית ביניים בין ישראל וארה"ב ושוקלת להגדיל את מספרן אם יהיה צורך בכך.

מסיפורי פלאשרות

„מימנתי בחירות הימין בצרפת אני מוכר נשק לניקרגואה ואיד"

[illegible]

„ועדת בייסקי התעלמה מאחריותו של אברהם שפירא שגרם הפסד גדול למדינה"

אומר סגן שר־החקלאות כץ־עוז – בעבר יו"ר הוועדה לביקורת המדינה

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

„ועדת בייסקי העמידה את מנהלי הבנקים עירומים לגמרי וחשפה את כל הדדים גאוותם ויוקרתם" כך אמר אתמול סגן שר החקלאות ח"ר אברהם כץ־עוז שהיה בין יוזמי חקירת מפולת מניות הבנקים בהיותו ב־1983 יו"ר הוועדה לביקורת המדינה.

„הועדה אמרה למנהלי הבנקים בלשון פשוטה אתם רמאים, ידעתם והייתם אחראים. הניתם את הציבור וגרמתם למפולת הגדולה" אמר ח"ר כץ עוז במהלך ביקור בצפון. לדבריו אחד ההישגים של ועדת בייסקי הוא העובדה כי לראשונה ממשת הכנסת את זכותה להקים ועדת חקירה לפי חוק מבקר המדינה ולא על פי חוק הקמת ועדות חקירה. לדברי כץ־עוז ללא הדו"ח המיוחד של מבקר המדינה מאוקטובר 1983, אותו יזמה הוועדה שבראשה עמד, לא־היתה מוקמת ועדת בייסקי.

את התעלמות הדו"ח מתפקידו של יו"ר הועדה המיעצת של בנק ישראל, ח"כ אברהם שפירא, מציין ח"כ כץ־עוז כמחדל. „מכל תיחכיו ונסיונות הפשרה שלו המדינה הפסידה הרבה כסף, והשאלה הנשאלת היא מדוע לא תבע שפירא כיו"ר הוועדה המיעצת מבנק ישראל להפסיק את הויסות". לדעת סגן שר החקלאות היה צריך להטיל סנקציות ועונשים והם הן על הדרג הבכלכלי המקצועי והן על הדרג הפוליטי של צמרת המדינה באותם ימים.

„יש דין ויש דיין והדיין במקרה זה היתה הכנסת ולא היועץ המשפטי או הממשלה. הכנסת הוליכה את המהלך כולו למרות התנגדות שרים, ח"כים, אישי ציבור ובנקים רבים. ברגע שנכנסנו לנתיב הביקורת לא היה כל מוצא מהנושא אלא בדו"ח הוועדה שהוגש שלשום" אמר כץ־עוז.

הנעימה האנטישמית החדשה בגרמניה: דרישה לשים קץ לדיון בפשעי הנאצים

מאת זאב סטרומינסקי, סופר „דבר" במערב־גרמניה

בון (מיוחד ל„דבר"). – במכתבים האנטישמיים שמקבלים מוסדות יהודיים בגרמניה חלה לאחרונה תפנית: בעוד שבשנים עברו הכחישו כותבי המכתבים האנטישמיים את השואה, עתה מספר גדל של מכתבים אינו מכחיש עוד את פשעי הנאצים, אך דורש „לשים קץ" לדיון בתקופה הנאצית – כך מסר יו"ר הוועד המרכזי של היהודים בגרמניה ורנר נחמן.

נחמן טען, כי לא האנטישמיות היא בקו העלייה בגרמניה, אלא העובדה שדעות אנטישמיות באות לידי ביטוי פומבי. לדבריו, רואים היהודים תופעה זאת בדאגה רבה. נחמן דיבר בפגישה עם כתבי חוץ בבון.

יצויין, כי יו"ר הקהילה היהודית בברלין היינץ גאלינסקי קבל בסוף השבוע שעבר על התגברות האנטישמיות בגרמניה בתקופה האחרונה. נחמן אמר עוד, כי הוועד המרכזי של היהודים בגרמניה, המקיים פגישות עם ראשי המפלגות הפוליטיות ועם קבוצות אחרות, כגון נציגי הכנסיות והאיגודים המקצועיים, דורש בין היתר לפעול לשינוי תדמית היהודים בחינוך הנוער הגרמני.

לדבריו, מצטיירת דמות היהודים בעיני הנוער בעיקר כקורבנות של הנאצים, אין מודעות להיסטוריה בת 900 השנים של היהודים בגרמניה.

ידע על דרקום פורה בעבר של יהודים וגרמנים יסייע בתיקון התדמית המעוותת הזאת, אמר נחמן.

תיאטרון חיפה – לפסטיבל בשיקגו והופעות בוושינגטון

מאת אריאלה ראובני סופרת „דבר"

40 איש מהתיאטרון העירוני של חיפה, בהם שחקנים, עובדי במה, מלווים, מתורגמנים ומפעילי ציוד לתרגום, עומדים לצאת במוצאי שבת לשיקאגו כאורחי פסטיבל התיאטרון בעיר זו.

תיאטרון חיפה הוזמן להשתתף יחד עם חמישה תיאטראות חשובים בעולם, בהם ה„נשיונל תיאטר" מאנגליה, תיאטרון „אזוקי" מיפן ו„מארקט תיאטר" מדרום אפריקה, בפסטיבל התיאטרון בשיקאגו. התיאטרון החיפני יעלה במסגרת זאת את המחזות „גיטו" ו„נפש יהודי". ההצגה „גיטו" תועלה בערב יום השואה ובסיומה ייערך רב־שיח על המחזה ועל השואה בהשתתפות אישים מגרמניה, ארה"ב וישראל.

ההצגות יועלו בעברית עם תרגום סימולטני לאנגלית. בסיומו של הפסטיבל יצא תיאטרון חיפה לוושינגטון ויעלה במסגרת תיאטרון אייזנהאואר שבמרכז קנדי את ההצגות „נפש יהודי", „גיטו" ו„האי".

מטיילים מוזהרים מכניסה למערת זקיפי המלח ליד נאות־הכיכר

(ע.) – רשות שמורות הטבע מזהירה את המטיילים מכניסה למערת זקיפי המלח ליד מושב נאות הכיכר, שלגביה התפרסמו השבוע ידיעות בעתונים.

מנהל מחוז הדרום ברשות שמורות הטבע שמואל שפירא כינס אתמול מסיבת עתונאים ואמר שהכניסה למערה מסוכנת ביותר וכי כמעט אין אפשרות לצאת ממנה בשלום.

שפירא הוסיף, שגלישת מצוקים אסורה בנגב ובמדבר יהודה למעט במקומות אחדים שהותרו לגלישה, וגם שם היא מותרת רק לגולשים מיומנים ובעלי ציוד מתאים. בימים האחרונים, עם תחילת עונת הטיולים בדרום, הוזעקו מדי לילה צוותי חילוץ להצלת מטיילים – חלקם כאלה שיצאו לגלישת מצוקים באתרים אסורים לגלישה, ללא מיומנות לכך וללא ציוד מתאים. רשות שמורות הטבע מעמידה לדין מטיילים שנקלעו למצוקה בשל אי הקפדה על הוראות הזהירות ואף תובעת מהם תשלום בעד פעולות החילוץ.

בני נוער מהתק"ם בוורשה ובטרבלינקה

(ע.) – במזג אויר סגריריי וקודר ובמעמד קהל שמנה אלפי פולנים – בהם ניצולי שואר רבים – הניחו ביום א' נציגי משלחת נוער מישראל זר פרחים על אחת המצבות במחנה ההשמדה טרבלינקה, בטקס ממלכתי שנערך שם.

מזכיר בית לוחמי הגיטאות מרדכי אנוליק, שוחח על כך אתמול טלפונית מפי נציגי המשלחת בוורשה, סיפר כי בין המשתתפים בטקס הממלכתי היה בין היתר גם מי שהיה שר הדתות הפולני יודי קוברסקי.

חבריהם של מניחי הזרים הניפו את דגל ישראל ואחד הנערים קרא שיר שנכתב על ידי יצחק כצנלסון. בתום הטקס אמרו הנערים „קדיש" ולאחר מכן שרו את „התקווה".

ביום ו' הניחו חברי המשלחת זר ליד האנדרטה לזכר לוחמי גטו ורשה ואתמול התקיים ליד אותה אנדרטה טקס ממלכתי במלאת 43 שנים לפרוץ מרד גטו ורשה.

המשלחת מונה 50 איש, מרביתם בני נוער מהתנועה הקיבוצית המאוחדת, והשאר בוגרים המלווים אותם.

חברי המשלחת הם אורחי האגודה למען קורצ'אק ואת ליל הסדר יעשו בבית־היתומים שפתח פלסקה בורשה – חסידת אומות העולם, אשר הצילה בתקופת השואה מספר רב של ילדים יהודיים שהסתתרו בבית היתומים, שניהלה עד ליום מותה.

בעקבות פרשת כרטיסי האשראי

ועדה תבדוק המוסד הציוני לנוער בארה"ב

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

יו"ר ההנהלה הציונית אריה דולצין מינה אתמול ועדה מיוחדת שתבדוק את הנעשה במוסד האמריקאי הציוני לנוער בארה"ב. מוסד זה הוא תחת ניהולו של ראש המחלקה לנוער וחלוץ בהסתדרות הציונית אברהם כץ. בישיבת ההנהלה הציונית אתמול כינה כץ את מינוי הוועדה „מאבק יוקרה על עמדות כוח והשפעה".

נודע כי כץ סבור שההדלפות על כרטיסי האשראי בהם החזיק בשהותו בניו־יורק הן חלק ממאבק זה. אתמול מסר להנהלה הציונית את הודעתו האישית בנושא זה. לאחר דברי כץ קרא יו"ר ההנהלה את מכתבו למזכ"ל המחלקה לנוער וחלוץ משה השכל, ובו נאמר כי נבדקו כל הדו"חות הכספיים שהגיש כץ לאחר נסיעותיו וכי הוא כיסה מראש את כל הוצאותיו האישיות בכרטיס האשראי וכי הוצאות בתפקיד נוכו מהוצאות האש"ל המקובלות.

דלוצין הודיע כי הוא מקבל את ההסברים ואמר כי אין לחזור ולדון בנושא. דלוצין אף הכחיש כאילו שקל להשעות את כץ מתפקידו כראש המחלקה.

ורשבסקי פרילוק דובר

הדו"ח לא השפיע על המניות

לאחר היה בו... שוק המניות הגיב אתמול באדישות לדו"ח ועדת בייסקי. רמת המסחר הוספה יותר בהמועד של עוד חג ולא ניכרו השפעות ביוזמות של הדו"ח הועדה. עצרת הצבה הצפויה גרמה לכך שהפעילות בשוק המניות היתה על אש קטנה, כלומר עודפי ביקוש או היצע שנרשמו למניות השונות היו בהיקפי בינוני עד קטן וכך גם תנודות השערים היו מתונות ביותר. להוציא מספר מניות "דלתות הדרות" בהן נרשמו עליות שערים חדות יחסית.

מניות הבנקים "בהסדר" - נבוא ועדת בייסקי, נהנו אתמול מתמיכה של ביקושים. עודף ביקוש נטו של 3.0 מיליון ש"ח, הביא לעליית שערים עד 0.9 אחוז.

התשואה הדולרית במניות ה"הסדר" ירדה לרמה של 12.2 עד 12.5 אחוזים.

בשוק המניות היתה אתמול פעילות רגועה ביותר. באגרות החוב הצמודות נרשמה בנכו פעילות אפס הכוונות הרכנות נכאוו ביציבות עם תנודות קצרים של אחוז אחד לשני הכיוונים.

גם באגרות החוב הדולריות נרשמה בכבוד פעילות אפס, כשמוצרה בעודף ביקוש התחלתי של 500 אלף ש"ח לקניה עודף והיצע ההתחלתי של 500 אלף ש"ח. הסדרות הכותות נסחרו תוך יציבות בשערים.

במערכת קרנות הנאמנות נרשם פדיון בקרנות המשקיעות במניות שיעור של כ־1 מיליון דולר ובקרנות הדולריות נרשם פדיון של כ־2 מיליון דולר.

דו"ח בייסקי ושוק המניות

התייחסות דו"ח ועדת בייסקי לשוק המניות, היתה בשתי נקודות עיקריות.

קביעת המלצה להוציא את הייעוץ מהבנקים וכן את ניהול קרנות הנאמנות וקופות הגמל. המלצה זו או חלקיה נדונו כבר בוועדות כנסת-ביניים וועדת גבאי. יצוין שזוהי המלצה שאינה גורמת לביצוע בטווח הקצר כך שהשפעתה לגבי שוק המניות הן בטווח הקצר הן בטווח הארוך יותר - שולית.

הנקודה אחרת שהיתה מהותית יותר לגבי שוק המניות הינה בעניין הנפקות של חברות שאין בהן שליטה. הדו"ח ממליץ לא לאשר הנפקות של חברות שאין בהן זכות שליטה. זהו גם לא... הנפקות של חברות קיימות, כלומר הגדלת הון ללא זכויות שליטה. המלצה זו, אם תתקבל, עלולה להקפיא הנפקות באופן לגבי שוק המניות בטווח הארוך.

מבחינה לגבי שוק המניות: לאחר שהגיעה שכבת ועדת בייסקי לגבי שוק המניות כזה שבה לפעול בשוק המניות, לשיקולים כלכליים טהורים, ללא כל לחץ של גורמים חיצוניים. ההסטוריונית הדה הלכה... שכבר הגורמים ... הישראלי הינו מהגורם כך שסוכנה להוות כסה ... הבריאה.

בריבית התקציבים השוטפת, שוק המניות מתנהל בהבטחה בשורות ... ציבצום ... הוכן ... הסועים כי הריבית ... בעליה מהמירות בהדריות ... שבקודה בהדלקלות, ... הבנקאות לנרועות גולות, כמו בשלטת רבית ... בשבוע של 1986 שנתי, כלומר כ־1.5% לחודש. מבחינה ... שמחודש אפריל - מבצרי ... במעט באותה, זהו מודע עם כעשר מוד גבוה יחסית של כ־3%, ניתן לצפור שריבית בשעור 15% לחודש מאד תגיב המעם תשואה ריאלית על הכסף. לפיכך יש המצפיפים לבוטס את אפיק ההשקעה של מניות השוק ... השפעה להוצת הריבית, נהר נוסף המביע מתקשה ... על שוק המניות הוא גידול שנתי בבריכה - לקראת חג הפסח, דבר המהווה כמגמה הדה ביותר בכל השווקים הריאליים.

קיימות גם דעות אופטימיות יותר לגבי שוק המניה, אלו מתייחסות לשוק המניות לטווח הארוך יותר. כאשר הנימה הסלכת היא שצוותן הכרות אשר הצליחו לסדור בכסף שלוש השנים הקשות יאו דהיות כנפים חזוכים ביותר לשנת 1986, ובלוסר הדו"חות המתפרסמים בשנת 1987) ואת זה בשל התייעלות אדירה בתוך החברות עצמן והן בשל השינויים המומלצים שחלו במשק הישראלי.

לפי ביקה זו דוכסי המניות של התקופה הנוכחית, יניבו תשואה גבוהה בהרבה מזו שתושג באפיקי השקעה אלטרנטיביים - בטווח של שנה עד שנתיים.

מאה שערים

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאים בהסדר ההצמדה

א.ה.ה. ש	16700	5.0	+500	+3.1	+104
המפנות 0.1	1137	3526	-18	-1.6	-3403
הספנות א 0.5	805	3205	-8	-1.0	-3259
בנק ספנות אופ'2	841	2135	+1	+.1	+925
כללי לא בהסדר	30100	116	+800	+2.7	+86.0
בנק צפ' אמריק 1.	— הפסקת מסחר				
בנק צפ' אמריק 5.	— הפסקת מסחר				
בנק צפ' אמ אופ1	— הפסקת מסחר				
דנות א 1.0	— הפסקת מסחר				
דנות 5.0	— הפסקת מסחר				
הבינלאומי 5.0	3480	1964			-994
פ.יב.י. 0.5	3420	4682	+19	+.6	+2434

כלולים בהסדר הצמדה

אידיבי רג 100.0	79800	351	+700	+.9	+868
אידיבי ב 100.0	80000	7.0			-3.0
אידיבי בב 2.0א	490000				
אגוד 0.1	59270	67.0	+20		+118
דיסקונט ב	101638	7.0	+158	+.1	+7.0
דיסקונט א	101570	104	+200	+.2	+308
דיסקונט שה ב	11931	16.0			+184
המזרחי ש	32880	568	+300	+.9	+1658
המזרחי ב	33270	360	+750	+2.3	+780
המזרחי שה 9	15050	28.0	+50	+.3	+202
הפועלים בבב	— הפסקת מסחר				
הפועלים ש	— הפסקת מסחר				
הפועלים ב	— הפסקת מסחר				
כללי א 1.0	141250	36.0	+3000	+2.2	+32.0
כללי אפ 9	134050	6.0			+15.0
כללי שה 5	107100				-3.0
כללי שה 7	6741	10.0	+1		+65.0
כלל 100.0	34480	1818	+300	+.9	+2696
כלל שה 9	47400	16.0			-16.0
כלל שה 11	12960	78.0			+357
מימון ומסחר 1.0	46630	7.0	-10		-7.0
מימון ומסחר 5.0	24380	8.0	-5		-8.0

בנקים למשכנתאות

ארגים 0.1	9641	90.0	+281	+3.0	+194
לאומי משכנתאו ש	4055	191	+105	+2.7	+289
לאומי משכנתאו ב	4100	50.0	+190	+4.9	+348
כרמל ש	3900	14.0	-160	-3.9	-19.0
כרמל שה 1	2755	162	-60	-2.1	-148
בנין ב' 5.0	תב 5202	10.0	-578	-10.0	-172
פת משכ ש	960	405	-10	-1.0	-389
משכן ב ש	תב 2099	420	+125	+6.3	+397
עצמאות 0.1	תב 5950	43.0	+310	+5.5	+121
כפתות בבנכ ש	12600				
כפתות רג ש	11000	16.0	+100	+.9	+16.0
כפתות שה 1	7090				+26.0
כפתות שה 2	3791	18.0	+150	+4.1	+358
יעסור 1.0	1330	440			-350
יעסור 5.0	תב 640	1743	+56	+9.6	+531
מידב 1.0	4000	1435			-975

מוסדות מימון

שלמון א ש	347	3697	+14	+4.2	+9696
החקלאות מבכ א	36300	4.0	+100	+.3	+2.9
החקלאות מבכ ב	— לא נסחר				
לאומי תעשיה א ש	4260	41.0	-50	-1.2	-23.0
פתוח תעשיה מבב	— לא נסחר				
פת תעש בב ג	— לא נסחר				
פת תעש בב גג	— לא נסחר				
פת תעש בב גג1	— לא נסחר				
פת תעש בב ד	— לא נסחר				
פת תעש בב דד	— לא נסחר				
מרכז קבלנים 5.0	550	3283			-1886
תיירות ב	— לא נסחר				
כלל ליסינג 0.1א	8835	80.0	-464	-5.0	-63.0
כלל ליסינג 0.5ב	תב 5308	217	-400	-7.0	-217
כלל לסינג אג'ח	10705	8.0	+100	+.9	+81.0

ביטוח

אדים 0.1	תב 756	522	-84	-10.0	-531
אדים א 0.5	תב 497	1270	-29	-5.5	-1461
בטוחמשנה 0.1	1020	521	-16		-141
* ביצוע חלקי 92.50%					
בטוח משנה 0.5	351	2910	-15	-4.1	-7444
הדר 1.0	2205	229	+17	+.8	+26.8
הדר 5.0	תב 1251	1791	+90	+7.8	+824
הסנה ש	470	7291	+10	+2.2	+12263
הפניקס 0.1	1375	1310	-4	-.3	-1255
הפניקס 0.5	766	406	+15	+2.0	+1301
המשמר-הראל 1.0	6600	7.0			-7.0
המשמר-הראל 5.0	2830	66.0	-20	-.7	-66.0
ירדניה 0.1	— הפסקת מסחר				
ירדניה 0.5	— הפסקת מסחר				
מנורה 1.0	7885	131			-131
מנורה 5.0	3456	484			-154
סהר ג 1.0	4500	253			-188
סקוריטס 0.1	2375	1100	+25	+1.1	+1222
צור ש	2000	1094	+74	+3.8	+740
ציון החזקות 1.0	15500	14.0			-7.0
ציון החזקות 5.0	3900	77.0	-50	-1.5	-91.0

מסחר ושרותים

מסחר

אינטרגאמא 1.0	3500	62.0	-50	-1.4	-62.0
אינטרגאמא 5.0	תב 1221	250	-100	-7.6	-250
אינטרגאמא אפ 1	תב 780	497	-100	-11.4	-597
מאיר עזרא 1.0	4350				
מאיר עזרא אפ 1	3800	70.0	-50	-1.3	-70.0
כתה 1.0	— הפסקת מסחר				
כתה 5.0	— הפסקת מסחר				
כלל סחר 1.0	5600	227			-27.0
קריסטל 1.0	4200	54.0	+200	+5.0	+55.0
רפק 0.1	30470				
רפק 0.5	7640				
שופרסל א 2.0	4370	344			+39.0
שופרסל ב 10.0	2908	2388			-2616

שרותים

דלק ג ש	5110	1990	+80	+1.6	+1215
הראל 1.0	2064	131.	-1	-.1	-4.0
הראל 5.0	930				+52.0
ספנות הצפון 0.1	תב 8750	55.0	-500	-5.4	-55.0
ספנות הצפ' 0.5א	3400	175			-5.0
קידר 0.1	— הפסקת מסחר				
קידר 0.5	300	11407			-780
חברת השכל 0.1	— הפסקת מסחר				
מוסגי שחנה 0.1	4334	257	+132	+3.1	+353
מוסגי שחנה 0.5	תב 1431	1327	+130	+10.0	+2268
קונסורסיום 0.1	תב 1243	524	+113	+10.0	+694
קונסורסיום 0.5	תב 811	1108	+74	+10.8	+5754
קופל 1.0	— הפסקת מסחר				
קופל אפ 1	— הפסקת מסחר				

מלונות ושרותי תיירות

גלי זוהר 1.0	9500	7.4	-200	-2.1	-7.4
גלי זוהר 5.0	תב 2970	74.0	-350	-10.0	-54.0
מלונות דן 1.0	3912	70.0	-80	-2.0	-58.0
מלונות דן 5.0	2700	93.0	-30	-1.1	-123
חוף האלמוג 0.1	תב 4670	120	+280	+6.4	+430
כנם 1.0	2600				-100
מלונות ירדן 1.0	2951	30.0			-20.0
מלונות יוהלום 1	— הפסקת מסחר				

מחשבים ושרותי מחשב

דטה מיכון 1.0	3749	314	-151	-3.9	-243
ת.ד.י.ג. 1.0	11900	4.0	-545	-4.4	-4.0
יעגא 1.0	3386	152			-100
יעגא אפ 1	2991	43.0	+91	+3.1	+55.0
כלל מחשבים 1.0	5675	69.0			+1.0
מ.ל.ל. 1.0	7700	70.0	-100	-1.3	-70.0
מ.ל.ל. 5.0	3800	50.0	+100	+2.7	+37.0
משוב מחשבים 1.0	2100	71.0	-73	-3.4	-32.0
ניקוב מחשבים 1.	5500	130			-37.0
ניקוב מחשבים 5.	תב 3531	80.0	+301	+9.3	+60.0
תים מחשבים 1.0	1816	1061	-64	-3.4	-739
תים מחשב אפ 1	18500				

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

אברהם גינדי 1.0	תב 556	1307	+51	+10.1	+1150
אברהם גינדי 5.0	תב 412	2410	-25	-5.7	-2149
אורן מבנים 1.0	תב 640	390	-35	-5.2	-942
אורן מבנים 5.0	321	555	-17	-5.0	-705
אזורים 1.0	4910	1621	+170	+3.6	+1992
אילון 1.0	379	3977	-1	-.3	-2051
אילון אפ 1	1395	417	+10	+.7	+147
אל-רוב 1.0	3450	131	+50	+1.5	+395
אל-רוב 5.0	3451		+51	+1.5	+580
אמגורים 1.0	* 1664	215	-87	-5.0	-235
* ביצוע חלקי 85.80%					
אמגורים אפ 1	1511				+81.0
אפריקה 0.1	33500	149	+200	+.6	+63.0
אפריקה 1.0	24650	308	+150	+.6	+23.0
אפריקה אופ' 5	17750	10.0			-15.0
אזרים 1.0	תב 1220	540	-80	-6.2	-542
אילון 0.1	1930	904	+70	+3.8	+952
אילון 0.5	1070	869			-869
בן-יקר גת 1.0	3068	643			-178
ברנוביץ 1.0	3750	152			-152
ברנוביץ 5.0	תב 2385	435	-265	-10.0	-435
ודנקר 1.0	3600	294	-114	-3.1	-454
ודוקר 1.0	441	953	+6	+1.4	+579
ודוקר 5.0	340	1276	-10	-2.9	-976
ודוקר אפ 1	269	510	-2	-.7	-1.0
ודיפר 0.1	5610	8.0	-40	-.7	-6.0
ודיפר 0.5	2760	157	-80	-2.8	-157
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר				
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר				
נכסים ובנין 1.0	2558	3838	+72	+2.9	+3545
גב-ים 0.1	4059	211	+189	+4.9	+231
גב-ים 0.5	2200	950			+191
הכשרת הישוב 1.0	43301	316	+1500	+3.6	+626
ישפרו 0.1	2718	841			-945
ישראלום 1.0	9135	12.0	+435	+5.0	+50.0
ישרס 10.0	11850	89.0	-385	-3.2	-178
בית.פיתוח 1.0	8730	73.0	+85	+1.0	+118
כלל בנלן 0.1	9598	843			-7796
לומיר 1.0	3220	63.0			+60.0
לומיר 5.0	1358	144			-144
מ.ת.מ. 1.0	תב 2498	1286	+326	+15.0	+2348
מגורי בניה 1.0	905	2953			-988
מגורי בניה אופ1	תב 306	599	-35	-10.3	-824
מהדל בכון 1.0	— הפסקת מסחר				
מישגאל 5.0	278	5230	+7	+2.6	+4279
מנרב 5.0	555	1409	+25	+4.7	+2727
פרי-לו 1.0	תב 435	850	+25	+6.1	+900
פרי-לו אפ 1	4080				
לוינשטיין 1.0	תב 428	1385	-32	-7.0	-1441
לוינשטיין 5.0	7802	130.0			-9639
ליפשיץ 1.0	קו 1097		+52	+5.0	+4921
ליפשיץ 5.0	630	2779	+9	+1.5	+949
נאות אביב 0.5	31900	24.0	+200	+.6	+1.0
נכסי אזורים 1.0	7840	279	+120	+1.6	+405
סהר החזקות 1.0	8300	85.0	-400	-4.6	-85.0
סהר החזקות 5.0	6170				
סוללבונה מבכ א	— הפסקת מסחר				
סוף 1.0	4267	50.0	-1		-33.0
סוף 5.0	2740	50.0			-20.0
עמר וסלע 1.0	702	500			-500
קיסריה 0.1	תב 1686	432	+91	+5.7	+614
קיסריה 0.5	820	380			-132
רובינשטיין 1.0	— הפסקת מסחר				
רובינשטיין 5.0	— הפסקת מסחר				
רגבנין 1.0	2750	90.0	+100	+3.8	+91.0
רגבנין 5.0	2075	496			-434
רסקו מבטל	קו 4935		+235	+5.0	+352
רסקו רג	4700	80.0	+150	+3.3	+120

חקלאות

מסעי הדר 0.1	2765	396	+55	+2.0	+170
מסעי הדר 0.5	1570	210	+70	+4.7	+81.0
מהדרין 0.1	5580	170	-120	-2.1	-184
נכסי הדרים 1.0	1061	2150	+30	+2.9	+2675
פרי אור 0.5	2400	19.0	+100	+4.4	+681
שן-הר 5.0	13035	380			-227

תעשייה

מזון וטבק

אסמאס 1.0	* 1313	578	+63	+5.0	+457
* ביצוע חלקי 61.50%					
אכלנסיק 1.0	— הפסקת מסחר				
גולדפרוסט 1.0	1380	20.0	-19	-1.4	-39.0
גולדפרוסט 5.0	650	74.0	+18	+2.9	+85.0
גולדפרוסט אפ 1	759	127	-13	-1.7	-30.0
דובק מב ש	3190	234			-102
דובק מב ב	3280	455	+60	+1.9	+474
זגלכל 1.0	1080	40.0			-40.0
זגלכל 5.0	629	130			-30.0
פרי-זה 1.0	2340	862	-18	-.8	-891
פרי-זה 5.0	1600	142	-20	-1.2	-68.0
ספמר בירה 1.0	מו 13912		-732	-5.0	-376
ספמר בירה 5.0	9730	37.0	-120	-1.2	-42.0
יטבר 1.0	1326	200	+26	+2.0	+268
יטבר א 5.0	755	575	+16	+2.2	+540
מן 1.0	9000	26.0	-120	-1.3	-86.0
מן 5.0	4500	27.0	-100	-2.2	-78.0
סנפרוסט 1.0	7000	520	+200	+2.9	+628
עלית 0.1	13200	112			-93.0
עסיס ב 0.5	36000	18.0	+250	+.7	+11.0
שלמה אנגל 1.0	1830	141			+107
שמן מבטל' ש'	4600	70.0	-200	-4.2	-102

טקסטיל והלבשה

ארגר 1.0	תב 750	1342	+58	+8.4	+1334
אופים 1.0	1752	157	+1	+.1	+7.0
אופנת ברוך 1.0	2160	63.0			
אופנת ברוך 5.0	תב 1485	269	+135	+10.0	+265
אפתן 1.0	— הפסקת מסחר				
אפתן אפ 1	— הפסקת מסחר				
ארגמן רג ש	9800	195	+360	+3.8	+28.0
דלתא-גליל 1.0	4310	290	+130	+3.1	+1010
דלתא-גליל א 3.0	3360	26.0	+100	+3.1	+22.0
מסוליות כאוחד 1.	1634	40.0	+34	+2.1	+40.0
מסוליות כאוחד 5.	תב 720	80.0	-80	-10.0	-1100
מסוליות אפ 1	תב 535	321	+80	+17.6	+6918
ויסלגו 1.0	תב 3930	348	+280	+7.7	+333
ויסלגו 5.0	2700	157			-157
ודינקן 1.0	תב 3650	100	-300	-7.6	-167
זיקית 1.0	תב 7034	278	-530	-7.0	-385
זיקית 5.0	5838	350	-100	-1.7	-352
סיב-סוב 1.0	— הפסקת מסחר				
סיב-סוב אפ 1	— הפסקת מסחר				
לודזיה 0.1	1859	113	-10	-.5	-1.8
לודזיה 0.4	919	2587			-1637
ליגנה 1.0	1145	1716			-463
מיט גליקר 1.0	645	1390	+27	+4.4	+1531
מקס 0.1	20100	28.0			-3.0
מקס 0.5	תב 10100	181	+700	+7.5	+223
עיט 1.0	10440	61.0	-550	-5.0	-95.0
עיט 5.0	5000	270	-230	-4.4	-313
עמק 1.0	2131	580	+51	+2.5	+163
פולגת א 0.1	8450	101			-160
פולגת ב 0.4	5960	746			+47.0
פוליגון א 0.5	תב 6700	90.0	+600	+9.8	+61.0
פרגוד 1.0	1759	755	+39	+2.3	+238

גבוד סבריגה בעס	11900	150	-420	-3.4	-160
תעש רהגוזין 1.0	3050	490	+116	+4.0	+540

מתכת ומוצריה

אוקסגון 5.0	1835	41.0	+1	+.1	+21.0
אודין 10.0	10430	150	+200	+2.0	+237
אודין 50.0	8660	5.0	+100	+1.2	+5.0
כבלים ש	תב 12400	20.0	+1000	+8.8	+18.0
הנכון 1.0	11000	31.0			-12.0
הנכון 5.0	7250	184	-50	-.7	-144
קפמבאית פח 1.0	940	513			+787
קפמבאית פח 5.0	682	1142	+8	+1.2	+1115
מהדין 1.0	570	759	-30	-5.0	-1072
מהדין אפ א	430	700	-30	-6.5	-393
מכונות פרום 1.0	2059	125			-125
מכונות פרום אפ 1	500	2024	-19	-3.7	-2594
כבלי ציון 1.0	תב 2100	549	+110	+5.5	+1808
כבלי ציון 5.0	820	1454			+21.0
כבלי ציון ארבע	720	260	+22	+3.2	+570
קיגבי 1.0	830	426			-246
קיגבי 5.0	415	1912	-5	-1.2	-1147
מתכתן 0.1	16300	72.0	-400	-2.4	-19.0
מתכתן 0.5	6650	89.0			+36.0
פזי 3.0	תב 1701	197	+90	+5.6	+464
פקר פלדה 1.0	6080	263	+60	+1.0	+42.0
קינג 1.0	1142	346			-345
קינג 5.0	595	900	+10	+1.7	+678
קליל 1.0	2850	50.0			-100
קליל 5.0	1510	34.0			-34.0
שלדות 5.0	2100	250	+21	+1.0	+62.0
תעשיות לבים 1.0	960	431			-231
תעשיות לבים 5.0	470	404			-104

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

אלביט 3.0	458000	43.0	+1000	+.2	+24.0
אלק 0.1	3680	23.0	-70	-1.9	-23.0
אלק 0.25 ש	2420	591	-40	-1.6	-280
אלק 0.25 ב	2380	15.0			-15.0
אלקטרה 0.1	12440	10.0	-50	-.4	-10.0
אלקטרה א 0.5	5620	44.8	+20	+.4	+43.0
אלרון 3.0	403000	4.6			-3.0
אריית 1.0	31600	286			-232
כלל תעש אלקטר	2730	1613			-200
ספקטרוניקס 1.0	1710	810			+101
ספקטרוניקס 5.0	1150	366	+10	+.9	+157
טרכנהנר 1.0	1750	118			+236
טרכנהנר 5.0	922	444			-168
ציקוה 1.0	* 3223	45.0	-170	-5.0	-53.0
* ביצוע חלקי 79.00%					
ציקלון 5.0	תב 1650	221	-120	-6.8	-276
קבטבקין אילף 1.	3640	7.0	+40	+1.1	+7.0
קבטבקין אילף 5.	2840				
ת.א.ת. 1.0	3300	269	-100	-2.9	-244
ת.א.ת. 5.0	1380	1077			-31.0
ת.א.ת. אפ 1	12100	20.0	+600	+5.2	+20.0
תדיאה 1.0	6000				-50.0

מוצרי בניה

אי.פ.כלל בנין.1	6360	440			-97.0
אלקיר 5.0	קו 7570		+360	+5.0	+40.0
אקרשטיין 1.0	תב 1560	477	+80	+5.4	+437
אקרשטיין 5.0	תב 1220	107	+110	+9.9	+249
בכון תר"ד 1.0	12150				
בכון תר"ד 5.0	— הפסקת מסחר				
בר-פון 1.0	* 3859	121	+184	+5.0	+236
* ביצוע חלקי 60.60%					
בר-פון 5.0	תב 1400	398	+126	+9.9	+195
המכלול 1.0	— הפסקת מסחר				
המכלול 5.0	— הפסקת מסחר				
טרומאבסט 1.0	6334	3.3	+301	+5.0	+23.7
טרומאבסט 5.0	1800	18.0			+101
כ.ל.ב. 1.0	1166	211	+16	+1.4	+31.0
כ.ל.ב. 5.0	579	70.0	-25	-4.1	-70.0
מהדל השק בתעש	תב 2959	71.0	-160	-5.1	-322
מואזיקה ולפכן 1	— לא נסחר				
מואזיקה ולפכן 5	9925				

כימיה, גומי ופלסטיק

אגן 5.0	תב 19360	215	+1760	+10.0	+362
אליאנס ב 200.0	1150	370			-29.0
גל תעשיות 1.0	10500	152	-500	-4.6	-106
גל תעשיות 5.0	4800	570	-160	-3.2	-393
דקסטר 1.0	תב 3320	70.0	+260	+8.5	+70.0
דשנים 0.1	4700	136			-43.0
דשנים 0.5	1565	1157	+30	+2.0	+697
חיפה כימיקל 10.0	857	878			-102
מבקר ש	54600	49.0			-23.0
מבקר אפ 4	49600	12.0			-14.0
ליפסקי 1.0	1265	76.0	+5	+4	+480
ים המלח 0.1	14200	728	-70	-5	-873
פטרוכימיים 10.0	486	12525			-8011
מקסימה 1.0	6990	77.0	-10	-1	-69.0
מקסימה 5.0	2701	778			+167
נקה כימיקל 1.0	3200	50.0			-93.0
סנו 1.0	9750	165	-400	-3.9	-224
סנו 5.0	6900	165	-100	-1.4	-130
קים כימיקל 1.0	5599	50.0	-1		-15.0
ת.ג.ל. 1.0	1724	20.0	+14	+.8	+80.0
ת.ג.ל. 5.0	1000	154	+10	+1.0	+42.0
תיא 5.0	4515	42.0	-200	-4.2	-42.0
פרוטארום 10.0	— הפסקת מסחר				
תרד א 5.0	תב 3499	40.0	+174	+5.2	+153

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

ויפרון 1.0	4128	43.0	-217	-5.0	-78.0
ויפרון 5.0	2303				+15.0
ח.מ.ג. 1.0	תב 2845	1009	+259	+10.0	+553
ח.מ.ג. אפ 1	תב 2685	495	+210	+8.5	+420

יאה 1.0	— הפסקת מסחר				
לבידי אשקלון 1.	תב 469	3416	+38	+8.8	+7913
לבידיאשקלון אפ1	720	283			-111
מולס ב 0.5	22500	2.0	+200	+.9	+3.0
מפעלי ניר 10.0	175900	15.0			-18.0
סקבדיה 1.0	1930	172			-40.0
רים 0.1	3630	75.0	+10	+.3	+30.0
רים 0.4	2200	79.0			-29.0
תעל ב 0.2	11840	163	-60	-.5	-144

תעשיות שונות

אלומית 1.0	3390	190	+49	+1.5	+210
אלומית 5.0	2610	428	+70	+2.8	+584
אבדין 1.0	תב 2900	239	+150	+5.5	+174
אבדין 5.0	תב 1754	595	+100	+6.1	+1340
תמיסה יוד 1.0	8150	100	-150	-1.8	-60.0
דיקה 1.0	תב 4600	113	-400	-8.0	-156
דיקה 5.0	תב 2400	238	-148	-5.8	-362
ה.בפולק 1.0	תב 6552	51.0	-728	-10.0	-81.0
ה.בפולק 5.0	4270	75.0	-220	-4.9	-275

השקעות תעשיה

מרכזית ב 0.1	5890	115	+40	+.7	+25.0
כור בכ' 1.0	5000000	.3	—	-2.0	-.3
כלל העשיות 1.0	1244	4774			-1617
כאגרי טכנולוגיה	493	1913	-2	-.4	-1903
כאגריטכנו אפ 1	391	300	-9	-2.3	-600

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

אמניקו ש	4697	15.0			-36.0
אידיבי פתוח 2.0	3515	2389			-1165
איתקוסה 0.1	1385	750			+97.0
איתקוסה 0.5	728	488	+22	+3.1	+488
אלגר ש	5910	60.0	+9	+.2	+78.0
אלגר ב	5950		+50	+.9	+100
אלרן ש	2450	929			-272
אלרן ב	2455	77.0			-57.0
אמישר בב' 1.0	— הפסקת מסחר				
אפיק 1.0	— הפסקת מסחר				
אפיק 5.0	— הפסקת מסחר				
גחלת 1.0	1250		-60	-4.6	-77.0
חברה לישראל 1.0	5960	623			-331
חברה לישראל 5.0	3210	493			-283
חלפסון 0.1	115000		-500	-.4	-.4
חלפסון 1.0 ש	26000	20.0			
אמפא א 0.5	תב 10900	221	-905	-7.7	-205
פועלים השק ש	3800	1175			-478
לאומי השק 0.1	3820	298			-316
דיסקונט השק ש	2000	3379	+5	+.3	+421
מזרחי השק ש	14300	34.0	-577	-3.9	-35.0
כור השק אגח 124	9600				
ורדון 1.0	תב 2000	40.0	+140	+7.5	+89.0
ורדון 5.0	780	378			-98.0
יצוא ש	9800	306			+5.0
ירדן א 0.1	3451	407	+52	+1.5	+191
כלל ישראל 10.0	— הפסקת מסחר				
כלל ישראל 50.0	— הפסקת מסחר				
לנדיקו 0.1	7797				
לנדיקו 0.5	2170	516	-76	-3.4	-508
מגור 0.1	530	450	+20	+3.9	+1642
מגור א 0.5	359	1703			-1343
עין השק ב 0.1	2173	236			-225
עין השק ב 0.5	1200	732	+50	+4.4	+342
פז השק ש	18780	150			-156
פמה א 0.1	8479	119			-69.0
פמה 0.5	4500	362	+80	+1.8	+118
פריון ב 2.5	2680	496	+70	+2.7	+121
כותל (אריה) 1.0	— הפסקת מסחר				
כותל (אריה)אופ ב	— הפסקת מסחר				
כותל (אריה) שה 1	— הפסקת מסחר				

מחקר ופיתוח

אמבצעים מיתוחכמים	— הפסקת מסחר				
גליל טכנולוגיות	435	7691	-10	-2.5	-4629

דלק ונפט

דלק חיפושינפט.1	2660	113	-90	-3.3	-116
דלק חיפושינפט.5	1365	700	-30	-2.2	-466
דלק נפט אופ 2	תב 720	2795	-40	-5.3	-2066
פז חיפושי נפט	12300	51.0			-18.0
מראויל 1.0	תב 2088	125	-232	-10.0	-165
מראויל 5.0	תב 999	705	+59	+6.3	+415
י.ג.א.ל. 5.0	1293	1909			-387
ב.ג.ן. 1.0	1953	537			-73.0
ב.ג.ן. 5.0	949	628	+16	+1.7	+403
סיכמיקה 1.0	— הפסקת מסחר				
סיכמיקה 5.0	— הפסקת מסחר				
מראויל ב 0.3	3340	390			-34.0
צפון אמר נפט 1.	251	2661			-1109
צפון אמר נפט 5.	170.0	6924	-2.0	-1.2	-6938
צפון אם נפט אדב	465	192			-8.0
נפטא ש	1330000				

נסחרות במט"ח

בזית ב	241	110	-4	-1.6	-110

שערי מטבע חוץ ביום 21.4.86

[illegible]	

דולר יציג: 1.4769

דולר נוסעים: 1.75

דולר שחור: 1.60-1.62

שערי אגרות חוב

הסידרה	השער	השינוי בנקי
4% מלוות (100% הצמדה)		
ש4001	530265.0	
ש4002	490000.0	
ש4003	480000.0	
ש4004	504700.0	
4.25% מלווה מדינה (שגיא)		
ק-301 תשואה 3.69%		
4101	282.3	+2.5
ק-302 תשואה 3.72%		
4102	113.5	+1
4103	108.9	
4104	105.4	+1
ק-311 תשואה 4.38%		
4201	95.0	+4
4202	93.2	+3
4203	91.4	+4
ק-321 תשואה 3.89%		
4301	104.7	+1
4302	99.7	+1
4303	98.9	
4304	97.3	
3% מלווה מדינה (גליל)		
ק-201א תשואה 2.45%		
ש3601	31781.0	+207.0
ק-201ב תשואה 2.60%		
ש3602	29118.0	+16.0
ק-2027 א תשואה 2.63%		
ש3603	27053.0	+15.0
ק-202ב תשואה 2.65%		
3604	24273.0	+14.0
ק-203א תשואה 2.59%		
ש3605	22211.0	-82.0
ק-203 תשואה 2.61%		
ש3606	20907.0	-151.0
ש3607	19430.0	-144.0
ש3608	18386.0	-139.0
ק-204 תשואה 2.70%		
ש3609	17438.0	+89.0
ש3610	15725.0	+82.0
ש3611	15188.0	+79.0
ש3612	15042.0	+79.0
ק-205 תשואה 2.77%		
3613	14104.0	-86.0
ש3614	13535.0	-85.0
ש3615	12494.0	-80.0
ש3616	11435.0	-74.0
ק-206 תשואה 2.94%		
ש3617	10690.0	+7.0
ש3618	10141.0	+6.0
ש3619	9328.0	+5.0
ק-207 תשואה 2.96%		
ש3620	8804.0	+5.0
ש3621	8361.0	+5.0

הסידרה	השער	השינוי בנקי
ש3622	7537.0	+4.0
ק-208 תשואה 2.68%		
ש3623	7186.0	+91.0
ש3624	6904.0	+88.0
ק-209 תשואה 3.06%		
ש3625	6174.0	-66.0
ש3626	5709.0	-62.0
ש3627	5293.0	-58.0
ק-210 תשואה 3.10%		
ש3628	4859.0	+3.0
ש3629	4551.0	+2.0
ש3630	4301.0	+2.0
ק-211 תשואה 3.06%		
ש3631	3960.0	+2.0
ש3632	3728.0	+2.0
ש3633	3521.0	+2.0
ק-212 תשואה 2.95%		
3634	3122.0	+2.0
ש3635	2952.0	+2.0
ש3636	2901.0	+1.0
ק-213 תשואה 2.80%		
ש3637	2751.0	+37.0
ש3638	2561.0	+35.0
ש3639	2344.0	+32.0
ק-214 תשואה 3.00%		
ש3640	1905.0	+27.0
ש3641	1651.0	+24.0
ק-215 תשואה 3.24%		
3642	1451.0	-3.0
ש3643	1259.0	-3.0
ק-216 תשואה 2.75%		
3644	1161.0	-26.0
3645	1047.0	-24.0
4.25% מלווה מדינה (גליל)		
ק-341 תשואה 4.59%		
3826	89.5	
3827	87.8	+1
ק-251 תשואה 3.78%		
3701	855.6	-25.2
ק-252 תשואה 3.07%		
3702	709.0	+14.2
ק-253 תשואה 4.15%		
3703	582.2	-3.7
3704	498.4	-3.3
ק-261 תשואה 4.15%		
3751	262.7	+1.8
ק-262 תשואה 3.90%		
3752	107.9	+1.0
3753	103.4	+1.1
ק-263 תשואה 4.74%		
3754	87.7	-.6
3755	84.3	-.6
ק-271 תשואה 4.27%		

הסידרה	השער	השינוי בנקי
3901	97.1	+.2
3902	92.5	+.2
3903	91.7	+.2
3904	90.2	+.2
4% מלווה פיתוח (90% הצמדה)		
ש3106	— הפסקת מסחר	
ש3107	249300.0	-200.0
ש3108	234150.0	
ש3109	231500.0	
ש3110	229100.0	+100.0
ש3111	223800.0	+200.0
ש3112	221400.0	
ש3113	223700.0	+200.0
ש3114	216350.0	
ש3115	214900.0	-100.0
ש3116	206500.0	+90.0
ש3117	216100.0	
ש3118	208000.0	
4%-6%-7% מלווה פיתוח הפריגה (80% הצמדה)		
ש3201	179000.0	
ש3202	178700.0	
ש3203	177000.0	
ש3204	173000.0	
ש3205	170100.0	
ש3206	168500.0	
ש3210	165500.0	
ש3211	164400.0	
ש3212	160700.0	
ש3213	154400.0	
ש3214	148600.0	
6%		
ש3501	147800.0	+800.0
ש3502	145600.0	
ש3503	130000.0	
ש3504	127300.0	
ש3505	125660.0	
7%		
ק-701 תשואה 2.93%		
ש3521	124694.0	+71.0
ש3524	112989.0	+55.0
ק-702 תשואה 2.95%		
ש3522	119688.0	+69.0
ש3523	113089.0	+65.0
ק-703 תשואה 3.07%		
ש3525	110516.0	+310.0
ש3526	115250.0	+331.0
ש3527	112950.0	+326.0
ש3528	109978.0	+328.0
ק-704 תשואה 3.25%		
ש3529	109355.0	+63.0
ש3530	106800.0	+62.0
ש3531	106520.0	+62.0

הסידרה	השער	השינוי בנקי
ש3532	103401.0	+60.0
ש3533	103247.0	+59.0
ש3534	97362.0	+56.0
ק-705 תשואה 3.02%		
ש3535	98014.0	+622.0
ש3539	92340.0	+601.0
ק-706 תשואה 3.00%		
ש3536	97950.0	+533.0
ש3537	97840.0	+534.0
ש3538	92092.0	+503.0
ש3540	91920.0	+516.0
ש3541	86816.0	+500.0
ש3542	88700.0	+513.0
ש3543	84373.0	+490.0
ק-707 תשואה 3.05%		
ש3544	84391.0	+479.0
ש3546	82316.0	+479.0
ש3547	82131.0	+480.0
ש3548	82038.0	+480.0
ש3550	77759.0	+464.0
ש3551	77453.0	+465.0
ק-708 תשואה 3.31%		
ש3545	81555.0	+48.0
ש3549	77025.0	+45.0
ש3552	70683.0	+41.0
ש3554	70534.0	+34.0
ש3555	70534.0	+34.0
ק-709 תשואה 3.45%		
ש3553	70012.0	+41.0
ש3571	63335.0	+37.0
ק-710 תשואה 3.15%		
ש3556	67516.0	+33.0
ש3558	70372.0	+40.0
ש3559	67882.0	+38.0
ש3560	64246.0	+37.0
ש3561	64065.0	+37.0
ק-711 תשואה 3.40%		
ש3557	67473.0	+33.0
ש3572	64015.0	+37.0
ק-712 תשואה 3.27%		
ש3573	63894.0	+37.0
ש3574	58915.0	+34.0
ש3577	58860.0	+34.0
ש3578	54373.0	+31.0
ק-713 תשואה 3.30%		
ש3575	58663.0	+34.0
ש3576	58496.0	+33.0
ש3579	53985.0	+31.0
ק-714 תשואה 3.00%		
ש3580	50720.0	+29.0
ש3581	46132.0	+27.0
ש3582	42547.0	+24.0
ש3583	39545.0	+23.0
ק-715 תשואה 3.06%		
ש3584	37536.0	+21.0
ש3585	35590.0	+20.0
ש3586	32231.0	+19.0
ש3588	32187.0	+15.0
ק-716 תשואה 3.03%		
ש3587	32350.0	+16.0
ש3591	30751.0	+18.0
ש3592	30716.0	+17.0
ש3593	30664.0	+17.0
ק-717 תשואה 2.99%		
ש3589	29463.0	+336.0
ש3594	29301.0	+331.0
ש3596	28005.0	+323.0
ש3597	27911.0	+323.0
ק-718 תשואה 3.02%		
ש3590	29316.0	+15.0
ש3595	29138.0	+16.0
5% מלווה פיתוח ומדינה (בחירה בסדרה צמודה)		
ק-101 תשואה 3.43%		
ש2001	120618.0	-354.0
ש2002	120273.0	-357.0

הסידרה	השער	השינוי בנקי
ק-102 תשואה 3.36%		
ש2003	115951.0	+68.0
ק-103 תשואה 3.28%		
ש2004	116732.0	+46.0
ק-104 תשואה 3.42%		
ש2005	109398.0	+145.0
ש2006	109221.0	+137.0
ש2007	107117.0	+136.0
ק-105 תשואה 3.44%		
ש2008	106282.0	+10.0
ש2012	107380.0	+19.0
ש2015	104583.0	+17.0
ק-106 תשואה 3.40%		
ש2009	107537.0	+52.0
ק-107 תשואה 3.21%		
ש2010	110820.0	+151.0
ש2011	108670.0	+148.0
ש2013	108572.0	+150.0
ש2014	105799.0	+148.0
ק-108 תשואה 3.48%		
ש2016	105890.0	-290.0
ש2018	103125.0	-297.0
ש2021	99767.0	-300.0
ק-109 תשואה 3.50%		
ש2017	102487.0	-135.0
ש2019	102197.0	-142.0
ש2020	99204.0	-138.0
ק-110 תשואה 3.17%		
ש2022	94097.0	+54.0
ק-111 תשואה 3.51%		
ש2023	94018.0	+34.0
ק-112 תשואה 3.50%		
ש2024	87805.0	-155.0
ש2027	84648.0	-156.0
ש2031	78286.0	-158.0
ק-113 תשואה 3.14%		
ש2025	89080.0	+606.0
ש2026	88779.0	+607.0
ק-114 תשואה 3.17%		
ש2028	85789.0	+220.0
ש2030	81578.0	+214.0
ק-115 תשואה 3.20%		
ש2029	80990.0	+47.0
ש2033	74524.0	+43.0
ש2035	68394.0	+40.0
ק-116 תשואה 2.99%		
ש2032	79810.0	+363.0
ש2034	75395.0	+351.0
ש2036	69205.0	+330.0
ק-117 תשואה 2.27%		
ש2037	* 66796.0	+1878.0
ש2052	* 57934.0	+1719.0
ק-118 תשואה 2.20%		
ש2038	67427.0	+638.0
ש2040	67015.0	+638.0
2051	63436.0	+619.0
ק-119 תשואה 3.25%		
ש2039	64591.0	-184.0
ש2041	61126.0	-179.0
ק-120 תשואה 2.72%		
ש2053	57500.0	+32.0
ק-121 תשואה 1.85%		
ש2054	54219.0	+46.0
ש2056	50211.0	+43.0
ש2058	45711.0	+40.0
ש2060	42199.0	+37.0
ק-122 תשואה 1.40%		
ש2055	55385.0	+503.0
ש2057	51309.0	+477.0
ש2059	46703.0	+444.0
ק-123א תשואה 0.45%		
ש2061	33900.0	+404.0
ק-123ב תשואה -1.17%		
ש2062	* 33941.0	+1009.0
ק-123ג תשואה -0.62%		
ש2063	31807.0	+15.0

הסידרה	השער	השינוי בנקי
חלים		
מ 17	103.5	-.5
מ 18	ק 106.7	20/04
מ 19	— הפסקת מסחר	
מ 20	— הפסקת מסחר	
מ 21	107.5	
מ 22	103.0	
מ 23	94.5	20/04
ש24	92.6	
ש25	96.0	+.9
ש26	94.0	+.3
ש27	94.5	+.8
ש28	97.7	+.7
ש29	94.0	-2.3
ש30	100.0	
ש31	102.4	+.9
תית 15	90.5	03/04
32	97.0	+2.7
33	95.1	-2.8
2	91.3	-2.7
34 מר"ג	100.0	+.5
אגרות חוב צמודות לדולר (100% הצמדה)		
85 מר"פ	204.9	
85 מר"פ	1185.0	
83 מר"פ ש	— הפסקת מסחר	
84 מר"פ ן	93.9	-.3
85 מר"פ ן	400.1	
הישוב 5	176.6	-2.4
מימון 1	182.0	-1.4
מימון 2	107.1	
מנפיקים	110.9	
משאבים	106.6	-.5
"אורמון" צמוד דולר ריבית קבועה		
ק-601 תשואה 4.07%		
סד' 2501	153.7	+.1
סד' 2502	151.1	+.1
סד' 2503	146.3	+.1
ק-602 תשואה 3.76%		
סד' 2504	153.2	+.3
סד' 2505	147.4	+.3
ק-603 תשואה 3.80%		
סד' 2506	142.4	
סד' 2507	137.5	
ק-604 תשואה 3.00%		
סד' 2508	104.0	+.1
"ירמון"-צמוד דולר ריבית קבועה		
ק-901 תשואה 6.70%		
7001	244.2	+1.4
7002	236.7	+1.3
ק-902 תשואה 6.64%		
7003	226.9	+.3
7004	209.5	+.3
ק-903 תשואה 6.85%		
7005	194.5	-2.0
ק-904 תשואה 6.86%		
7006	183.3	-.8
ק-905 תשואה 6.81%		
7007	171.2	+.1
7008	162.8	+.2
ק-906 תשואה 6.75%		
7009	158.0	-.4
ק-907 תשואה 6.70%		
7010	149.6	+1.2
ק-908 תשואה 6.97%		
7011	140.1	+.1
7012	139.4	+.2
ק-909 תשואה 7.01%		
7013	131.5	+.1
ק-910 תשואה 7.00%		
7014	114.6	+.1
ק-911 תשואה 7.12%		

הסידרה	השער	השינוי בנקי
7015	95.1	-.2
7016	94.5	-.2
7017	96.8	-.2
7018	96.6	-.2
7019	97.0	-.2
7020	96.8	-.2
7021	95.9	-.2
7022	95.6	-.2
ק-951 תשואה 7.11%		
7201	95.3	+.9
7202	94.0	+1.0
7203	93.8	+1.0
7204	94.2	+1.0
"גלבוע" צמוד דולר ריבית משתנה		
ק-801 תשואה 1.78%		
ש6101	12542.0	-41.0
ק-802 תשואה 2.00%		
ש6102	7553.0	-47.0
ק-803 תשואה 1.85%		
ש6103	6836.0	+8.0
ק-804 תשואה 2.00%		
ש6104	6316.0	-45.0
ש6105	5985.0	-42.0
ק-805 תשואה 2.00%		
ש6106	5805.0	-21.0
ש6107	5591.0	-21.0
ק-806 תשואה 2.11%		
ש6108	4028.0	-45.0
ש6109	3835.0	-43.0
ש6110	3771.0	-43.0
ק-807 תשואה 2.27%		
ש6111	3094.0	-53.0
ש6112	3033.0	-50.0
ק-808 תשואה 2.29%		
ש6113	2053.0	-26.0
ק-821 תשואה 3.01%		
ש6151	801.4	+.9
ש6152	767.2	+.8
ק-822 תשואה 3.00%		
ש6153	666.9	+.8
ש6154	654.9	+.7
ק-823 תשואה 2.75%		
ש6155	437.5	+7.4
ק-824 תשואה 3.00%		
ש6156	346.7	+.6
ק-825 תשואה 3.00%		
ש6157	257.4	+.3
ש6158	243.8	+.3
ק-826 תשואה 2.80%		
6159	212.0	+3.8
ק-827 תשואה 3.10%		
6160	194.3	-1.2
6161	188.0	-1.2
ק-828 תשואה 3.00%		
6162	171.2	-1.1
ק-829 תשואה 3.00%		
6163	159.0	+.3
6164	152.6	+.3
ק-830 תשואה 3.00%		
6165	143.5	+.3
ק-831 תשואה 3.00%		
6166	135.5	+.2
6167	132.5	+.2
6168	130.4	+.1
ק-852 תשואה 2.80%		
סד 6169	126.2	+.2
ק-833 תשואה 2.72%		
6170	119.7	+3.0
ק-854 תשואה 2.75%		
6171	84.5	+.8
6172	84.5	+.9
ק-851 תשואה 2.52%		
6801	90.7	+.1

פק"מ נייד
השקעה כדאית
לטווח קצר בריבית משתנה
ריבית פק"מ ר-ד ימים או ריבית במרווח קבוע מה פריים הגבוה מבין השניים
בנק לאומי

קרנות נאמנות

[illegible]	

דו"ח בייסקי ★ דו"ח בייסקי ★ דו"ח בייסקי ★

יצירת „נייר העל" גרמה למשבר

תהליך הויסות הוכיח עצמו ככשלון עסקי בקנה־מידה אדיר ● הבנקים המווסתים מצאו עצמם בסופו של תהליך שבויים בבור שהם עצמם כרו

יצירת „נייר העל", שניתנה לו מחוייבות הבנקים לתשואה אטרקטיבית, עמדה בבסיסו של המשבר. נייר כזה, שאין לו אח ורע בעולם כולו, היווה כמשיר נזיל שנחזה כחסר סיכון ומשך אליו את כספי הציבור. נהירת הכספים גרמה לביקושים, הביקושים לעליות בשער, העליות בשער לעוד ביקושים וחוזר חלילה. „המניה הבנקאית המווסתת" העניקה תשואה גבוהה ביותר. לתקופה שבין שנת 1978 לתחילת אוקטובר 1983 הגיעה התשואה הממוצעת על מניות הבנקים ה„מווסתות" (לאומי, פועלים, אי.די.בי. ומזרחי) לשיעור של למעלה מ־32% לשנה במונחים דולריים. השקעה בסך 1000 דולר בתיק המורכב מהמניות האמורות בתחילת 1978 היתה שווה כ־4890 דולר ערב המפולת ב־1983. זאת כאשר מדובר בהשקעה נזילה שנחשבה במשך מרבית התקופה כחסרת סיכון. הרווח העצום מהשקעה זו היה, לגבי חלק ניכר מן המשקיעים, פטור ממס.

הבנקים הפעילו מערך יעוץ גדול וכשומן שהביא להתעניינות הציבור ולהזרמת כספים נוספים וביקושים נוספים. בנוסף השתמשו הבנקים באמצעי לחץ בהקשרים שונים של מתן אשראי ובמתן הטבות שונות לרוכשי המניות. עליות השער, שהן תוצאת הביקושים האמיתיים מצד אחד, ואולם גם תוצאת הביקושים המלאכותיים של הבנקים מצד שני, ניפחו את שערי המניות מעבר לשווין הכלכלי. ניפוח זה העלה את „שער המחוייבות" של הבנקים, והיה עליהם לרכוש מדי פעם היצעים במחירים שהלכו וגדלו. הדבר היה כרוך במציאת מקורות מימון והבנקים ניצלו כספי קופות גמל וקרנות נאמנות, גייסו ממקורותיהם שלהם, ייבאו מטבע חוץ, ונגררו ל„עיסקות החלפה" שונות ומשונות בינם לבין עצמם, והכל כדי לספק את המימון הדרוש. בעשותם כך נקלעו לגרעונות נזילות רציניים, לעלות הון יקרה ולהקצאה לא נכונה של משאבים כספיים. הפעילות כולה חייבה הטלת מעטה כבד של חשאיות והדבר היה כרוך בהפרות חוק ובאי קיום כללים למסחר הוגן בבורסה.

היבטים אחדים של תהליך הויסות מבין אלה שצויינו ובעיקר מתן יעוץ ללקוחות ושימוש בקרנות נאמנות וקופות גמל, העמידו את הבנקים בפני בעיה חריפה של ניגודי אינטרסים. אלה החריפו בתקופת משבר ובעיקר כאשר בעקבות גל היצעים גדל במידה ניכרת מלאי הויסות שבידי הבנק. במקרים רבים העדיפו הבנקים את האינטרס שלהם בויסות על פני חובתם כלפי הלקוחות וכלפי הרכוש שעליו הופקדו בנאמנות. ענין אחר שליווה את תהליך הויסות כרוך במעמדה המיוחד של הקבוצה ה„קרובה לצלחת", שכיוונה את התפתחות הויסות והשפיעה על תוצאותיו, לרבות אותם מנהלים שהיו מעורבים בקבלת החלטות יום־יומיות לגביו. הויסות יצר מצב שאנשים שהשפיעו על מחיר השוק של המניות הבנקאיות, תוך שימוש בכספי הזולת, היו חפשיים בעצמם לקנות או למכור מניות אלה.

כל התופעות הללו עיוותו את שוק ההון הן בשאלת המותר והאסור, הן בתדמית שניתנה למסחר בבורסה. בעקיפין היה בכך כדי להסיר את הדרבון מן הבנקים להתייעל ולהתחרות, שהרי מניותיהם נסחרו ללא קשר לגורמי רווח ויעילות.

תהליך הויסות הוכיח עצמו ככשלון עסקי בקנה מידה אדיר, אשר לפחות במציאות הישראלית קשה למצוא לו אח ורע. הבנקים אשר החלו בתהליך ה„ויסות" כגופים סולידיים, אחראיים ויציבים, סיימו אותו בהפסדי ענק, כאשר יציבותם בסכנה, וכאשר הם נזקקים לעזרה עצומה מצד הממשלה. הבנקים ה„מווסתים" אשר פעלו ל„ניפוח" מחיר מניותיהם מצאו עצמם, בסופו של התהליך, שבויים בבור שהם עצמם כרו. בשנים 1977 עד 1983 הנפיקו הבנקים מניות בשווי של כ־1,350 מיליון דולר. בשנת 1983 הם רכשו בחזרה חלק לא גדול ממה שהונפק, אך מכיוון שהדבר נעשה במחירים המופרזים שנוצרו עקב ה„ויסות", הוציאו הבנקים לרכישה חוזרת סכום אדיר של כ־920 מיליון דולר.

עובדות אלה משתלבות בעובדה נוספת הממחישה את עיוותי הויסות ואת הנזק שגרמו הבנקים לעצמם ולמשק כולו. ההתחייבויות שנטלה הממשלה על עצמה במסגרת ההסדר הגיעו לסך של קרוב ל־7 מיליארד דולר. סכום זה הוא פי 5 לערך מן הסכום ברוטו שגייסו הבנקים מן הציבור באמצעות הנפקותיהם, ופי 15 לערך מן הסכום נטו שגויס מן הציבור והיינו מן הסכום שנותר כאשר מנכים מסכומי ההנפקה את הסכום שהוציאו הבנקים לרכישה חוזרת של מניותיהם.

מלאים אדירים של מניות בנקאיות שנקלטו על ידי הבנקים מדי תקופת משבר הלכו והגבירו את הסכנה ליציבותם. התהליך כולו צעד בהכרח לקראת משבר, כל זאת כבלי שנעשה על ידי הבנקים דבר לעצרו. המשבר היה בלתי נמנע, ומשבא ב־6.10.83 הוא נבלם בכל התערבות הממשלה, האולם העוצמה הפוטנציאלית שהיתה טמונה בו היתה רבה, הכל כמוסבר לעיל.

עוצמה זו היתה כולה תוצאה של יכולת הבנקים לארגן מערך כזה שיהיה בו כדי לאפשר הזרמה מסיבית של כספים ודחיפת משקיעים לשוק הניירות הבנקאיים. חשוב לזכור שאלמלא שליטת הבנקים בהדרכה זרועות של שוק הכספים לא היה יכול הויסות, ומכאן גם המשבר, להגיע לממדים גדולים כל כך. שליטתם או עיסוקם המצטברים של הבנקים ב„שוק היעוץ", ב„שוק קופות התגמולים", ב„שוק קרנות הנאמנות", ב„שוק האשראי", ב„שוק ההנפקות", ב„שוק מטבע החוץ" ב„שוק המסחר בבורסה" ובעוד היבטים שונים של המערכת הפיננסית, היא שהבטיחה זרימה מסיבית כל כך של כספים לשוק הניירות הבנקאיים. רק זרימה מסיבית כזאת יכולה היתה להביא לניפוח שערי המניות לממדים אליהם הגיעו, ורק ניפוח זה יכול היה לגרום לכך ששווי שוק הניירות הבנקאיים יעלה תוך פחות משבע שנים מכ־666 מיליון דולר לכ־6.8 מיליארד דולר, והיינו פי עשר (!) במונחים דולריים. בועה כזו כשהיא מתפוצצת מביאה למשבר כבד.

מי שלא היה בכוחו להפעיל מערך כמפורט לעיל, לא יכול היה, אפילו רצה, לגרום למשבר בסדר גודל כזה. חשוב לזכור זאת בכל דיון על אופן תיפקוד הבנקים מכאן ולהבא. חשוב גם לזכור שמערך זה לא היה גורם למשבר גדול ממדים כל כך, אילו הקפידו הבנקים על קיום הוראות חוק ונוהג, ואילו הרשויות הממונות על אכיפת החוק היו ממלאות חובתן כראוי.

מסך חשאיות על הויסות

הבנקים הגורם לויסות ★ גיוס ההון לא נעשה לצרכי הלימות הון כי אם כדי להתרחב ★ הבלמים: דירקטורים, רואי חשבון ומבקרי פנים לא פעלו ★

מאת דרור שרביט

הבנקים בהחלטתם היו הגורם היחיד שהביא לויסות המניות הבנקאיות, אומרת ועדת בייסקי בניתוח מפורט של הארועים והגורמים שגרמו לויסות.

הוועדה דוחה את טענתם של הבנקים, כי הצורך בהלימות הון הוא שגרר אותם לצורך לווסת את מניותיהם ומטילה ספק בטיעון זה, גם על־פי עדותו של הד"ר ... בקשר לכך מצטטת הוועדה דברים שאמר יו"ר בל"ל ארנסט יפת עצמו, כי השוואה בין־לאומית של יחס ההון לסך המאזן בבנקאות עשויה להיות מטעה במידה מסויימת. המניע האמיתי לגיוס ההון המסיבי שעשו הבנקים לא היה הצורך בהלימות הון וזה שהסתתר מאחורי הצדקה זו היה הרצון להתרחב, וכן היכולת לנצל כספים ללא מגבלת גודל, קובעת הוועדה.

הדו"ח מקדיש סעיף מיוחד בו מתוארת האינטרסנטיות של הבנקים כגורם בויסות ומציין בקשר לכך גורמים מרכזיים בבנקים וחברות הקשורות לבנקים שהחזיקו במניות המווסתות ואשר היה להם ענין בהמשך הויסות. בעלי ענין, עובדי הבנקים עצמם וקבוצות משקיעים שהפעילו לחץ על הבנקים – לכולם היה אינטרס בהמשך הויסות, קובעת הוועדה.

דרכי מימון הויסות

פרק מיוחד בדו"ח הוועדה סוקר את דרכי המימון של הויסות ומייחד לכל בנק את דרכי המימון שלו. בסיכום פרק זה מצויין, כי הבנקים הם שנשאו בעול המימון של הויסות ואלמלא נשאו בעול זה לא היתה סכנה ישירה ליציבותם. דו"ח הוועדה מעלה בקשר לכך שאלה: הכיצד יתכן שעול כספי בהיקף של מאות מיליוני דולרים חמק מעיני הרשויות המפקחות ובעיקר מעיני בנק ישראל והמפקח על הבנקים. היבט נוסף העולה מצורת המימון הינו היעדר ביטוי לעול הכרוך בכך במאזני הבנקים, לא בהפחתת הון כלכלית ולא באופן שישקף את העובדה שהבנקים היו ערבים ואחראים להלוואות שנטלו החברות המווסתות. „התעלמות הבנקים מחובת הגילוי בדו"חות הכספיים הוא מרכיב אחד במדיניות השיטתית שלהם להימנע ככל האפשר מלגלות ולדווח על פרטים הקשורים לתהליך הויסות", אומרת הוועדה.

פרק נוסף בדו"ח עוסק במסך הסודיות שהטילו הבנקים על [illegible] ומציין, כי הבנקים התעלמו מחובות הגילוי והדיווח שהוטלו עליהם בהוראות חוק שונות. לדעת הוועדה: „מילוי אחר הוראות החוק בכל הנוגע לפרסום, דיווח וגילוי ואכיפת הרשויות על אכיפתן היו מכבידים על הויסות ואולי אף מונעים אותו כליל".

ניצול מעמד הבנקים

פרק אחר דן בניצול מעמד הבנקים כנותני אשראי ומציין, כי הם ניצלו היבטים שונים הקשורים למעמדם בשטח האשראי לקידום מטרותיהם. האשראי שנתנו היה נדבך חשוב שגרם לכך שכספים רבים יוזרמו לרכישת הניירות הבנקאיים.

פרק נוסף בדו"ח מתייחס לשימוש ביעוץ לצרכי הויסות ומציין, כי הוא היווה חלק מן המנגנון ששירת את תהליך הויסות. לדברי הוועדה הופעל היעוץ במגמה להשפיע על לקוחות לרכוש את מניות הבנק ולמנוע מן הבנק את הצורך להשתמש במקורותיו למימון הויסות. בכך העמידו הבנקים את עצמם במצב של ניגוד אינטרסים מרחיק לכת. האינטרס של הבנק הועדף על פני האינטרס של הלקוח. היעוץ גם היה כרוך בהעלמת עובדות מהותיות ופעמים גם במסירת עובדות מטעות ממש.

דו"ח בייסקי מייחד פרק נפרד לשימוש שעשו הבנקים בקרנות הנאמנות וקופות הגמל בתהליך הויסות ומציין תכתובות פנימיות של הבנקים שבהן מביעים מנהלים בכירים תרעומת על כך שמנהלי קרנות נאמנות וקופות גמל מכרו מניות של הבנק. הדו"ח טוען שמנהלי הבנקים לא השכילו להקים „חומה סינית" בין האינטרסים של קרנות הנאמנות וקופות הגמל לבין האינטרסים של הבנקים ומציין, כי „אחד מנהרי האמצעים הכספיים שהתנקז לים הויסות היה הנהר שכלל את קרנות הנאמנות וקופות הגמל".

הבלמים שלא פעלו

פרק מיוחד בדו"ח עוסק בבלמים השונים שהיו צריכים למתן או למנוע את הוויסות. אשר לדירקטוריונים של הבנקים אומר הדו"ח, כי הם נכשלו כשלון מוחלט והוכחו כחסרי ערך לחלוטין. אשר לרואי־החשבון של הבנקים אומרת הוועדה, כי היועץ המשפטי לממשלה יצטרך לתת דעתו לשאלת אי־הגילוי הנאות שהיתה באחריות רואי־החשבון.

בפרק שכותרתו „סוף מעשה בחוסר מחשבה תחילה" אומר הדו"ח, כי הבנקים אשמים לא רק בכניסה לוויסות בלי לשקול ולהיות ערים לתוצאות המסתברות ממעשה זה או התעלמותם מהם, אלא גם במחדל חמור של אי־הסקת מסקנות מהסכנות והסיכונים שהציבה בפניהם המציאות שנוצרה בעקבות הוויסות.

פרק אחר בדו"ח סוקר את הצדקות הבנקים [illegible] ושולל אחת לאחת את טיעוניהם. הוועדה דוחה את הטיעונים ביחס לנסיבות המקרו־כלכליות שהביאו לוויסות, היעדר ההנפקות, פקדונות לתושבי חוץ, ההסכמה שבשתיקה של הרשויות וה„אמנה" בין הבנקים לאוצר.

היקף האחריות של הדרג הבכיר

לאורך הדיונים לפנינו, הן בשלב שמיעת הראיות והן בדברי הסיכום, עבר כחוט השני הנסיון, בעיקר על ידי מקבלי ההודעות מהמגזר הממלכתי שלטוני, להתנער מאחריות לכל הכרוך בויסות. כל מקבל הודעה ניסה לגלגל את האחריות לתחומה של רשות אחרת או רשויות אחרות. וזה כנראה היה המצב בפועל גם בעת ההתרחשויות, אחרת קשה להסביר ולהצדיק מחדליהן של הרשויות השונות לאורך השנים. כמו כן הועלו טענות בדבר מהות והיקף האחריות של הדרגים הבכירים למעשיהם ולמחדליהם של הכפופים להם. על מנת לא לחזור על הדברים בעת שנדון בכל גוף בנפרד, מתייחסים אנו בקצרה לכמה עקרונות בנידון, הגם שאת עמדתנו ומסקנתנו אנו עומדים לבסס בעיקר על האחריות האישית של כל מקבלי הודעה כפי שתעלה ממעשיו או מחדליו.

נדגים הדברים בתמצית: שרי האוצר לשעבר, ה"ה הורוביץ וארידור גורסים כי לגבי ויסות מניות הבנקים, אחריותו של שר האוצר הינה בקביעת מדיניות ובטיפול בבעיות מקרו־כלכליות. ביצוע הדברים בשטח והפיקוח עליהם מצוי, בדרך כלל, בידי רשויות אחרות (בנק ישראל, רשות ניירות ערך, הבורסה, ואחרים) ואין על שר האוצר אחריות ישירה על כך, אלא אם כן רשות כלשהי מביאה את הנושא לשולחנו ולהכרעתו. מבחינה עובדתית, כך נטען, הסביר הממונה על שוק ההון במשרד האוצר, ד"ר צוקרמן, לשר הורוביץ במשך כל תקופת כהונתו ולשר ארידור עד ספטמבר 1981, כי קיימת אמנם בעיה בשטח הויסות, אולם היא מטופלת על ידי הרשויות המתאימות והנוגעות בדבר. ד"ר צוקרמן טוען כי, עד ספטמבר 1981 לא ראה להדעיק את שר האוצר, משום שסבר שהענין בטיפולם של בנק ישראל והבורסה. אולם משעמד על חומרת הבעיה ביקש מן השר ארידור להתערב, ומכאן ואילך פוסקת אחריותו.

טענות דומות, בשינויים המתבקשים מאופיים השונה של התפקידים, הועלו על ידי הנגידים של בנק ישראל ביחס למפקח על הבנקים. כאן נטען כי הנגיד, העומד בראש הפירמידה של ניהול הבנק, אינו נושא באחריות אישית לנושאים ספציפיים הקשורים בפעילותם ותיפקודם התקין של הבנקים, משום שהמחוקק הקנה סמכויות בנושאים אלה לרשות מיוחדת שיצר, הוא המפקח על הבנקים. משמע, ככל שמדובר במעשה או במחדליו של המפקח, אחריותם של הנגידים היא אחריות מיניסטריאלית מצומצמת בלבד. ואילו בפיו של המפקח טענה כפולה: סמכויותיו, כפי שהוגדרו בפקודת הבנקאות, הן מצומצמות לתחום הפיקוח היום־יומי על פעולות הבנקים, היינו לבעיות מיקרו כלכליות, ואילו הויסות הפך כבר בשלב מוקדם לבעיה מקרו־כלכלית, שהיא מעבר לתחום סמכותו. יתר על כן, הפיקוח על הבנקים הוא אחת מן המחלקות של בנק ישראל, שלניהולו אחראי הנגיד. ובנושא הויסות השתמשו הנגידים בתקופות השונות בסמכות הנתונה להם בסעיף 5 (ד) לפקודת הבנקאות ונטלו לעצמם בפועל את סמכויותיו של המפקח בתחום זה והטיפול בו.

ככל שמדובר באחריות אישית על מעשים או מחדלים, אין לעשות אבחנה עקרונית בין שרי האוצר ונגידי בנק ישראל, לבין נושאי תפקידים אחרים בכל דרג שהוא, כגון הממונה על שוק ההון, המנהלים הכלליים של משרד האוצר או המפקח על הבנקים. האחריות האישית נבחנת על פי מילוי חובה או אי מילויה. לכאן שייכת גם האחריות לארגון נאות של סדרי עבודה, על מנת שהמידע והייעוץ בנושאים הספציפיים יגיעו לטיפול והכרעה לאותו דרג שבסמכותו לפעול. כן קיימת אחריות אישית להפעלת שיקול דעת כהלכה, כנדרש מכל עובד ציבור בקשר למילוי תפקידו, יהא הדרג אשר יהא. לעניין היעדר אבחנה לגבי אחריות אישית בין הדרגים השונים של המינהל, וכולל הדרג המדיני, מאמצים אנו עמדת ועדת החקירה לחקירת האירועים במחנות הפליטים בביירות (להלן – ועדת כהן) שאמרה: „כלל ידוע הוא ועדים לכך פסקי דין רבים של בית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק, שכל שיקול דעת של רשות ציבורית ובכלל זה שרים, נתון לביקורת ולבחינה בבתי המשפט... מבחינת בדיקת השיקולים ששימשו יסוד להחלטות, לא הבדיל בית המשפט מעולם בין חובותיו של שר ובין חובות כל רשות ציבורית אחרת. העובדה שאין כל חוק חרות הקובע שעל רשות ציבורית להגיע להחלטותיה על פי שיקולים נבונים וסבירים ואחרי בדיקת כל ענין המובא לפניה בדרך נאותה, לא מנעה מבתי המשפט להטיל חובות כאלה על כל רשות ציבורית".

חייבים אנו לצאת מהנחה כי עובדי ציבור, והדרג המדיני בכלל זה, צריכים להכיר את החובות המוטלות עליהם ולשקול כהלכה את הנובע מהן, בין מתוך ידיעתם והכשרתם ובין על ידי דאגה לקבלת מידע, ייעוץ והדרכה על ידי מומחים ובני סמכא לדבר.

ניתן לחלק את סמכויות הדרג הבכיר של המינהל לשני סוגים: סמכויות שבחובה, הנובעות מהוראות חוק, וסמכויות הנובעות מעצם התפקיד ודרכי ביצועו. לגבי הסוג הראשון, תחום שיקול הדעת הוא בדרך כלל מצומצם יותר והוא מסוייג במגבלות הנובעות מהוראת החוק, ואילו הסמכויות האחרות, שאינן כתובות על ספר החוקים, נגזרות ומתחייבות מעצם התפקיד, ואותן יש לאתר ולבחון בהתחשב בתחומי הפעילות שעליהם מופקדת הרשות המסויימת. בנושאים מסויימים הנוגעים לענייננו מוקנות לשר האוצר סמכויות בחוק, אך עיקר תפקידו ביצוע המדיניות הכלכלית של הממשלה אשר הוא עצמו כולל חלק מרכזי בקביעתה. ממילא הוא חולש גם על כל הנגזר ומשתמע מכך. לויסות מניות הבנקים היו השלכות מרחיקות לכת על שוק ההון ועל המשק בכללו. משום כך חייב היה הנושא, בכל השלבים, להיות מעניינו של שר האוצר. מעשיו, מחדליו, ושיקול דעתו ביחס לדרכי הטיפול בו נתונים לביקורת. בין שהמדובר הוא בסמכויות מכוח החוק ובין מאלה הנובעות מעצם התפקיד.

אין לקבל טענות מהסוג שהושמעו על ידי שרי האוצר לשעבר כי ענין הפעלת שיקול הדעת וצורת ביצוע התפקיד הם בתחום האחריות המיניסטריאלית שהאחריות בגינם נתונה לביקורת ציבורית ובפני הכנסת, אך אין היא בגדר האחריות האישית. בהקשר זה קיימים כנראה ערבוב מושגים וקשיי הגדרה. האחריות האישית נובעת ממעשה או מחדל של השר עצמו. האחריות המיניסטריאלית, נובעת ממעשה או מחדל, לא של השר באופן אישי, אלא של פקידים הכפופים לו, כאשר השר לא היה שותף להם, לא ידע ואף לא היה אמור לדעת על אותו מעשה או מחדל. אך חלוקה זו אינה כה חדה וחד־משמעית. יש המקרבים את סוגי האחריות בגורסם שאם ההתנהגות הפגומה בתוך משרד מתרחשת במקום שהשר הסביר, תוך ניהול משרדו באורח תקין, היה באופן אישי מגלה את הליקוי, כי אז מדובר באחריות אישית.

ועדת כהן הבחינה בין שני סוגי אחריות אישית: זו הישירה וזו העקיפה. האחריות האישית הישירה פירושה הפרת חובה המוטלת על בעל תפקיד או עשיית מעשה שאין לעשותו: ואילו אחריות אישית עקיפה מוטלת בעיקר בשל מחדל המשתקף באי צפיה של נזק העלול להיגרם, לאור מידע שהיה בידי מקבל ההחלטה, או באי נקיטת צעדים ראויים כדי להפחית מן הנזק הצפוי או להקטין את הסכנה. על פי אבחנה זו ודאי קיימת בנושאים שמענייננו אחריות אישית. לנו אין צורך להתייחס לאבחנה האמורה או לקבוע אם זו אחריות ישירה או עקיפה.

טענה נוספת שהועלתה בפנינו היא שהוועדה אינה צריכה לבחון שיקולי מדיניות של שרים. הטענה אינה נראית לנו. בענין זה מקובלת עלינו עמדת ועדת כהן שאמרה: „על אחת כמה וכמה יש לדחות את הדעה הנ"ל כשמדובר בדיון בוועדת חקירה שמחובתה לשקול לאו דווקא את האספקטים המשפטיים של הנושא אלא גם ולפעמים בעיקר את האספקטים הציבוריים והמוסריים. העדר כל חוק חרות בענינים שונים אינו פוטר את האדם שבעשייו עומדים לביקורתה של ועדת חקירה מלתת את הדין מבחינה ציבורית על מעשים או מחדלים המצביעים על חוסר יעילות מצדו, על היעדר תשומת לב ראויה לתפקידו, ועל מעשים שנעשו בפזיזות, ברשלנות, בחוסר תבונה ומתוך אי ראיית הנולד, כאשר על פי כישוריו של האדם הממלא תפקיד מסויים והתכונות האישיות הנדרשות ממנו במילוי תפקידו היה עליו לראות את הנולד. שום ועדת חקירה לא תמלא את תפקידה כראוי אם לא תערוך ביקורת כזו במסגרת סמכויותיה כלפי כל אדם שמעשיו ומחדליו נבחנים, יהא תפקידו ומעמדו הציבורי אשר יהא. בסיכומו של דבר, בענין האחריות האישית לא נבדיל בין הדרג המדיני והדרג האחר". (שם בע' 76־77).

בשינויים המתחייבים מן העניין יפים הדברים לגבי כל בעל תפקיד במינהל הציבורי, ובתוכם נגידי בנק ישראל והמפקחים על הבנקים.

● משק וכספים ●

53.7 מיליון דולר – רווח נקי בהפועלים – 85% גידול

לאחר הפרשה של כ־110 מיליון דולר לחובות קשים ● שיפור משמעותי גם ברווח התפעולי ● ההפרשה למס 84 מיליון דולר

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

הרווח הנקי המותאם המאוחד של קבוצת בנק הפועלים הסתכם בשנת 1985 ב־53.7 מיליון דולר לעומת 29 מיליון דולר בשנת 1984, גידול של 85 אחוז. הרווח הנקי המותאם מפעולות רגילות לפני מס גדל ב־80 אחוז והסתכם ב־132.2 מיליון דולר.

מאזן הבנק, שפורסם אתמול בצל המלצות הקשות של ועדת בייסקי, מצביע על שיפור ניכר בכל תחומי הפעילות והתוצאות העסקיות של הבנק, זאת למרות ההפרשה הכבדה לחובות קשים והן בהשוואה לתוצאות שהושגו בבנק לאומי.

ההון העצמי המותאם של הקבוצה גדל אף הוא בשיעור משמעותי – 8 אחוזים – והסתכם ב־639 מיליון דולר. מאזן הבנק ירד ב־5.3 אחוזים והגיע לכ־22 מיליארד דולר – היקף דומה כמעט למאזן בל"ל (22.2 מיליארד דולר). התשואה להון העצמי של הבנק עלתה לשיעור של 9.1 אחוזים לעומת 2.2 אחוזים בשנה הקודמת.

סכום ההפרשות לחובות מסופקים בקבוצת הבנק הסתכם בשנת 1985 ב־110.4 מיליון דולר לעומת 46.6 מיליון דולר בשנה הקודמת. הנתונים המתואמים של ההפרשה לחובות מסופקים מצביעים על כך שבשנה הקודמת הפריש הבנק יותר מבל"ל (39.9 מיליון דולר) וגם השנה סכום ההפרשה נופל בכ־7 מיליון דולר לעומת בל"ל.

כמה נקודות נוספות הראויות לציון בתוצאות העסקיות של הבנק: ההפרשות למיסים הגיעו לסכום של כ־84 מיליון דולר וזאת לעומת 37 מיליון דולר בשנה הקודמת. שיעור ההפרשה למיסים מהרווח התפעולי הגיע ל־63 אחוז לעומת כ־50 אחוז בשנה הקודמת.

הבנק, שלא כמו שלוש הקבוצות הגדולות האחרות במערכת הבנקאות לא נהנה מהתיקון בדבר דרך הצגת השקעות הבנקים בחו"ל והשפעה זו הקטינה את הונו העצמי בכ־1.5 מיליון דולר בלבד. בבל"ל הקטין סעיף זה את ההון העצמי ב־37.8 מיליון דולר. יוצא מכך, שמרבית שחיקת ערך השקעות „הפועלים" בחו"ל התבטאה בדו"ח רווח והפסד שלו וזאת מאחר שהשלוחות של הבנק פועלות כסניפים ולא כחברות עצמאיות.

אף־על־פי שמאזן „כלל" מפורסם היום, התא[illegible] כלול במאזן בנק הפועלים על בסיס מבוקר אלא על בסיס הערכה של הנהלת בנק הפועלים, זאת מאחר שעד עריכת הדו"ח לא הומצאו נתונים מבוקרים של „כלל".

אשר להלוואות הגדולות לגופים שנקלעו לקשיים כלל המאזן ביאור שבו מצויין כי תוכניות ההבראה של הלווים הגדולים הנמצאים בקשיים כספיים אושרו על ידי ממשלת ישראל והובטח להם סיועה של הממשלה. לדעת ההנהלה, נכללו בספרי הבנק הפרשות נאותות בקשר ללווים אלה.

הנהלת הבנק מסרה אתמול כי בשנת 1985 נמשכו פעולות החיסכון וההתייעלות שבהן הוחל כבר ב־1983 – פעולות שהקטינו את ההוצאה התפעולית הריאלית ב־1985 ב־15 אחוז בהשוואה ל־1983. ב־1985 צמצם הבנק למעלה מ־430 משרות של עובדים והמספר הכולל של המשרות שצומצמו מאז 1983 הגיע ל־1,260 – 12.5 אחוזים מכלל עובדי הבנק.

נתונים נוספים ממאזן הבנק

סך כל הפקדונות הסתכמו בסוף דצמבר 1985 ב־15.1 מיליארד דולר, לעומת 16.6 מיליארד דולר בסוף דצמבר 1984, ירידה בשיעור של 8.9%.

פקדונות הציבור הסתכמו בסוף 1985 ב־8.8 מיליארד דולר לעומת 10.1 מיליארד דולר בסוף השנה הקודמת, ירידה של 12.7%.

סך כל ההלוואות במאזן הסתכמו בסוף דצמבר 1985 – 17.6 מיליארד דולר לעומת 18.2 מיליארד דולר בסוף דצמבר 1984, ירידה בשיעור של 3.5%.

ההלוואות לציבור הסתכמו בסוף 1985 ב־8.7 מיליארד דולר לעומת 9.9 מיליארד דולר בסוף השנה הקודמת, ירידה של 11.8%.

נכסי קופות הגמל של קבוצת הבנק שאינם כלולים במאזן הסתכמו בסוף שנת 1985 בכ־4.27 מיליארד ש"ח, לעומת כ־1.45 מיליארד ש"ח אשתקד.

נכסי קרנות הנאמנות שבניהול קבוצת הבנק הסתכמו בסוף 1985 ב־387.5 מיליון ש"ח, לעומת 110.9 מיליון ש"ח אשתקד.

גזית: ההפרשה הגלובלית לחובות היתה מיותרת

ההפרשה הגלובאלית לחובות קשים בשנת 1985 היתה מיותרת, אמר אתמול היו"ר המתפטר של הנהלת בנק הפועלים גיורא גזית. לדברי גזית ניתן היה להסתפק בהפרשה לחובות ספציפיים. ההפרשה לחובות על בסיס גלובאלי הסתכמה, כפי שקבעה המפקחת על הבנקים, ב־13 מיליון דולר.

גזית העריך כי המרווחים הגבוהים שהיו בפעילות השקלית של הבנקים בשנת 1985 הינם תופעה חד־פעמית שנבעה מההמרות הגדולות של פקדונות צמודי מט"ח וקרנות השתלמות. עם זאת גזית מציין שבתחילת 1986 ניכרת מגמת הרעה במרווחים השקליים ואף קיים חשש לגלישה למרווח פיננסי שלילי.

בהתייחסו למדיניות הממשלה כלפי הגופים הגדולים שנקלעו לקשיים ציין גזית כי היה חשש שהמשק הישראלי ייכנס למשבר עמוק כתוצאה מקשיים אלה. הסיוע הממשלתי ביטל חשש זה, אך עדיין המשק נמצא לפני סכנה של מיתון עמוק.

יו"ר ההנהלה המתפטר של בנק הפועלים ציין את הפעולות שבוצעו בקבוצה לייעול ולחיסכון ומסר כי בשנה האחרונה התבטאו פעולות אלה בהקטנה של 15 אחוז בהוצאות הבנק. עם זאת, לדבריו, ירידת הפעילות הבנקאית כתוצאה מירידת האינפלציה והקטנת הפעילות המשקית חשפו אבטלה סמויה בקטעים שונים בבנק. בקשר לכך ציין כי המערכת הבנקאית תצטרך עוד בעתיד לעבור קיצוצים נוספים וכי כיום „היא גדולה על המשק".

גיורא גזית מסכם את שנת 1985 ומציין כי „התנאים המשקיים והציבוריים היו קשים מאוד. הבנקאות פעלה באווירה ציבורית עויינת. הציבור סירב לקבל את ההסבר שהריבית הריאלית הגבוהה נכפתה על הבנקים על ידי בנק ישראל".

חברות ציבוריות הלוו כספים בשוק האפור ל„קלרין" שהתמוטטה

מאת משה גבון

חברות וגופים ציבוריים שונים, ביניהם ישיבה, הלוו כספים בשוק האפור בסכום כולל של 1.855 מיליון דולר לחברת הבניה „קלרין" שהתמוטטה. כך עולה מדין וחשבון שהוגש לכונס הנכסים הרשמי על־ידי המפרק הזמני של חברת „סבריה קלאב הוטל" (סק"ה).

הכספים הועברו מאותם גופים ל„קלרין דירות" שהעבירה אותם ל„קלרין נופש" ומשם ל„סבריה קלאב הוטל".

להלן שמות המלווים וסכום ההלוואה: חברה כלכלית של התאחדות בתי המלון – 440 אלף דולר, כווזאן ישראל – 350 דולר, מכגוורת אשדוד – 334 דולר, הראל – 220 אלף דולר, סראויל – 101 אלף דולר, רשי ישראל – 100 אלף דולר, צפון אמריקה – 100 אלף דולר, ישיבת קרן יבנה – 60 אלף דולר, וקרן מורים פולק – 30 אלף דולר.

בחלק המסכם של הדו"ח קובע המנהל המיוחד, עורך הדין בני קרייתי, כי אין באפשרותו להגיע למאזנים מדויקים של סק"ה בשנתיים האחרונות. זאת בשל העובדה שמערכת הדיווח של החברה לא הצליחה להתמודד עם הכמות העצומה של המידע הקשור לנושא ובשל ההפרשים הגדולים בין הסכומים הרשומים בספרי החברה לבין המצב בפועל. בתוך כך מודיע המפרק לכונס הנכסים הרשמי כי אין באפשרותו להציע מוצא גם לפתירת סבך ההתחשבנויות בין סק"ה לבין החברות האחרות שהיו קשורות למערכת: „קלרין דירות", „קלרין מפעלי נופש ותיירות" ו„אילת קלאב הוטל".

המסקנה הסופית מן האמור בדו"ח היא שלא יהיה זה מעשי להמשיך ולנסות למצוא משקיע לחברה, כפי שעושים כונסי הנכסים. הפתרון היחיד הנראה לקרייתי הוא למכור את הנכס העיקרי של החברה, היינו המלון. מצעד זה ייפגעו זכויותיהם של רוכשי יחידות הנופש ובית המשפט יידרש להכריע באשר לגורל הפגיעה.

ל„דבר" נודע כי פתרון זה אינו מקובל על עמותת בעלי יחידות הנופש ובדעתם להציע לכונסי הנכסים הצעת מחיר לרכישת החברה וניהולה כמלון בעל יחידות נופש. בימים אלה מנהלת העמותה מגעים עם משקיע פרטי שיעמיד לרשותם קווי אשראי לצורך הרכישה.

יצויין כי באסיפת הנושים הבלתי מובטחים של „קלרין" נבחר פה אחד עו"ד בני קרייתי למפרק הקבוע של החברה.

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | דבר

בי"ס תיכון התישבותי מקיף אשל הנשיא
ד.נ. הנגב
דרושים מורים
לרגל הרחבת ביה"ס ידרשו מורים לשנה"ל תשמ"ז במקצועות הבאים:
1) — מתמטיקה
— פיסיקה
— אנגלית
— מחשבים
— טכנולוגיה
— ערבית
2) דרושים משגיחים
לפנימיות בגרות החל מסוף חודש מאי 1986.
מועמדים בעלי השכלה ונסיון יפנו בכתב להנהלת ביה"ס אשל הנשיא ד.נ. הנגב, 85310.

הטובים ל„רגבה"
למטבחי „רגבה" בת"א
דרושים/ות
מוכרים/ות
עם נסיון ו/או השכלה בעיצוב פנים כושר ניהול משא ומתן עם לקוחות גיל עד 35 ★ יוזמה וחריצות.
מרכיבים
עם נסיון בהרכבת מטבחים דייקנים וחרוצים. המלצות.
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 14132 ת"א מיקוד: 61141 עבור „מוכרים/ות" או „מרכיבים"

LONDON
$ 2.000 U.S. PER MONTH
SALESMEN
If you are able to speak English, drive a motor car and have a good personality, we will teach you within 2 weeks to earn 400–500 Pounds Sterling every week. If you have sufficient capital (say 1000 Pounds) to find accommodation and small motor car we will reimburse your air fare if you're successful. Our company specializes in selling to homeowners security and insulation products.
NO EXPERIENCE NECESSARY AS FULL TRAINING GIVEN.
Telephone Mr. BRANDON, Tel Aviv, 286222 for an immediate interview at the Tel-Aviv Sheraton.

למשרד עו"ד בתל־אביב
דרוש
עורך דין
ליום שלם
(רצוי בעל נסיון בנזיקין)
טל' 225177

דרושים
מאבטחים
לארועים בת"א בתוספת הסעה
★ יוצאי צבא
„קוד קורי" פרישמן 7 ת"א
טלפון 240207/8

למוסד צבורי
דרושה
שרטטת
בעלת נסיון בשרטוט תכניות בנין ערים ושרטוט מפות מדידה.
בהצעות עם ציון דרישות השכר
נא לפנות בכתב למנהל כח אדם, ת.ד. 40010, תל־אביב 61400

כפר המכביה
מלון, מרכז קונגרסים וספורט
למלון כפר המכביה
דרוש/ה
חשב/ת שכר
* בעל/ת נסיון מוכח בתחום חישוב שכר
* רצוי בעל/ת נסיון בחישוב שכר בבתי מלון
לקביעת ראיון נא להתקשר: טל. 766252, (03)715706

דרוש/ת
עורך/ת־דין
למשרד עורכי דין בת"א
דרוש/ה עורך/ת־דין
שכיר/ה בעל/ת נסיון של 3-2 שנים בתחום אזרחי מסחרי
נא להתקשר לטל'
03-287728
03-289969

מוסד ציבורי בחיפה
מעוניין במרצים
למקצועות:
* תכנות
* ניתוח מערכות וענ"א
המעוניינים יפנו בצרוף פרוט נסיון והשכלה לת.ד. 33873 חיפה.

אגודת שוחרי
המכללה לחינוך ע"ש לוינסקי
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
(משרה חלקית)
* בעל/ת סוג 3 בהנה"ח.
* ידע ונסיון מוכח בניהול עצמאי של מערכת הנהלת חשבונות, רצוי במלכ"ר.
* ידע בהפעלת מערכת ממוחשבת — יתרון.
תנאים הולמים ואתגר למתאים/ה המתאים/ה.
לפנות, בצרוף קורות חיים בכתב, תעודות והמלצות: ת.ד. 48130, תל־אביב, מיקוד 61480

ללמוד מקצוע ולקבל שכר - מיד!
חברה גדולה בענף הדפוס זקוקה למספר עובדים בתחום
צילום/מונטז'
גם אם אין לך רקע מקצועי מתאים, אנחנו נכשיר אותך לעבודה.
למועמדים שיתקבלו — מובטח:
* לימוד מקצוע מעניין.
* משרה קבועה.
* הכנסה נאה.
* שכר כבר מהחודש הראשון.
יתקבלו מועמדים בגיל 30-20.
נא לפנות בכתב־יד, בפרוט קורות חיים, לת.ד. 7095 תל־אביב 61070 עבור מס' 221.
— סודיות מובטחת —

דרושים
נהגי סמי
באזור ת"א, ראשל"צ, חולון ובת־ים
מעל גיל 24
* נהגים מקצועיים.
* פרופיל רפואי גבוה.
„שלב" הקואופרטיב המאוחד להובלה
בע"מ — 03-9611669, 03-9611696.

קופ"ח מאוחדת
דרושות
לסניפינו ברחובות ורמלה
סייעות לרופא שיניים
בעלות נסיון של 3 שנים לפחות
למשרה חלקית
המעוניינות מתבקשות לפנות למנהל סניף רחובות
רח' בנימין 23, טלפון: 08-457993.
— סודיות מובטחת —

עובדי „פרוטארום" מפגינים. (צילום: יצחק הררי)

עובדי „פרוטארום" קראו לשר שרון לרדת אליהם – אך הוא לא היה שם

מאת יקיר צור
כתב „דבר" בירושלים

כ־300 מעובדי מפעל „פרוטארום" בעכו הפגינו אתמול לפני־הצהריים מול משרד התעשייה והמסחר בירושלים במחאה על השבתת המפעל והוצאת 550 עובדיו לחופשה מאונס.

העובדים הניפו שלטים, הקוראים לממשלה ולשר התעשייה והמסחר אריאל שרון שלא לאפשר את סגירת המפעל. בין המפגינים בלט ח"כ ויקטור שם־טוב (מפ"ם), שבא לדבריו להביע סולידאריות עם המפגינים. „זה לא רק מאבק, על „פרוטארום" אלא מאבק על המשך קיום המשק הישראלי כולו" אמר.

כוח משטרה ופרשים הובאו למקום ההפגנה כדי למנוע כל נסיון התפרצות ללשכתו של השר שרון, אך המפגינים שמרו על סדר מופתי. הם שרו שירי פסח וקראו ברמקול לשר שרון לרדת אליהם. השר שרון, כפי שנמסר ממשרדו, לא היה במקום בעת ההפגנה.

משלחת של המפגינים נפגשה עם ראש חטיבת כימיקלים ומתכבים במשרד התעשייה אהוד אורנשטיין, והוא הבטיח להם, כי השר שרון יבוא היום לביקור במפעל.

ההסתדרות תובעת

בתביעה אל שר האנרגיה משה שחל לדאוג לכך שבתי־הזיקוק יחדשו את הזרמת האתילן למפעל „פרוטארום", ואל שרי האוצר והתעשייה, להבטיח את המשך פעולתו התקינה של המפעל, יצאה ועדת התעסוקה של ההסתדרות בראשות עליזה תמיר, שנפגשה אתמול עם נציגי מועצת פועלי עכו וועדי „פרוטארום" וקריית־הפלדה.

עליזה תמיר ציינה, שאם לא ייעשה למען המשך הפעולה התקינה של המפעל, שיש הזמנות רבות לתוצרתו, ייפתח מאבק מקיף.

מזכיר מועצת פועלי עכו יהושע בן הבהיר, כי שכר 550 העובדים מהווה 12 אחוז מהוצאות המפעל והובותיו בסך יותר מ־40 מיליון דולאר, נובעים מהשקעות ישנות, שנועדו להסבת המפעל כך שיוכל לעמוד בתחרות בשוקי חוץ. לעומת זאת הייצור השוטף הוא רווחי.

יו"ר ועד עובדי המפעל משה אבוקסיס הזהיר גם מסכנת עצירת המכונות, שיש בהן חומרים רעילים הפוגעים במערכת והעלולים לגרום נזקים כבדים. הוא ציין, שאם המפעל יהיה סגור עוד כמה ימים ייגרמו נזקים גדולים בחידוש העבודה.

התגלה שער ירושלים מתקופת בית ראשון

מאת צבי אילן סופר „דבר"

שער מונומנטאלי של ירושלים מתקופת בית ראשון, יחיד מסוגו, הולך ונחשף בחפירות באיזור העופל העליון, הנערכות מטעם המכון לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העברית. השער התגלה בחפירות השלמה לחפירותיו של פרופ' בנימין מזר באיזור העופל אשר מדרום־מזרח להר הבית, שהתקיימו בשנות ה־70. החפירה הנוכחית מנוהלת בידי אילת מזר יחד עם פרופ' מזר (שהוא סבה) ובהשתתפות לין ריטמאיר אשר היה הראשון שהבחין בקיום השער, וצוות מבוגרי המכון.

השער שנתגלה דומה לשערים שנתגלו בכמה ערים מקראיות. הוא בעל שישה תאים, שלושה מכל צד, ומצטיין בעוצמתו. מידותיו הן 18.5X15 מטר. הממצא שנתגלה הוא מהמאות 7־8 לפני הספירה ועד החורבן הבבלי (586 לפנה"ס). ליד השער נחשף מגדל קדמי איתן, שהיווה חלק מביצורי השער. כיוון השער הוא לצפון־מערב, לעבר הר הבית.

אל השער מצטרפת מערכת ביצורים אדירה, שהתגלתה בחלקה עוד לפני 120 שנה בידי הבריטי צ'ארלס וואורן. בסמוך לשער, ממזרחו, הולך ונחשף בית מידות ממלכתי גדול, שאף הוא שייך לימי בית ראשון.

תגליות בשכם והר גריזים ערב הפסח השומרוני

מאת צבי אילן, סופר „דבר"

היום (יום ג') ייערך על הר גריזים זבח הפסח השומרוני. מצפים להשתתפות אלפי אורחים מהארץ ומחו"ל ובכללם ראש עיריית שכם החדש, חאפז טוקאן.

סמוך ליום הזבח נמסר על שני גילויים חשובים של התרבות הקדומה של השומרונים. בלבה של שכם, ליד הקאסבה, במקום שבו התקיים הרובע השומרוני במשך אלף שנה (עד הרעש ב־1927) נתגלו שרידי בית־כנסת עתיק בחפירות קצין המטה לארכיאולוגיה ביהודה ושומרון, יצחק מגן. במקום נחשפו שרידי מבנה גדול ולו שלושה פתחים מונומנטאליים, האופייניים לבתי־כנסת קדומים. המבנה הוא בציר צפון־דרום והוא כולל גם בריכה, אולי מקווה טהרה.

על הר גריזים עצמו וממזרח לו חשף י. מגן דרך מדורגת גדולה, שהובילה אל מרכז העיר השומרונית הנרחבת לרוחב השכבה על ההר. לדעתו, ייתכן שהיתה זו מעין דרך מקודשת (ויה סאקרה), שבה עלו השומרונים בימי קדם למרכז הפולחן שלהם בפסגת הר גריזים.

ועדת תיאום למטפלים בהכשרה והשתלמות בהסת'

ועדת תיאום משותפת לכל הגורמים בהסתדרות העוסקים בהכשרה ובהשתלמות מקצועית לעובדים הוקמה בימים אלה ביוזמתה של יו"ר המחלקה להכשרה ולהשתלמות מקצועית עליזה תמיר.

הוועדה, שהתכנסה אתמול בהשתתפות יו"ר רשת „עמל" אורי אגמי ומזכירי איגודים מקצועיים, דנה בהיערכות להעלאת הנושא ולקידומו במסגרת המו"מ על הסכמי העבודה החדשים, שייפתח בקרוב.

במו"מ על הסכמי העבודה, יתמקדו האיגודים המקצועיים, בין היתר, בקיצור מיכסות שעות העבודה השבועיות, בהתאם למגמה הקיימת במדינות התעשייתיות המפותחות, ובעיבוד תוכניות השתלמות מקיפות בשיתוף עם המעסיקים ועם הגורמים הממלכתיים הנוגעים בדבר.

אורי אגמי אמר, כי בקרוב ימונה טכנולוג ראשי ברשת „עמל" במגמה לעדכן את היערכות רשת בתי־הספר המקצועיים של ההסתדרות להתפתחויות הטכנולוגיות העתידיות.

נציב מס־הכנסה: אין פריבילגיות לקיבוצים

(ע). – אין סיבה לטענה שלתנועה הקיבוצית [illegible] העובדת יש פריבילגיות ושהם אינם משלמים מס אמת. אין להם שום פרוטקציה, ואין שום לחצים פוליטיים לתת פריבילגיות למגזר זה או אחר.

זאת אמר נציב מס־הכנסה יאיר רבינוביץ בבמה עיתונאית שנערכה ביום א' בערב בהרצליה והוקדשה לנושא „מס הכנסה והציבור".

רבינוביץ ציין, כי ההחלטה לרכז את כל תיקי הקיבוצים באה לא בגלל העלמת מס, אלא משום שהיקפה של התנועה הקיבוצית מחייב ריכוז תיקיהם בסניפי שומה גדולים, המטפלים בחברות גדולות.

בהמשך הדיון התנהל ויכוח חריף בין ראש העירייה אלי לנדאו לבין הנציב בעניין מחסומי מס־הכנסה בערים. לנדאו טען, שהצבת מחסומים פוגעת בכבודו של האזרח, והנציב טען, שהמחסומים מוצבים בהתאם לחוק, ורק בהרצליה היו בעיות.

7,100 עובדי חברת החשמל יקבלו מהחברה מעילי עור

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

חברת החשמל רכשה כ־7,100 מעילי עור לעובדיה בהוצאה של 840,000 דולאר, במסגרת סעיף הביגוד המגיע לשכירים.

המעילים נרכשו באמצעות מכרז, שבו זכו חברת „מקס", המייצרת מעילים לגברים, וחברת „בגד־עור", המייצרת מעילי נשים.

דובר החברה הסביר, שלעובדים מגיע ביגוד בשווי של 150 דולאר בשנה. השנה נרכשו מעילים במחיר של 120 דולאר ליחידה. סעיף הביגוד תופס בכל המגזרים במשק ושכירים בסקטורים שונים זכאים לביגוד באותו גובה, או אפילו ביותר מזה.

שר האוצר החדש משה נסים סייר אתמול בשוק מחנה יהודה בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

1,000 „כושים עבריים" פתחו בצום ויצעדו לכיוון ירושלים

(ע). כ־1,000 בני עדת „הכושים העבריים" התחילו לצום אמש משקיעת החמה, והבוקר יתחילו לצעוד לכיוון ירושלים. על כך הודיע אתמול מנהיג העדה בן־עמי קארטר, במסיבת עיתונאים בבית־פיקליב בתל־אביב.

קארטר אמר, כי במשך ימי המצעד לירושלים ימשיכו בני העדה בצומם. המצעד יתחיל בדימונה וימשך לבאר־שבע, ומשם דרך הר חברון לירושלים.

קארטר סיפר, כי לפני ימים אחדים נעצרו בידי המשטרה ברחובות 46 מבני העדה מתוך בית־אריזה שעבדו בו. לדבריו, המשטרה לא איפשרה לאנשים להתלבש. בין הנעצרים אשה בת 65 וילדים קטנים. 19 מהנעצרים נכלאו באברכביה, חמש נשים בנווה־תרצה והיתר בבאר־שבע.

קארטר טען, כי רוצים לגרש את בני העדה מהארץ לאחר שהם נמצאים כאן כ־17 שנה. „זכות הרבנים לקבוע שאין אנו יהודים, אבל למה אין קובעים את מעמדנו האזרחי?" טען קארטר. הוא התלונן, כי בני העדה אינם יכולים לעזוב את הארץ כי אין להם דרכונים, וגם אין נותנים להם לקבל אורחים מחו"ל.

„אנחנו נצעד עד שתהיה הבנה לבעיה שלנו. נצעד גם מסביב לירושלים. אנחנו רוצים להיות אזרחים כמו כולם, לפי חוק השבות, כי קשרנו את גורלנו עם ישראל", אמר.

משרד החינוך מתחשבן עם הנצרות בחוברת על התפילה

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

האפיפיור יוחנן פאולוס השני כבר ביקר בבית־כנסת, הכנסייה עושה צעדים של התפייסות עם היהדות, אבל משרד החינוך מוסיף לערוך חשבון דם עם הנצרות.

בחוברת חדשה „עיון תפילה לאהבת ישראל", העוסקת בהוראת התפילה בבתי־ספר תיכוניים מלווה המחבר, ד"ר שלמה קודש את ההסבר לברכת המינים במלים הבאות: „יש לנו חשבון דם עם הנצרות ואין זה נראה לנו סילוף חינוכי אם נזכיר בקשר לתפילה זו את העוול הנורא שעשתה לנו הנצרות בשנאתה התהומית לכור מחצבתה, לדת האם, לדת היהודית. המורה ישתמש בהזדמנות זו כדי להסביר לתלמידים הנבונים בסגנון הולם את תפישתה ואת מהותה של הרשעות, האידאולוגית כביכול שהנצרות השתדלה לספח בצורת גזרות רעות, עלילות זדוניות, מלשינות ועויינות נגד היהודים ונגד דתם ומנהגיהם".

[illegible] קלון, אמר פרופ' דוד פלוסר, מומחה בעל שם עולמי בחקר הדתות שפרסם גם שני מחקרים על תפילת המינים: „התפילה הזאת היתה קיימת עוד לפני הופעת הנצרות. אינני רואה איך מתחייב מתוך ההקשר של הוראתה ללמד גם על השנאה התהומית של הנצרות. זה לא נכון. אין שנאה כזאת בתקופה הנדונה. יש מקום לדבר על רדיפות היהודים בהקשר ההיסטורי המתאים, כלומר, כשיעורי ההיסטוריה של ימי הביניים. אינני מבין מדוע צריך לתאר לשנאה דווקא באמצעות התפילה, או בכלל. חינוך לשנאה עלול לכער את האופי של הלומד ולעקם את נפשו, ביחוד כשזה לא מתחייב מחומר הלימוד. יש כנראה אנשים שלא יכולים לחיות בלי שנאה."

יצויין, כי שר החינוך בירך על הופעת החוברת, ומכתבו המשבח אותה מופיע בעמודיה הפותחים.

דובר משרד החינוך אמר אמש ל„דבר", שהאחראים להעמקת החינוך היהודי אישרו את החוברת ולא מצאו בה טעם לפגם.

בית־הכנסת „שארית הפליטה" בצפת נשרף עם מאות ספרים

(ע). – בית־הכנסת „שארית הפליטה" בצפת, שהוקם על־ידי ניצולי השואה ברחוב ירושלים, רחובה הראשי של העיר, נשרף אתמול בבוקר.

ספרי התורה שהיו בו חולצו מהלהבות במסירות נפש בידי שלושה צעירים, ישראל קריאף, בן 28, יצחק סבג, בן 30, והרצל חדד, בן 32. מאות ספרי קודש אחרים, ובהם ספר זוהר וספרי קבלה אחרים, חומשים, ספרי תהילים ועשרות ספרים עתיקים שהובאו מפולין והונגריה, נשרפו כליל.

עוברים ושבים הבחינו בשעה 8.30 בבוקר בעשן היוצא מחלונות בית־הכנסת. „עליתי מיד במדרגות, פרצתי את דלת הכניסה והבחנתי בלהבות שחורות, היוצאות מאיזור תנור הארובה, הנמצא בכניסה" סיפר הרצל חדד. „עליתי לגג בית־הכנסת, שם נמצא מיכל הסולר וניתקתי את זרימת הסולר, כדי למנוע את התחזקות הלהבות".

מכונית כיבוי ובה הכבאי יעקב כהן הגיעה למקום תוך שניות. גבאי בית־הכנסת שלמה שטיינברגר, ניצול שואה, הגיע אף הוא למקום ופרץ בבכי מר. מתפללי בית־הכנסת, רובם בשנות ה־70 לחייהם, עמדו מול בית הכנסת השרוף וקראו פרקי תהילים.

לכבאים עוד לא ברור כיצד נגרמה השריפה. הסברה היא, כי יתכן שנר דולק הושאר בבית־הכנסת והוא שגרם לדליקה. עם זאת לא ברור כיצד הגיעה האש לתנור הארובה ומדוע הוא בער בימים חמים כאלה. גם המשטרה חוקרת את נסיבות הדליקה.

יצויין, כי לפני כחודשיים חולל בצפת בית־הכנסת הרדב"ז על־שם דוד בן זמרה. המשטרה עדיין לא גילתה מי ביצע את הפשע, והיא תנסה לברר אם יש קשר בין שני המקרים.

הטור השבועי

הסתדרות הגימלאים בישראל

הסתדרות הגימלאים שולחת לחג החרות ברכות למזכ"ל ההסתדרות לחברי הועדה המרכזת לחברי הכנסת ידידי צבור הגימלאים ולגימלאים ומשפחותיהם בישראל.

הסתדרות הגימלאים למפגש עם שר האוצר משה נסים –

שר האוצר החדש משה נסים הזמין את נציגי הסתדרות הגימלאים לפי בקשתם, לפגישה בה תעלה לדיון הצעת החוק למסוי הפנסיות על 600 ש"ח ליחיד ו־700 ש"ח לנשוי בשעור של 18%. הפגישה צפויה בראשית מאי ש.ז.

ב־16 באפריל ש.ז., ערב יציאת הכנסת לפגרה, נפגשו החה"כ א. אברהמוביץ, א. אלפרט וחיים טלמור עם סיעת המערך בכנסת. בישיבה זו הוטל על הח' רפי אדרי יו"ר הסיעה לפעול למניעת אישור החוק למסוי על פנסיות. הצעת החוק עומדת בניגוד מפורש להחלטות לשכת מפלגת העבודה. ובועידתה האחרונה צוין שביוזמת המערך לא הועמד החוק לדיון ולהצבעה. חברי כנסת מן הקואליציה ואופוזיציה הודיעו על כוונתם להצביע נגד החוק המקפח את צבור הגימלאים.

בעקבות המאבק של הסתדרות הגימלאים, בו תמכו הועדה המרכזת, סיעת המערך והשדולה בכנסת נסוג האוצר מרוב הגזירות, שנכללות בתקציב המדינה 1986–1987. האוצר ויתר על העלאת גיל הזכאות לקיצבת הזיקנה על נשים ועל קיצוץ תוספת הוותק בביטוח הלאומי ומסוי קיצבאות הזיקנה.

בהסתדרות הגימלאים מקווים כי ההגיון שהביא לביטול הגזירות הנ"ל, יביא גם לביטול המסוי על פנסיות. המאבק יימשך.

הודעת ישראל קיסר–

בתגובה על החלטות מרכז הסתדרות הגימלאים שהומצאו למזכ"ל ההסתדרות נתקבלה תשובתו כדלקמן: „**אני וחברי בהסתדרות נאבק קשות למען לא לפגוע בצבור יקר זה ולהמשך קיומו בכבוד**".

בסניפים –

גימלאי משרד הבטחון בצפון – התכנסו ביום רביעי 16 לאפריל ש.ז. בהשתתפות יו"ר גימלאי חיפה יוסף בלושטיין, ומזכיר ועד עובדי משרד הבטחון משה אשכנזי. הנחה את הפגישה הח' גולדין אשר.

קג"ם – ועדת התרבות ערכה סדרת טיולים לגימלאי קג"ם. המעוניינים יפנו למזכירות ברח' ביאליק 155 רמת־גן, בימים א' – ה' בשעות מ־ 11 – 8 לפנה"צ.

משרדי הארגון יהיו סגורים מ־23 באפריל עד 3 למאי ש.ז.

חיפה –

גימלאי השק"ם בצפון קיימו מסיבת חג לקראת הפסח. השתתפו היו"ר יוסף בלושטיין וחברי המזכירות הארצית של שקים. הנחה הח' חורולבסקי ממזכירות מקומית.

מרכז הספורט והבריאות בית ברל – מודיע על הנחה של 10% ממחירון חברי קופ"ח לחברי הסתדרות הגימלאים לכל החוגים.

מרכז הסתדרות הגימלאים משתתף בצערו של הח' שמשון אביחזר על מות אמו.

בחג הפסח יהיו משרדי מרכז הסתדרות הגימלאים סגורים: מיום רביעי 23 באפריל עד 30 באפריל ש.ז.
לרגל החג יופיע הטור השבועי הבא ב־6 למאי ש.ז.

חודשה העבודה ב„וולקן יציקה"

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

במפעל „וולקן יציקה" חודשה העבודה אתמול בבוקר, אחרי השבתה של חודש וחצי.

ההסכם ליישוב הסכסוך בין מועצת פועלי חיפה וועד העובדים לבין הנהלת המפעל נחתם שלשום בלילה.

העובדים יוותרו על הטבות שונות השוות לכ־10 אחוזים משכרם, וההנהלה התחייבה לא לפטר עוד עובדים בשנתיים הקרובות. כ־35 עובדים יפוטרו או יתפטרו, והם יהיו זכאים לפיצויים מוגדלים.

מגדלי הכותנה תובעים ביצוע החלטת הממשלה

(ע). – תביעה לבצע מיד את החלטת הממשלה להלוות 32 מיליון דולאר לענף הכותנה, העלו מגדלי הכותנה בכינוס שהתקיים אתמול בתל־אביב.

הם ציינו, כי אין כל הצדקה לסחבת בביצוע החלטת הממשלה, שנתקבלה עוד לפני שלושה שבועות.

(ע). – בהגרלת הלוטו מספר 16/86 שהתקיימה אתמול, עלו בגורל המספרים הבאים: 5, 10, 18, 22, 37, 38, והמספר הנוסף 25.

בשורה לתושבי תל־אביב ורמת־גן: מכת היתושים הקיץ – ללא תקדים

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

מכת יתושים בהיקף שלא ידענו כמותו צפויה השנה בערי גוש דן, אם לא יינקטו מיד צעדי־המנע הדרושים – על כך התריע בשיחה ל„דבר" יו"ר איגוד ערי גוש דן לתברואה ולסילוק אשפה, אריה קרמר. קרמר אמר, כי הסובלים העיקריים ממכת היתושים, הצפויה כבר בתחילת חודש מאי, יהיו תושבי צפון ומזרח תל־אביב ותושבי רמת־גן.

בשנים האחרונות הצליח איגוד ערי גוש דן למנוע כמעט לגמרי את מכת היתושים הודות לפעילות נמרצת וסדירה של ריסוסים והדברה בנחלי הירקון, איילון ושפיר, בהשקעה שנתית של 100,000 דולאר. השנה, התמעט המצב בגלל עצירת הגשמים. כדי להקטין את הנזקים לחקלאות הזרימה חברת „מקורות" מי שפכים לנחל איילון באזורי רמלה, לוד ואור־יהודה ולנחל הירקון באזורי פתח־תקווה, הרצליה והשרון.

שני האיגודים המקומיים לתברואה באזורים אלה לא גילו ערנות לבעיית היתושים, והם עוברים עם זרם המים לאיזור ערי גוש דן.

קרמר דיווח למנכ"ל משרד הבריאות, ובעקבות זאת הורה פרופ' מיכאלי לפרק את הסכרים שהקימה המועצה המקומית רמת־השרון בנחל הירקון ואשר הפכו את הנחל למרכז דגירה של יתושים. במקביל פנה פרופ' מיכאלי למנכ"ל משרד הפנים חיים קוברסקי בדרישה שיפעל להיערכות מיידית של כל הגורמים כולל חברת „מקורות" ונציבות המים למניעת מכת היתושים. פעילות מונעת כזו כרוכה בהשקעה של 200,000 דולאר ופרופ' מיכאלי רואה את מקור הכספים בחברת „מקורות" או בחקלאים המשתמשים במי שפכים. פרופ' מיכאלי גם מציע, שההדברה תיעשה בידי איגוד ערי גוש דן לתברואה.

מאז פנייתו של פרופ' מיכאלי עברו כשבועיים, אבל מנכ"ל משרד הפנים עדיין לא זימן את הגורמים הנוגעים לדבר לדיון על ההיערכות. מהנדס התברואה הראשי של משרד הבריאות, רם הלפרין, ומהנדס איגוד ערי גוש דן, יעקב שיינברג, כבר הכינו תוכנית מפורטת לפעולת מניעה.

תותר פעילות לשכות תעסוקה פרטיות; קצב: המשק נוטה לעבור ל־5 ימי עבודה

מאת יקיר צור, סופר „דבר" בירושלים

תיקון לחוק שירות התעסוקה, שיאפשר את פעילותן של לשכות עבודה פרטיות, יוגש לכנסת במושב הקיץ הקרוב. על כך הודיע אתמול שר העבודה והרווחה משה קצב בפגישה עם כתבים לענייני רווחה.

החלטה זו מהווה שינוי משמעותי במדיניות משרד העבודה והרווחה, שעד כה נלחם בתופעת לשכות העבודה הפרטיות. על־פי נתונים הנמצאים בידי אנשי המשרד יש כיום בארץ כ־15 חברות פרטיות כמו „מנפאואר" ו„או.ר.ס.", המספקות יחד עבודה לכ־5,000 איש.

גם אחרי התיקון בחוק ימשיך שירות התעסוקה להיות שירות ממלכתי לתעסוקה. על לשכות התעסוקה הפרטיות יוטל פיקוח צמוד. הן יידרשו לרישוי מיוחד ויוטלו עליהן הגבלות שונות.

בסקרו את פעילות המשרד בשנה החולפת אמר השר קצב, כי בשלושה תחומים מרכזיים לא קוצצה הפעילות: השירות למפגר, הטיפול בקשישים והטיפול בנוער מנותק. בשנה הקרובה יגדיל משרד העבודה והרווחה את תקציביו בשלושת התחומים אלה.

בנושא המעבר לשבוע עבודה מקוצר מסר השר קצב כי מגיעות פניות רבות ממפעלים המבקשים לעבור לשבוע עבודה בן חמישה ימים. מדיניות המשרד היא לאשר פניות אלו, ועד היום אישרה כל פניה שהוגשה. הוא מעריך, כי לא ירחק היום והמשק כולו, כולל המשק הציבורי, יעבור לשבוע עבודה בן חמישה ימים. בשנה החולפת עברו 97 מפעלים לשבוע עבודה מקוצר. בין הבולטים שבהם „אגד", „צבעי טמבור", הוצאת „מסדה", „אלקטרה", „נחושתן" ועוד.

תושב קריית־אתא נרצח וחברו נפצע מנשק אוטומטי ברחוב

(ע). – תושב קריית־אתא נרצח וחברו נפצע בשתי צרורות שנורו ביום א' אחר חצות ברחוב יוספטל בקריית־אתא. ההרוג הוא מקסים עזרן, כבן 30, והפצוע הוא דוד שם־טוב, שניהם תושבי הקריה.

בעקבות הרצח הוציא אתמול בית־משפט השלום בחיפה צו לניתוח גופתו של עזרן, לפי בקשת משטרת זבולון. בארכת המשטרה אמר, כי בהגיע המשטרה למקום נמצאה גופתו של המנוח ללא רוח חיים, ולידו נמצא דוד שם־טוב מתבוסס בדמו. הפצוע הוחש לבית־החולים רמב"ם בחיפה ונותח שם.

שכניו של מקסים עזרן סיפרו, כי נחרדו לשמע קולות הירי, וכאשר חשו למקום התגלו הנפגעים לעיניהם ליד בית מס' 106. עזרן היה מוטל ללא רוח חיים, ושם־טוב היה שרוע לידו ונאבק על חייו.

מפקד מרחב, תנ"צ יעקב חביב, הגיע למקום עם צוות קצינים וחוקרים. על־פי הממצאים הראשונים נורו השניים בלכתם ברחוב. היורה היה חמוש כנראה בנשק אוטומטי.

חוקרי המשטרה מניחים, כי הרקע למקרה פלילי.

למשפחת גולדברג־כידון
ולפרסום גיתם
אתכם באבלכם במות
דוב'ה
בית „דבר"

הננו מודיעים בצער על פטירתו של יקירנו
ידידיה שנאן
ההלויה תתקיים היום, יום שלישי י"ג בניסן 22.4.86
ותצא מבית התרבות בשעה 15.30
בית יפעת

בית הפארבנד ע"ש המלין
פארבנד סירקין קלוב
אבלים על מותו של חבר הנהלת הפארבנד הותיק ורב הפעלים
ישראל סטולרסקי
תנחומים למשפחה

לחברה שרה טלמור וב"ב
אנו משתתפים בצערך במות אמך היקרה
פרידה קמפלר ז"ל
חברי ועובדי
בית מושב נטעים

המומים ומבכים מרה
את מותו של מייסדנו ומנהלנו היקר
דוב'ה (יוחנן) גולדברג־כידון
גיתם מערכות תדמית בע"מ

"דבר" של היום
הוא דבר חדש.
המלץ עליו בפני ידידך.

דבר היום

קורבנות שיטה

כפי שאמרנו אתמול במקום הזה הזמירה ועדת בייסקי במיצוי האחריות האישית של מנהלי הבנקים חומרה שאין למעלה ממנה, כעוד הדרג המדיני יצא בגינוי עקרוני בלבד. עם זאת לא נראית לנו גם היום כל דרך ציבורית אלא לקבל את המסקנות המחמירות – מתוך ידיעה כי מנהלי הבנקים היו במידה רבה מאוד קורבן של השיטה אשר נתנה לויסות ברכה גלויה, של מדיניות ממשלתית שהיתה ידועה היטב לועדת הכספים של הכנסת, ושל מציאות חברתית כללית שרק בודדים נדרשים עתה לשלם את מחירה.

לעומת מיצוי האחריות האישית, רבים מטילים ספק באימוץ מסקנות הועדה ביחס לשינויים המבניים המהפכניים. אלא שאלה ראויים ללמידה ולדיון מתוך מגמה לשפר, לייעל ולמנוע הישנות אירועים חריגים – אך גם לשמור על יציבות המוסדות הבנקאיים. אחרי ככלות הכל, גם הציבור צריך לזכור כי מן הבחינה המעשית המשפיעה על הפרט כלקוח הבנק, דו"ח בייסקי איננו מחדש אלא דן באירועים אשר באו לקיצם לפני שנתיים וחצי.

גיחה לאירופה

כאשר תוכנן ביקורו הנוכחי של ראש הממשלה בבירת צרפת ובמושב מועצת אירופה בשטראסבורג, איש לא העלה על הדעת שהוא ייקלע לשם בעיצומה של המחלוקת האירופית-אמריקאית בעקבות פעולת התגמול של מימשל רייגן נגד לוב של קולונל קדאפי. ייתכן כי התמיכה המוצדקת של ישראל – הממשלה ורוב הציבור – בפעולה האמריקאית לא תקל על שמעון פרס את מלאכת ההסברה של המדיניות הישראלית במועצת אירופה. כמו בפרלמנט האירופי של הקהילה, שוררים גם בה הלכי רוח ביקורתיים מאד למדיניות האמריקאית מתוך שיקולים פוליטיים-כלכליים וגם כשל מנטליות שונה. אולם יש לזכור שמדינות מערב-אירופה וגם שאר ארצות מערב היבשת יישארו גם בעתיד שותפות חיוניות של ישראל בתחום הסחר, התעופה, התיירות, התרבות וגם השייכות למועדון המצומצם למדי של מדינות דימוקראטיות חופשיות. למרות ייחוד הקשר הישראלי-אמריקאי ותלותנו המירבית בסיוע פוליטי-צבאי וכלכלי אמריקאי בשום פנים אין להזניח גם כל מאמץ לטיפוח הבנה עם המדינות האירופיות החופשיות.

אין צורך להרבות במלים בהקשר זה לגבי חשיבותה של צרפת בקהילה, טוב שההופעה בשטראסבורג איפשרה לראש הממשלה גם לקיים ביקור מחודש בפאריס לאחר חילופי השלטון החלקיים שם. בשנתיים הבאות יישארו במידה רבה ענייני חוץ ובטחון של צרפת בתחום סמכותו של פראנסואה מיטראן, הנשיא הסוציאליסטי ומטובי הידידים של ישראל והעם היהודי בזירה. אולם במקביל מחייב האינטרס הישראלי טיפוח קשרים גם עם ראש הממשלה הגוליסטי השמרני החדש שבעבר לא הצטיין באהבה יתרה כלפינו. מסתבר שנוכח האירועים האחרונים יתפסו דרכי הלחימה בטרור מקום חשוב הן בשיחות פרס בפאריס והן בנאומו במועצת אירופה בשטראסבורג. אולם ראש הממשלה שכבר הצליח לשוות לישראל תדמית שפוייה יותר במסעותיו הקודמים מודע בוודאי לכך כי תביעות ישראל להגברת שיתוף הפעולה במלחמה בטרור יזכו לתגובה חיובית יותר אם בד בבד היא תחזור ותפגין את נכונותה לעשות כל אשר לאל ידה כדי לקדם את תהליך השלום עם כל הגורמים הערביים המוכנים לכך.

תשלום ללא תמורה

מאת אשר מניב

במסחר כמו במסחר, היה על ראש הממשלה לדעת, ולא למסור לדתיים תמורה על סחורה שלא הגיעה לתעודתה

נניח שצודקים הפוליטיקאים "המעשיים" הטוענים, שבלי שלטון גם העקרונות היפים ביותר אינם שווים הרבה. נניח כמו כן, על-פי גירסתם, שלמען השלטון צריך לוותר לא פעם על עקרונות. נניח עוד, שצריך לשלם את המחיר למי שבידיו הכוח להכריע אם תהיה בשלטון או לאו (גם אם זה מנוגד לרצון הבוחר, שהעניק ל"לשון המאזניים" רק מיעוט קטן של הקולות) ונניח שהם צודקים כשהם אומרים, שהמפתח לשלטון הוא בידי המפלגות הדתיות ולכן יש להיכנע לסחטנותן.

נניח, אין פירושו שאנו מקבלים את כל ההנחות הללו, אבל למען הדיון – נניח. אלא שגם על-פי ההגיון של הפוליטיקאים "הריאליסטיים" ודאי שאין דבר אבסורדי יותר מאשר לשלם את המחיר בלי לקבל כל תמורה.

וזה בדיוק מה שעשה ראש הממשלה, שמעון פרס, מיום שנכנס לתפקידו. הוא ויתר לדתיים לכל אורך הקו או לפחות הבטיח לעשות כל מאמץ כדי שדרישותיהם יסופקו: בכפיית התפישה האורתודוקסית בענייני שבת (איצטדיון רמת-גן, קולנוע "היכל" בפתח-תקווה, הרכבל בחיפה ועוד); בנכונותו לדון בהרחבת סמכותם של בתי-דין רבניים ובעצימת עין נוכח הפרת החוק הגסה של משרד הפנים, הדורש מגרים אישור של בית-דין אורתודוקסי; בתמיכתו בחוק החזיר ובחוק החמץ; בהצעתו להקים ועדה שתטפל בדרישת הדתיים לשלול מהמורמונים את עקרונות חופש הפולחן והחופש האקדמי; בהסכמתו לדחיה החוזרת ונשנית של אישור החוק נגד הגזענות, ובעמדתו המתחמקת בשאלת שעון הקיץ. וזאת, כמובן, רשימה חלקית בלבד. עכשיו הגיע ראש הממשלה לשיא חדש בדרישתו לשנות לא רק את חוקיהן, מעשיהן והחלטותיהן של רשויות המדינה, אלא אפילו את המצע של מפלגתו, כדי לשאת יותר חן בעיני הדתיים.

ומה התמורה? לא כלום. אפס. אין מאומה. בעצם, אפילו פחות מזה: בכל משבר ממשלתי עד כה מיהרו נציגי כל המפלגות הדתיות אל הליכוד, כדי להרגיעו ולהבטיחו, שלא יתנו יד לממשלה צרה בראשות המערך. לא רק שראש הממשלה שילם מה ששילם, בלי שתצמח מכך כל תועלת לעצמו ולמפלגתו, אלא שבניהול משברים הם הגישו סיוע רב-ערך דווקא לצד שני. לא רק אפס תוצאות – ממש מינוס.

השקעה לעתיד? או שאינה כדאית או שאינה נחוצה. כבר אמרו לא פעם, שהליכוד יוכל תמיד להציע לדתיים יותר ממפלגת העבודה. אלא שיש פן נוסף לעמדת הדתיים. הם למדו, שבאורח פראדוקסלי יש להם כוח סחיטה גדול ביותר דווקא בממשלה שלכאורה כלל אינה תלויה בהם – ממשלת "האחדות הלאומית" – והם מנצלים זאת עד תום. ואשר לעתיד, אין שום ספק שילכו לשותפות עם מי שחזק יותר, עם מי שהמפתח לקואליציה בידיו – ולא עם מי שמצעו מוצא חן בעיניהם יותר.

אם לא יהיה די כוח אף לאחד משני הגושים הגדולים, הדתיים רק ישמחו להמשיך במשחקם. מפלגת העבודה, אם תיכנע להם, עלולה להפסיד קולות למפלגות שמאל אחרות בלי שיובטח לה שהדתיים יהיו ממילא "בכיס" שלה. לעומת זאת בטוח שהדתיים יעדיפו מפלגה חזקה יותר ממפלגת העבודה, שתהיה תלויה בהסכם עם ר"צ, מפ"ם וכו'. איך שלא מסובבים את הדברים, הוויתור על העקרונות במצע לא יוכל להביא כל תועלת. גם מי שסבור שפוליטיקה אינה אלא כעין שוק למען השלטון מבין, שהעיסקאות צריכות להיות לפחות כדאיות.

•

מתברר שראש הממשלה מסתייג דווקא מהגישה "המסחרית". לא הקואליציה מעניינת אותו, הוא אומר, אלא תוצאות הבחירות. ושוב: נניח שכן הוא. ואם כן, אילו היה זה רק עימות בין ערכים "מקודשים" של הציבור הדתי לבין נוחיותו של הציבור החפשי, אפשר היה בהחלט לוותר פה ושם. אבל סעיפי המצע שראש הממשלה פסל הם כולם עניינים שבעקרונות, ערכים שצריכים להיות מקודשים בעינינו לא פחות מההלכה בעיני האורתודוקסים.

מה ששמעון פרס וכמה מחבריו אינם מבינים כנראה הוא ש"מלחמת התרבות", שאנו נמצאים בעיצומה, היא למעשה מאבק על אופיה של חברה חפשית. המאבק הזה מתקשר קשר הדוק למאבק בין שתי השקפות עולם, זו הלאומנית-מיסטית מחד גיסא, וזו ההומאניסטית-דמוקראטית מאידך.

לא היה זה מקרה, שהרוב בחוגים האורתודוקסיים תמך בשנים האחרונות, בעקביות, בכל ההצעות והמעשים הריאקציוניים ביותר שעלו על סדר-יומנו. לא היה זה מקרה, שהרוב בחוגים האורתודוקסיים היה לבעל-הברית האידיאי הנאמן והקבוע של הימין הקיצוני. קואליציה הם יהיו מוכנים לעשות גם עם המערך, אבל אם היתה אי-פעם "ברית היסטורית" בין תנועת העבודה והתנועה הדתית-לאומית, היא שבקה חיים, יחד עם הציונות הדתית עצמה. מה שנשאר הוא קנאות לאומנית מצד אחד, והשפעה חרדית מכרעת מהצד האחר.

מי שמשווה את בחורי הישיבה "הממיתים עצמם באהלה של תורה" עם חללי צה"ל; מי שמתנגד למפגשים בין נוער יהודי וערבי; מי שמאמין שתאונות-דרכים באות בגלל מזוזות לקויות; מי שמנסה להפריע לחופש הפולחן של דתות אחרות; מי שפוסק, שאין להשכיר דירה ללא-יהודי; מי שרוצה לבטל שירות בנות בצה"ל; מי שפוגע בזכויות האדם האלמנטריות של נשים – חי בעולם אחר, שאין כל קשר בינו לבין הציונות של תנועת העבודה.

אולי אפשר להחזיר את "הברית" האידיאית משכבר הימים, אבל לא בתחבולות קואליציוניות ואף לא בטריקים אלקטורליים, אלא אך ורק במאבק מחודש וגלוי על ערכי-יסוד של הציונות ההומאניסטית, שגם יהודי דתי נאור יוכל לקבלם.

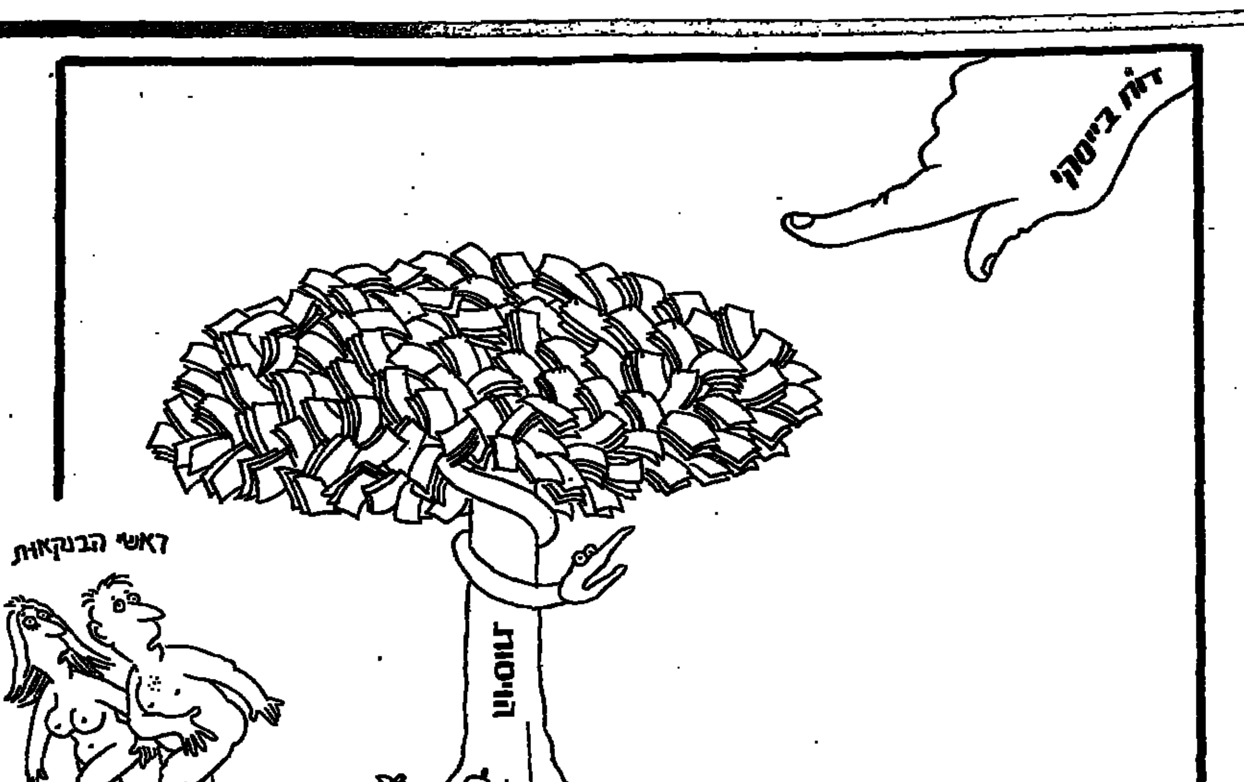

הפריץ חי, היהודי עוד כוחו במותניו וגם הכלב לא מת

מאת סדי פרוס

הספקולנטים שנהנו ממשחקי הרמיה של ארידור, מנדלבאום והבנקים כבר ליקקו דבש בעבר. יש למנוע פיצויים בבונוסים מהפרצות בדו"ח ועדת בייסקי

דו"ח ועדת החקירה ("בייסקי") עוסק בעבר. כיום מאוחר לומר כי עבודתה הקשה של הוועדה היתה מיותרת. מבקר המדינה מצא בשעתו מה שמצא, וזה היה חמור דיו. לא ברור מה יכולה היתה עוד ועדה לחשוף שהמבקר לא חשף. בכל-זאת המליץ יצחק סניק לשוב ולחקור את מה שהוא עצמו כבר חקר. התוצאה: גל חדש של עצבנות, שעלול לשטוף את המגזר הפינאנסי בשעה שבאוצר יושב שר חדש ובשעה שבבנק ישראל וברוב הבנקים יישבו כנראה הנהלות חדשות, וכל זה על רקע האיזון הרופף שזה עתה הושג במשק.

אלה נתונים שמאוחר לבכות עליהם: צריך היה לחשוב על זה – כפי שנכתב בזמנו ב"דבר" – לפני מינוי ועדת החקירה ולא אחרי השלמת עבודתה. לכן רק שתי הערות – לגבי העתיד ולא לגבי העבר. התומכים הראשונים במינוי ועדת-חקירה ציבורית, על גבם ועל זנבם של מימצאי מבקר המדינה, היו נגיד בנק ישראל משה מנדלבאום ושר האוצר לשעבר יורם ארידור – הראשון היה אחראי לשואה הפינאנסית והשני היה אשם בה.

אין זה פלא. השנים נהגו כמו היהודי שהבטיח לפריץ ללמד את כלבו לאטינית בתוך שלוש שנים. שלוש שנים, כי עד אז ימות הכלב, או הפריץ, או היהודי עצמו. מנדלבאום וארידור ביקשו לעצמם אתנחתא – פסק זמן שעשויה היתה לספק להם חקירה נוספת, בתקווה שאלוהים גדול ועד שזו תסתיים הכל עשוי לקרות: יום הדין, ביאת המשיח, מלכות האלף או קניית המדינה בידי פלאטו שרון, ואז ירווח להם. תקוותם לא התממשה. פלאטו הוא בינתיים רק הגיבור הלאומי, אך עדיין לא מלך המדינה – לשם כך צריכה היתה ועדת בייסקי למשוך את עבודתה עוד חצי שנה לפחות. בינתיים ההגה נתון עדיין בידי שמעון פרס ויצחק שמיר, ולכן אפשר להבטיח כי מסקנות לא יוסקו רק לגבי בנקאים ולגבי נגיד הבנק הממלכתי (לא-מיל.), אלא גם לגבי שר האוצר (קד-מיל.), שממשיך לשבת בכנסת ובוועדת הכספים שלה. גם אם הנגיד הוא האחראי יותר מכל האחרים לעצם המפולת, ארידור הוא זה שיצר את האקלים הכלכלי לוויסות בקנה-מידה "מסחרי" (ולא כצעד סכני למניעת תנודות ארעיות, כפי שהחוק מרשה). אין שום ערובה כי בקונסטלאציה זו או אחרת, למשל ראשות ממשלה של פלאטו-שרון או אריאל שרון, לא ישוב ארידור לתפוס את התפקיד הכלכלי הבכיר. בינתיים הוא ממשיך להשתתף בקבלת ההחלטות הכלכליות ואינו בוש להשמיע את קולו בפומבי ולעוץ עצות מה לעשות ומה לא. לכן לגביו, יותר מאשר לגבי כל אדם אחר, יש לפתוח בהליכים משפטיים.

הסכנה שארידור ייצא נקי אמנם חמורה, אך חמורה ממנה הסכנה שבעלי המניות הבנקאיות יקבלו פיצוי נוסף, בצורת פתיחת פתח לתביעות משפטיות נגד הבנקים. היו בין מחזיקי המניות חוסכים בתום-לב, שנלכדו בפיתויי הבנקים ובקריאת ארידור להמשיך ולקנות, בהאמינם לדברי שר-האוצר הציני ההרפתקן, שלמען האדרת שמו ושם מפלגתו הבטיח כי המדיניות הנקוטה היא הנכונה ולכן תימשך. אולם הם היו מיעוט. הרוב היו ספקולאנטים שקראו "פרייער מי שעובד", קנו ומכרו, מכרו וקנו ושוב קנו, וצברו רווחים אגדיים. הנתונים על מניות הבנקים שבידי קשישים מלמדים, כי הבעלות עליהן היא שיא של אי-שוויון: 1.4 אחוז מהקשישים החזיקו ביותר מ-18 אחוז מכלל המניות; 65 אחוז מהקשישים החזיקו ב-17 אחוזים בלבד מכלל המניות. בהתערבותו הגסה והבלתי-חוקית של ח"כ אברהם שפירא, הובטח לבעלי המניות פיצוי שהגדיל את חוב המדינה בכששה מיליארד דולר. היה זה הפיצוי הפחות צודק שאפשר להעלות על הדעת: 1.4 אחוז מהקשישים קיבלו 18 אחוזים מהפיצוי, יותר משקיבלו 65 אחוזים מהם.

בכך לא תם העוול. בנטל גמילות החסדים לספקולאנטים נושא כל עם ישראל, גם אלה שלא השתתפו במשחקי הרמיה שאירגנו ארידור, מנדלבאום והבנקים. אלמנות ויתומים חוייבו בכך להשתתף בסיבסוד הספסרים, שלהעשרתם פעל ארידור ולהגנתם התגייס אברהם שפירא. ועדת בייסקי, שלא בכוונה, יצרה את האקלים להגשת תביעות נגד-הבנקים: כל תביעה שתזכה את בעליה בכסף, תמומן מכספי העם היושב בציון, לרבות אלמנות ויתומים וסתם אזרחים הגונים, שלא התפתו לרעל שארידור והבנקים מרחו בדבש וחילקו בציבור. לכן, כדי לגונן על אלה שלא השתתפו במשתה המניות ולא התעשרו ממנו, יש להבטיח ששום תביעה לא תזכה את בעליה בכסף. במידת הצורך, יש לעשות זאת בדרך של חקיקה. ויפות שלוש ורבע שעות קודם.

גבולות הפוליטיקה

מאת נתן רוטנשטרייך

גם כאשר מהלכים פוליטיים ראשיתם ברצון לתקן שיבושים או לעשות למען הכלל, הרי תוך התממשות מהלכים אלה נכנסים לעיתים גורמים, הטופחים על פני הרצון שחולל אותם.

נראה כי על המהלכים הפוליטיים [illegible] מצד אחד כת או כיתתיות ומהצד האחר הדבקות האישית. כלומר, המהלך הפוליטי נתפס כמימוש האישי של האדם היחיד ושאיפותיו, ולא כשירות לכלל. נכון שהפוליטיקה מזמינה את ההתבלטות האישית, כי היא עצמה מערכת של צוותים מכאן ושל מנגנונים מכאן. האיש הפועל בפוליטיקה מובלע בתוך אפרוריות שאינה אישית ואינו דומה, למשל, למשורר שהזיקה בינו לבין ביטויו גלויה לעין. אולי ההבלעה של הפועל האישי היא המחוללת את התהליך, המבקש לקום הבלעה זו – תהליך ההתבלטות עד כדי אני ואפסי עוד. יהיה הדבר אשר יהיה, הפוליטיקה נוטה להזין את עצמה וכאשר היא מממשת נטיה זו שלה היא מתרחקת ממידות נאותות ומעניינים שמטרתם אנושית-חברתית. אחת הבעיות החמורות של הפוליטיקה היא ניכורה למהלכים אנושיים.

ההצטמצמות במהלכים הפוליטיים, גם כאשר הם בגדר ניזום, מעמידה אותנו על גבול הפוליטיקה, לא רק משום היותה מחוץ לנורמות ההתנהגות, מסוגרת בתוכה פנימה, אלא משום שהמהלכים הפוליטיים אינם מתמודדים עם הקשיים הגדולים של החברה, גם כאשר הם מתבקשים לכוון את החברה. כלום מתייצבים המהלכים הפוליטיים מול הבעיות העמוקות של החברה הישראלית? נזכיר כמה מתוכן.

אין עליה לארץ והחברה הישראלית ומדינתה מצטמצמים והולכים כדי האמות של היש. מדינת ישראל, שנועדה להיות מדינתו של העם היהודי ופתוחה לפניו ולמענו, נתמכת על-ידי חלקים גדולים של העם היהודי. אולם ככל שהיא נתמכת על-ידו היא גם מעבר לאורחות החיים שלו. כשצרותיה של המדינה גדולות, מתעוררת תמיכת יהודי העולם בה. אפשר לומר דבר שהוא אכזרי: כל שה"נעבעך" גדול יותר, נוח יותר ליהודים בחיפושיהם אחרי מוקד הזדהותם, שאינו מוקד של זהותם. האם אנו שואלים את עצמנו מה אנו יכולים לעשות כדי להוציא את עצמנו ואת העם מן הסגירות הזאת, איך עשויה רמותה של החברה הישראלית לעודד את היציאה מן הסגירות ובאיזו מידה היום-יום של החברה הישראלית מרחיק אנשים בכיוון של תמיכה או מקרב אותם בכיוון של שותפות יום-יומית?

סוגיה אחרת: כלום אנו מתמודדים ממש, בחשיבה שלנו, עם תוצאות מלחמת לבנון, כלומר עם ההידרדרות החמורה שהתחוללה, כאשר הדבקות בשמירה על בטחון המדינה סטתה לכיוון של תפיסה בטחונית מסויימת, שהוטלה על החברה? הסטיה הזו הצמיחה ספק. אחת התוצאות החמורות של ספק זה הוא מה שקוראים בעגה "ראש קטן". ספקות מכרסמים לגבי העיקרון של שירות של הכלל כאשר מתערער הבטחון הפנימי של בני העם לגבי הצידוק שבשירות. ועוד: אנו עדים להתרחבות הפשע ולהעמקתו. הממצאים הסטאטיסטיים אינם חשובים כאשר מדובר, למשל, בפשע של קשר בין מבריחי סמים ממדינת ישראל לשותפיהם במדינה אחרת. אך אנו עדים לפשע של מכירת נשק של צה"ל לזרים ואפילו לאויבים. אפשר לשאול, מה הקשר בין ההידרדרות לפשע לבין ראיית אופק החיים של החברה הישראלית? ובכן, ככל שמצטמצם אופק העתיד, כן נוטה האדם לעמדה – חטוף ופשע, כי מי יודע מה ילד יום. קשר ישיר יש גם בין העמקת האגואיזם לבין סטיות מעקרונות מנורמות-התנהגות של חברה. הרי ברור כי סובבת-הנאה – ואוי ואבוי להנאה זו – אינה זהה עם טוב אנושי ועם יחס מאוזן בין יחידים לכלל.

הוא שאמרנו, פוליטיקה כאשר היא מזינה את עצמה נוטה להתרחק מנורמות של מידות ולהסתגר בתוך ד' אמותיה. חברה שאינה בעלת נורמות, אין לה הכלים להבחין בהתרחשויות זו, כי בני החברה מסתגרים בתוך עצמם ובדיעבד נוצרים מעגלי הסתגרות מקבילים. הפוליטיקה אינה מדריכה את החברה וזו אינה מדריכה את הפוליטיקה.

בלי שיבה למסכת אידיאולוגית אין תיקון לשבושים אלה בדמות החיים השונות. פוליטיקה שאינה מעוררת גישה רעיונית, וגישה רעיונית שאינה בנמצא, היא הרקע לניכור של הפוליטיקה. צבת בצבת עשויה. לפיכך יש צורך בצבת ראשונה, שתוציאנו מבית אסירים זה.

הכרזה אומללה

מאת מאיר בראלי

מכל היבט שהוא שגה ראש הממשלה בהכריזו על הכרה בפלשתינים כעם ובכך סייע לבגין במקום שגם חסידיו ביקרוהו

קשה מאוד יהיה לשמעון פרס להסביר מהי התועלת המדינית שיפיק מהכרזתו בוועידת "העבודה" בדבר הכרה בפלשתינאים כעם. העובדה שגורמים שונים בחוץ-לארץ ביקשו, ואולי גם לחצו למען הכרזה מעין זו, אין פירושה שנקבל תמורה מדינית כלשהי תמורת הכרזה תמוהה זו. מובן מדוע היא רצויה למצרים. גם לאמריקאים נוח הדבר, מבחינת נוהלי השיחות הלא-רשמיות שנציגיהם מנהלים בענייני המזרח-התיכון. לישראל אין בהכרזה שום יתרון, ואילו הסרונות – יש ויש.

הדרישה מאש"ף התמקדה, באורח תמוה, בהכרה בהחלטות מועצת הבטחון 242 ו-338, ולא בהכרה בישראל, לפחות בגבולות הקו הירוק. הרי המשא-ומתן מתנהל על האזורים שהיו בשלטון ירדני (או מצרי: רצועת עזה) עד יוני 1967. אש"ף מתחמק מזה, וטוען שהחלטה 242 דנה בפלשתינאים, כפליטים ולא כעם. ההכרזה של ראש ממשלת-ישראל אינה עוזרת לתביעה שאש"ף יכיר באותה החלטה, אלא להיפך, משמיטה את הקרקע מתחת לתביעה – הנה, שמעון פרס, בכבודו ובעצמו, הולך לקראתם יותר משהלכה ההחלטה של מועצת הבטחון – למה יכירו בהחלטה? הצהרות מתונות – תפקידן לפלס נתיבות למדיניות החוץ, בתקווה שהנזק לאינטרס הלאומי יהיה קטן. הצהרה זו – נזקה המדיני מצטרף לנזק שהיא תגרום לאינטרס הלאומי.

קיים גם היבט עקרוני, או תיאורטי של העניין. מיהו העם הניצב מולנו? כשרוצים להפחיד אותנו בחוסר המעשיות של עמדה ציונית מקסימאליסטית, אומרים לנו שיש הכרח להביא בחשבון שאנו מוקפים עם גדול, העם הערבי השוכן מחופי האוקיאנוס האטלנטי עד למפרץ הפרסי. זה בשם ה"ריאל פוליטיק". כשאנו אומרים, שארץ-ישראל כולה היא רק חלק קטנטן ממה שהעם הערבי רואה כמולדתו, ואילו בשבילנו היא הכל, היא תמצית המאויים הלאומיים שלנו, משיבים לנו שיש עם פלשתינאי. שגם בשבילו ארץ-ישראל כולה היא מולדתו.

זה שנים טוענים הערבים, שיש עם פלשתינאי נפרד במסגרת העמים הערביים, אף-על-פי שטענה זו אינה מעוגנת בהיסטוריה הערבית. ההיסטוריה הערבית שייכה את "פלשתין" לסוריה. המרכזים הערביים הגדולים היו בגדד, דמשק וקהיר. הלאומיות הערבית מבחינה בין "קאומיה" שהיא הלאומיות הגבוהה יותר, הכלל-ערבית, ו"וטאניה" שהיא לאומיות פחות חשובה, פרטיקולאריסטית, והיא סורית, עיראקית, מצרית או זו של כל מדינה ערבית אחרת. אין זה מקרה, שבשחר הלאומיות הערבית בארץ-ישראל הופיעה הטענה, שחבל ארץ זה הוא "סוריה הדרומית". על כך משיבים, שבדורנו התפתחה "וטאניה" מיוחדת לארץ-ישראל, פלשתינאית. בשם טענה זו שפכו ישראלים מסויימים קיתונות של כעס, מוסווה כלגלוג, על גולדה מאיר ז"ל, על עיוורונה כביכול, המונע בעדה מלראות את המציאות, את קיומו של עם פלשתינאי. הייתי מציע להם להתייחס בדרך-ארץ לזכרה של מנהיגה ישראלית דגולה זו.

יש לנתק את הקביעה בדבר קיומו של עם פלשתינאי מהשקפה מדינית בדבר אפשרויות הפתרון של הסכסוך הישראלי-פלשתינאי. יש לבדוק, לגופו, באיזו מידה התפתחה באמת "וטאניה" חדשה, ואם אין כאן תרגיל תעמולתי, יש לערבים תועלת רבה בטענה שיש עם, אשר "פלשתין" היא מולדתו הבלעדית.

בכל מקום ודאי שאין שני עמים נפרדים משני עברי הקו הירוק, ומה שנכון לגבי שכם וטול-כרם נכון גם לגבי אום-אל-פחם. אין שני עמים פלשתינאים משני עברי הירדן, כשבעבר הירדן המזרחי יש רוב של יוצאי "פלשתין" (או הגדה המערבית, גם ביטוי זה מוצדק – אולם רק בהקשר הירדני).

ההיבט השלישי לאומללותה של הכרזת פרס הוא ההיבט הפנימי כלפי אזרחי ישראל, שמפלגת העבודה מבקשת את אמונם בבחירות הבאות, במגמה שישחררו אותה מכבלי השיתוף-תוך-שוויון עם הליכוד. טועה ראש-הממשלה ומטעים אותו עוזריו באומרם כי פרס אמר רק מה שבגין חתם עליו בקמפ-דייויד. לפני זמן לא רב אמר שמעון פרס, כי הוא לא היה חותם על מסמכי קמפ-דייויד עם סעיף זה. דומני שהוא אמר זאת באסיפה של יוצאי אצ"ל ולח"י, או במקום אחר שבו נתקבלו דברים אלה ברצון.

אין לי שום כוונה להפחית מחומרת חתימתו של מנחם בגין על "הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתינאי", אבל חתימה אומללה זו לא תועיל לפרס ביום בחירות. חסידיו השוטים של בגין מרשים לו הכל, אין הם מרשים דברים דומים לשמעון פרס. חסידיו הלא-שוטים של בגין ביקרו גם אותו קשות, ביחוד על משפט זה, בהסכמי קמפ-דייויד. בגין חתם על מה שחתם למען שלום עם מצרים – לשם מה אמר פרס מה שאמר?!

שמעון פרס חייב להבין שהציבור, גם זה שנקעה נפשו מהשגיאות ומחוסר הכשרון של אנשי הליכוד, חושש מפני ותרנות מדינית של מפלגת העבודה. בהצהרה אומללה זו סיפק ראש-הממשלה תחמושת נוספת לאלה שעושים שימוש בחשש זה אצל דעת הקהל הישראלית.

מן ההיבט העקרוני – המצב לא ברור, והצורך לומר מה שנאמר לא קיים. מן ההיבט המדיני – ההפסד ברור, והוא עולה על השכר (שספק אם הוא קיים). מן ההיבט הציבורי-הפנימי – ההפסד ברור, ואין כל רווח.

אש"ף – עכשיו למשאל-עם

מאת אוריאל בן-עמי

בין הכרה בעם הפלשתיני, כפי שעשה פרס בנאומו בפתיחת ועידת מפלגת העבודה, להכרה באש"פ ודיאלוג איתו יפריד קול העם

בבוקר יום שני, בשבוע שעבר – יום הכינוס של "שלום עכשיו" בחברון – פרצו חיילי צה"ל למכללת הפוליטכניקום הערבית, לסכל מהומות תלמידים. החיילים, בפקודת המפקד הצבאי של יהודה ושומרון, נקראו להסיר דגלי אש"ף. הם עצרו עשרות תלמידים שהניפו דגלים ויידו אבנים ובקבוקי-תבערה לעברם. אלוף פיקוד המרכז, אהוד ברק, פקד בתגובה לסגור את הפוליטכניקום למשך חודש ימים.

באותו יום אחר-הצהריים סייעו החיילים לחנא סניורא, עורך אל-פג'ר הפרו-אש"פי, להגיע לכינוס של "שלום עכשיו". הם הסיעוהו ברכב צה"ל למלון "פארק" בחברון וחילצוהו מידי המפגינים הנזעמים של קריית-ארבע.

בכינוס היהודי-פלשתינאי השתתפו אנשים מתוך הממסד הישראלי. היו שם אורה נמיר, שולמית אלוני, ויקטור שם-טוב, יוסי שריד וכמובן אנשי "שלום עכשיו". עוזי ברעם שלח לכינוס מברק ברכה.

חנא סניורא אמר, "כולנו אש"ף", וזכה למחיאות-כפיים סוערות של הנוכחים. מוסטפה נאתשה, ראש עיריית חברון לשעבר, בירך את שמעון פרס על שהכריז כי הוא מכיר בעם הפלשתינאי. נאתשה ביקש מפרס לצעוד עוד צעד קדימה ולהכריז גם על הכרתו בזכות ההגדרה העצמית לפלשתינאים, שאש"ף הוא נציגם הבלעדי.

צלי רשף, מראשי "שלום עכשיו", אמר, כי ממשלת פרס צועדת לקראת הכרה בזכויות העם הפלשתינאי. "אנחנו מוכנים לדבר גם עם אש"ף", אמר רשף וזכה גם הוא למחיאות-כפיים.

כל אותה עת שמרו חיילי צה"ל על המשתתפים בכינוס, במלון "פארק". היו אלה אותם חיילים שעצרו בבוקר את מניפי דגלי אש"ף בפוליטכניקום.

על רקע הדברים האלה, יש לבחון מחדש את יחסה של מדינת ישראל לאש"ף. במצע המעודכן לכנסת הקודמת נאמר: "ממשלת ישראל תפעל כלפי אש"ף לפי עמדת-היסוד של המערך. עמדה זו קובעת כי אש"ף וכל ארגון אחר המושתת על האמנה הפלשתינאית, השוללים את קיומה של מדינת ישראל ואת אופיה הלאומי של העם היהודי, או הפועלים בשיטות הטרור – אינם יכולים להיות שותפים למשא-ומתן". פרס ורבין חזרו על עמדה זו בהזדמנויות שונות ואף-על-פי-כן, משהו כאילו השתנה.

ה"משהו" הזה יוכרע רק במשאל-עם. מי שמאמין בכנות בדימוקראטיה, חייב לפעול לכך, אבל תחילה עליו להסיק מסקנות.

מכתבים למערכת דבר

הנוער באמת בסדר גמור!

אבנר תבורי מודעק („דבר", 8.4) על כך שבסקר כסויים שנערך לאחרונה בקרב בני־נוער השיבו רק שבעה אחוזים מהנשאלים שלערבים יש זכויות על ארץ־ישראל, 12 אחוזים חושבים שיש להם זכויות מסויימות – ואילו כמחצית הנשאלים השיבו בשלילה מוחלטת או מסויגת. לעומת זאת, „תשעים ושנים אחוז מהנשאלים השיבו בחיוב מוחלט, או כמעט מוחלט, על השאלה לגבי זכותם הבלתי־מעורערת של היהודים על ארץ־ישראל" ותבורי מסכם בנימה של גינוי וביקורת: „כך גידלתם אותו (כלומר, את הנוער), זה החינוך שהענקתם לו, זוהי השקפת־העולם שעיצבתם לו".

שלא כתבורי, תוצאות הסקר בשבילי הן חדשות טובות הסותרות את הדעה המקובלת שהנוער של ימינו – בניגוד להוריו – אדיש או ציני לגבי זכותנו על ארץ־ישראל.

ובכן, אני מודה באשמה, אם הסקר משקף את רחשי לב הנוער אני מתחיל להאמין שאולי בכל זאת המבוגרים עשו עבודת־חינוך יותר טובה מכפי שנראה.

בעיני אבנר תבורי, הכל החל ב־1977 – כלומר, לפני התאריך הנ"ל עוד הכיר הנוער בזכויות הערבים על ארץ־ישראל – ואז בא ה„ליכוד" (הרומאנטי) ורק בעקבות זאת התחיל הנוער הבוטה הזה לפתע לשלול אותן. אם כן, אם אשמה זאת, הרי שאי־אפשר „להרשיע" בה את ה„ליכוד" דווקא (יש די אשמות אמיתיות שהוא חייב בהן...). הנשאלים שהביעו אמונתם בזכותם הבלתי־מעורערת של היהודים על ארץ־ישראל, היו שותפים לדעה לרוב מנהיגי התנועה הציונית, ובראש ובראשונה, ראשי תנועת העבודה. דוד בן־גוריון הבחין בין זכותו הלאומית הבלעדית של עם־ישראל על ארץ־ישראל לבין זכויות מסוג אחר שיש גם לבני עמים ודתות אחרים; הוא הדגיש שלא היה בהיסטוריה שום עם זולת העם היהודי שלגביו ארץ־ישראל היתה מולדת לאומית יחידה ובלעדית.

בן־גוריון היה לא רק בעל־חזון אלא גם מדינאי נבון ופרגמאטי – ובשעת הצורך ידע גם להתפשר. גם לנו יהיה מותר להגיע לפשרות מסויימות אם נהיה משוכנעים שטובת העם והמדינה תחייב זאת. („פשרות" משמע לא בהכרח פשרה על „שטח" – תיתכן גם פשרה בשלטון או בריבונות) – אך לא על זכותנו הבלעדית על ארץ־ישראל נוותר אז, אלא רק על רצוננו לממש זכות זו במלואה. אך אם נכפור בזכותנו, ותחת זאת נחליט פתאום להכיר בזכות מדינית (להבדיל מזכויות אזרחיות, תרבותיות וכיו"ב) של עם אחר על חלקים של ארץ־ישראל – נגיע בסופו של דבר לא לפשרות אלא לערעור מוחלט של הבסיס ההיסטורי לקיומנו בארץ הזאת.

זלמן שובל

הדיינים לא מכירים במדינת ישראל

קראתי והזדהתי וקראתי את רשימתה של נורית חליף („דבר" 10.4.86): „האשה יצרה את גדעון, ובכל זאת פסולה לעדות".

הרשימה מהווה כעין דו־שיח מבויים בין שר הפנים, הרב פרץ ובין מאשה לובלסקי, מזכ"ל נעמ"ת. הרב פרץ מהלל את מעמדה הרם של האשה ביהדות בבחינת „אשת חיל מי ימצא" מחד ואינו מכחיש את מעמדה המשפטי הנחות מאידך. ברם, אין בטענה לאשה שבפי הרב ואין בצביונה על לחייה משום איזון כלשהו לעומת הפלייתה לרעה במימסד הדתי. על מסד טענותיה של מאשה לובלסקי בדבר נחיתותה של האשה בדיני ישראל משיב המלומד:

„בכל דיני איסור והיתר אשה נאמנה, אבל אינה נאמנת לעדות, כי אשה היא. ואולי יש לה נטיה להגזים; היא רגשנית מדי, היא החמאית מדי. עולם המשפט יש בו אלימות ברוטלית ואילו האשה נבראה ברוך וברחמים וברגש... אם אשה תהיה מותרת לעדות יכניסו אותה למצוקה... תורת ישראל חסכה ממנה את המתח הזה..." זו גם אחת התשובות למה אשה פסולה לדיינות".

פסוק מחריד ומזעזע לשמוע דברים כאלה בעידן שנשים משמשות טייסות בכיסות החלל ובשעה שאלפי נשים משמשות בתפקידים ציבוריים אחראיים ביותר, כגון שרות, שופטות, עורכות עתונים ועוד.

נורית חליף בחרה לסימפוזיון כלה אנשים בשתי פלגנות שונות. בן הדין להוסיף, כי כמוך להיקבת המדינה החוק חוק נפלא הוא: „חוק שיווי זכויות האשה, תשי"א–1951" בחתימתם של דוד בן־גוריון, ראש הממשלה, פנחס רוזן, שר המשפטים וחיים ויצמן, נשיא המדינה.

בס' 1 של החוק נאמר: „דין אחד יהיה לאשה ולאיש לכל פעולה משפטית; וכל הוראת חוק המפלה לרעה את האשה, באשר היא אשה, לכל פעולה משפטית – אין נוהגים לפיה".

בס' 6: „אין חוק זה בא לפגוע בכל הוראת חוק הבאה להגן על האשה באשר היא אשה".

בס' 7: „כל בתי המשפט ינהגו לפי חוק זה; כן ינהג לפי חוק זה כל בית דין המוסמך לדון בענייני המעמד האישי..."

למעשה מתעלמים בתי הדין הרבניים מהוראותיו של חוק זה והוא בעיניהם של הדיינים בבחינת ההלכה שאין נודין בה:

דינה של האשה נחרץ מראש לרע בבית־הדין הרבני. אין עורכי־הדין נכנסים עוד לסנגר על זכויותיה של האשה במימסד הרבני, יען כי רואים בכך ברכה לבטלה.

אזרחי המדינה, דתיים ולא דתיים נדרשים להתגייס למלחמה במימסד הדתי המאובן והמפגר עד הרבה.

עו"ד שלמה גוראל
תל אביב

קופת־חולים מול שטנה ובורות

הנסיון לצרף את קופת־חולים לרשימת „הנכשלים" במשק הישראלי והנופלים כבת למעמסה על קופת המדינה, מעיד על הרבה בורות אך גם על לא פחות טינה, ושותפים לכך שרים ועתונאים גם יחד. (לדאבוננו גם ב„דבר").

הנסיון לגולל את האשמה לצבירת חוב ענק והשתעבדות לרבית מטורפת על פרופ' ח. דורון וחבריו בהנהלה, היא פשוט מעשה זדוני. קופת חולים איננה עסק אלא שרות לבריאות ציבורית שוויונית ותקציבה ניזון משלושה מקורות – מיסי החבר, המס המקביל: חלקו של האוצר בביטוח הבריאות המגיע לאזרחי המדינה (ולא „מתנה" לקופ"ח).

במשך כל הממשלות, כולל ממשלתו הראשונה של הליכוד, היה מקובל ששלושת גורמי המימון הנ"ל מתחלקים ביניהם שווה (כל אחד שליש) בתקציב השנתי המוגש על ידי קופת חולים למשרד הבריאות ובאישורו.

אך מה לעשות – ובאו עלה הליכוד לשלטון הלך השליש הממשלתי והצמק בדי שנה והגיע ל־8%! בעת כהונת הממשלה בראשות שמעון פרס ד. מודעי שר האוצר.

מגמת הליכוד היתה ברורה – לצמצם את חלקו של האוצר בתקציב הבריאות של אזרחיה על מנת להטיל עליהם יותר נטל כספי ובסופו של דבר לעודד את הרפואה הפרטית. אך הכיצד קרה הדבר שחברי מפלגת העבודה בממשלה נתנו ידם לכך? למה שתקו שנתיים והתעוררו רק עתה? וכי לא ידעו שקופת חולים במקום לסגור מרפאות ובתי חולים פנתה לבנקים, שילמה ריבית מטורפת וכך הגיעו לחוב אסטרונומי?

אם צריך מישהו לתת את הדין על כך, הרי הם קודם כל שרי מפלגת העבודה. הבאים בתור הם: קיסר וחבריו אשר התקפלו במאבק עם הממשלה והסרו את כושר העמידה של הנהגת ההסתדרות במשך כל שנות שלטון הליכוד. רק האחרון בתור יבוא פרופ' דורון אשר ליבו נמס במערכה בראותו את שמעון פרס בראש ממשלה. עליו היה לסגור מרפאות ובתי חולים ולנהוג כאילו אכן הליכוד בשלטון.

משה ורבין
יקום

בכל זאת: נצח ישראל

לא ארץ „בחילה", כפי שצופה בתחושה שלו יהושפט הרכבי בספרו החדש חורבן מדינת ישראל, שעליו כה מתמוגג דני רובינשטיין („דבר השבוע" 21.3.86). דני רובינשטיין מרבה בציטוטים ארוכים מתוך „ספר הקינות" של הפרופסור יהושפט הרכבי בתוך רצונו להציל את האומה...

דני רובינשטיין, פרופ' יהושפט הרכבי וכמותם לא מאמינים בקיום מדינת ישראל. הם מתייצבים ומקבלים גירסתם של האויב או האויבים הרבים, עם כל שונאי ישראל. זוהי הסכנה: הם שותפים תבוסנות ופורענות. מדינת ישראל מתפתחת על אפם וחמתם.

הרבה מדינות שמקיימות עם מדינת ישראל קשרים הדוקים, שואפות גם לנצל את הידע וההתפתחות שמדינתנו מצטיינת בהם ועתידה להאציל על מדינות מתפתחות. זוהי התשובה של מאמינים. לעומת הרכבי ורובינשטיין ש„מצטערים" על „גורלו" המר של הרכבי שהי בזמננו, שלא יכול להגור שק, לשים אפר על ראשו ולצאת לרחובות בזעקות נוראות אנו מוכנים לנחם אותם שמדינתנו תתחזק ושלום אמיתי ישרור לתפארת עמנו.

מרדכי הרצוג
רמת־גן

לבנות כלכלה לאומית בריאה

הדיבורים על הצלחת „התכנית הכלכלית" הם בפסקות טעות פטלית, כי אנחנו זכינו רק לגזירות אין סוף, אשר השתנו יום יום, ונועדו לבלום את האינפלציה ובאותו הזמן גרמו לשביתות אין סוף, לעיצומים, פשיטות־רגל וחוסר עבודה.

קשה להבין כיצד לא הצליחה מדינת ישראל, אשר לה פוטנציאל אנושי יקר, שזכתה גם להישגים אדירים במשך כל שנות קיומה, גם בכל רחבי העולם, לבנות מסגרת לכלכלה לאומית בריאה, אשר גם מסוגלת לעמוד בזעזועים בשעות משבר. מדינת ישראל חייבת לרענן את דרכי המחשבה ולעשות צעדים מהפכניים כאשר היא ניגשת לבנות את הכלכלה מחדש, כי מדינת ישראל לא יכולה ללכת יותר בדרכים בהן היא הלכה עד כה, והתכנית צריכה להתבסס על:

★ פרנסה לכל בלי מחסור עבודה אחד.
★ בלי הטבות ופריבילגיות.
★ בלי סובסידיות.
★ ביטול מס־הכנסה לעובדי הייצור.

דב בניהו
חמדיה

המבקר עצמאי

בכתבה „אין עוד נאוה בעירך" („דבר" 13.4.86) יש קביעה מוטעית כאילו יו"ר רשות השיפוט העליונה בהסתדרות, שנבחר זה עתה „יפקח על המערכת שבתוכה כלול גם מבקר ההסתדרות נפתלי בלומנכל".

ברצוני להבהיר שמוסד מבקר ההסתדרות הוא מוסד עצמאי ובלתי־תלוי על פי החוקה. ראש המוסד, מבקר ההסתדרות נפתלי בלומנכל וועדת מבקר ההסתדרות אינם נתונים לפיקוח עליון של מוסד ביקורת אחר בהסתדרות.

שמואל סולר
דובר ההסתדרות

קראתי ורשמתי

שותפות בממשלה המתבזה ברבים אין לה זכות קיום מוסרי.

★ ★ ★

לעולים מרוסיה נדמה היה כי חוליגנים ישנם רק שם. אך הם נוכחו לדעת שגם בארץ ישנם כאלה המיידים אבנים, שורפים את הרכוש, וכל זה בשם תורת היהדות.

★ ★ ★

ברל כצנלסון היה אומר: „מי שאינו מונע חורבן נעשה לשותף בו".

★ ★ ★

בסחונה של החברה עבודה לכל.

★ ★ ★

הרגילים לזחול לא יוכלו לעוף.

★ ★ ★

עסקני ציבור שרגילים לראות בעסקנות את התוכן העיקרי של חייהם יכולים להיות אומללים כאשר הגיע הזמן להחליפם.

★ ★ ★

לא תמיד נעים להשמיע את האמת אך דברים נעימים לאוזן לא תמיד כוללים את האמת.

ישראל קרגמן

הכל אותו דבר אבל...

מחר, כשנסב כולנו לסדר, תהיה מונחת לפנינו
הגדת רומא
בהוצאת
דבר אחר
ומחורתיים הכל יהיה כבר מאחורינו.

דבר אחר
עם דני קרמן, יצחק בנינר, אהרן שמי, תרזה אייזנברג, שלמה ניצן, יעקב'לה רוטבליט, יאיר גרבוז, יוסי שריד, אבנר בן, יוסי בן־שלום וכל המצויירים האחרים.
מחר ובכל יום ד' עם
דבר
– והכל „לפי הספר"
(ספר „דבר אחר", במבצע)

נהג!
עשה את המינימום למען אלה העושים את המקסימום.
תן טרמפ לחייל!

אלמקס לכל המשפחה!

תל־אביב
ארלוזורוב – ארלוזורוב 76 – 230746
קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 – 225142
ירושלים
ברפואת רוממה – המ"ג 28 – 523191
חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 33 – 333312
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
ירושלים – ירושלים 62 – בני־ברק – 788515
פינצי – תיבת ציון 43 רמת־גן – 782821
בת־ים – חולון
מור – הביבה רייך 20 בת־ים – 583360
ד"ר חורי – סוקולוב 70 חולון – 842433
רחובות
כללית – בני משה, רחובות – 452381

מוקד מידע טלפוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי־חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.
בתל־אביב
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב, ביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ – טלפונים 03־433300, 03־433500.

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר־כוכבא 49 תל־אביב – 03־284649 בימים א'–ה' בין 21.00 עד 23.00, בימי ו' וערב חג בין 18.00 עד 24.00, שבתות וחגים – בין 15.00 עד 21.00
חיפה
רחוב הגפן 26, קומה ב' – 04־525566
יום יום כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00.

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

האגודה לחקר מארכס והסוציאליזם
תל־אביב, ת.ד. 11289 מיקוד 61112 • חיפה, ת.ד. 45279 מיקוד 31452
מודיעה כי
כבר הופיעו „המחברות למחשבה סוציאליסטית"
מס' 9 (אפריל 1986)
בעריכת משה ציזיק ואברהם וולפנזון
ובהוצאת האגודה לחקר מארכס והסוציאליזם
תוכן העניינים:
פרופ' א. הראל – ערכים אוניברסאליים והסתדרותיים בשירותי הבריאות. ד"ר רפאלה בילסקי־בן־חור: שתי מדיניות חברתיות. פרופ' ש.נ. אייזנשטאט: משמעו של מארכס על שינוי חברתי. קורנליוס קאסטוריאדיס – מדל המארכסיזם; פרופ' ברברה מרקוביץ־לוקאץ', והגל, בעיית „ההשכלה"; פרופ' מארק י. סימקי – לביקורתה של הביקורת המארכסיסטית; מאכס אדלר – המושג החדש של היברות; תמורות בחברה הישראלית: פרופ' משה ליסק, ד"ר נתן יונאי: אידאולוגיה, פוליטיקה ומוסר – פרופ' אלכסנדר בהזל, ד"ר אברהם ולפנזון; 100 שנה להולדתו של ארנסט בלוך – פרופ' זאב לוין – אוטופיה ומציאות בהגותו של א. בלוך; פרופ' אפרים שמואלי – כיצד מוליכות תורות פילוסופיות של אי־ראציונליזם לפאשיזם; אישים בסוציאליזם: פרופ' ישעיהו ברלין – ז'ורז' סורל, אברהם שריד – סורל בעיני הקומינטרן, מקורות מאורז' סורל, בשדה עיון: פרופ' אברהם יסעור – מרטין בובר על קארל מארכס, מ. בובר – תקפות העקרון המדיני, יהודה ידין – תנועת העבודה בישראל, סוציאליזם הומניזם, יהדות בעיון ההגשמה, מנחם שדמי – כאשר שפינוזה חורג מן השיטה; מחקרים: ד"ר דבורה ברנשטיין – קבלן הנקיון ופועלותיו, מקרה של מעבר לעבודה אקראית. צבי שחורי – „ארץ ישראל השלמה" או שלמות הארץ; מדיוני הקולוקביום של האגודה לחקר מארכס והסוציאליזם: פרופ' אברהם יסעור: יחיד ויחד בהגות החברתית; מתדיין: סטנלי מירון: סוציאליזם במבחן; ד"ר דב ברניר – ליברליזם וסוציאליזם, ד"ר אברהם הזאנקיאר – עליותו ודעיכתו של השלטון הסוציאליסטי בצרפת; אפרים צור – המעבר לסוציאליזם והמדיניות הכלכלית של השמאל.
בחוברת 314 עמודים. המחיר 12 שקל. לחברי האגודה – 10 שקל.
בהזמנות לפנות לאגודה לחקר מארכס והסוציאליזם תל־אביב, ת.ד. 11289 מיקוד 61112 חיפה: ת.ד. 45279 מיקוד 31452

מודיעין

טלויזיה

5.30 „זנב לחדשות" – סרט, „אגדה של הגדה": מסע מופלא בדרך ההנפשה אל ההגדה של פסח.
6.00 „תלת רגליים" – פרק רביעי.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 „טלוויזיה" – סדרה תיעודית בת 13 פרקים על תולדות הטלוויזיה, התפתחותה והשפעתה כיום. פרק א': „חזון של כוח" (תרגום: ערבי־עברי).
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 „דרך ארץ" – שעשועון טלוויזיה העוסק בתחבורה ובזהירות בדרכים. תכנית תשיעית ואחרונה: „מעברי הציה". מתמודדים: ח"כ פנחס גולדשטיין והשחקנים בסאם זועמות וציפי מור. מנחה: ספי ריבלין.
8.30 מלבוסק.
9.00 מבט לחדשות.
9.40 מבט שני.
10.20 „משפחתי" – דרמה, בהפקת הטלוויזיה הסקוטית. השחקנים: ג'ורג'ין אנדרסון ואלכסנדר מורטון.
10.50 „גלידיה" – סרט על איגור פוגורליץ'.
11.50 „פסוקו של מקום" – מבט אל אשתמוע, היא אשתמוה המוזכרת בספר יהושע. חדשות.

טלויזיה לימודית

09.00 בבית של פיסטוק: פיסטוק לומד לעוף.
09.20 פרוטות של זהב: סדרה עלילתית בת 8 פרקים.
09.45 ביתו של אף אחד: סדרה עלילתית בת 7 פרקים. פרק א': אף אחד לא בבית.
10.10 דיוקנו של סבא: תיאור של פגישה מרגשת בין סב לנכד.
10.40 עד פופ.
2.00 כלבי הים.
2.25 לורל והרדי.
2.45 הלו ישראל: מדע ומוסיקה.
3.00 רחוב סומסום: אביב הגיע פסח בא.
3.30 קשת וענן: והגדת לבנך.
3.50 פרפר נחמד: פסח בא.
4.20 דיק טרפין, פרק 14: השועל (חלק א').
5.00 ערב חדש. מנחה גדעון רייכר.

רדיו

קול המוסיקה

07.07 שופן: ואלסים (א. רובינשטיין, פסנתר).
07.30 שחרית מוסיקלית – בתכנית: אנדרסה פאבורי בפה מג'ור (ו. אשכנזי, פסנתר); בריטן: מדריך לתזמורת לבני הנעורים (תז. מינסוטה / נ. מרינר); גריג: קונצ'רטו בלה מינור לפסנתר ותזמורת, אופ. 16 (ל. פליישר / תז. קליבלנד / ג. סל); סטרווינסקי: „פטרושקה", מוסיקה לבאלט (הפיל. הישראלית / ל. ברנשטיין).
09.30 קונצרט בוקר – בתכנית: שלישיה במי במול מג'ור, אופ. 38, לפסנתר, כנור וצ'לו (על־פי השביעיה) (שלישית בוזארו); שוברט: „שירי נגן הנבל", אופ. 12 ד. 478, למלים של גתה (ד. פישר־דיסקאו / א. ברנדל); באך: קונצ'רטו ברה מינור לכנור ותזמורת (י. פרלמן / הפיל. הישראלית); דבה"ק: סימפוניה מס. 3 במי במול מג'ור (הפיל. הב'רלית / ו. נוימן).
12.05 מוסיקה קאמרית – מוצרט: וריאציות על הנושא „הרועה סילמן" (א. קלר, כנור / א. שווארץ, פסנתר); קודאי: רביעיית כלי־קשת מס. 1 אופ. 2 (רביעיית קודאי).
13.00 קונצרט צהרים – מוצרט: סימפוניה בלה מינור, ק. 16א', „אודנזה" (תז. אודנזה / ת. ווסה); שופן: 24 פרלודים, אופ. 28 (מ. פוליני); בריוז: שירי קיץ (ק. ברבדיאן / להקת ג'וליארד / בריוז); סטרווינסקי: שתי סוויטות קטנות (סינגס מרטין / נ. מרינר); ברטוק: סונטה לשני פסנתרים וכלי־הקשה.
15.05 במרוץ התקליטיה.
16.00 קונצרט מנחה – התזמורת הפילהרמונית הישראלית / כהסה + ברנסטיין, צ'ייקובסקי: המלט אופ. 67 (ברנשטיין); ברהמס: קונצ'רטו לפסנתר ותז. מס. 1, אופ. 15 (רובינשטיין / מהטה); ברנשטיין: חליל (ז'. פייר רמפל / ברנשטיין); סן סנס: קרנבל החיות (י. פרלמן – קריאה / ק. + מ. לבק, פסנתרים / מהטה); מנדלסון: סימפוניה מס. 4 בלה מג'ור „האיטלקית", אופ. 90 (ברנשטיין).
18.30 אתנחתא בשידור חוזר – ידין רינדמילר, בריטון / מיכאל בגוסלבסקי, פסנתר / מיכל נוית – קריאה – ברהמס: שירי מגלונה היפה, אופ. 33.
20.05 ערב טוב – שופן: מזורקה במי במול מג'ור, אופ. 7 מס. 1 (אילנה ורד, פסנתר); באך: סוויטה מס. 5 בסול מינור לתזמורת (תז. של ז'. פרנסואה פאייר / פאייר).
20.30 קונצרט התזמורת הסימפ. רשה"ש. מנצח: אבי אוסטרובסקי / סולנית גינה ביילינה – ובר: פתיחה „אוברון"; סיבליוס: קונצ'רטו לכנור ותזמורת, אופ. 47 (הפסקה: פרקי נגינה: דביסי: פרלודים (1־6) מתוך הספר הראשון (מ. כץ); שומאן: סימפוניה מס. 2 בדו מג'ור, אופ. 61.
23.00 ברק הבדוק ודיסי רנסנס (ש.ש.).

רשת א'

11.30 השכלה ודעת לכל – „קהילות ישראל": „מרוקו".
12.05 צלילי המזרח בבקשתך.
14.06 תכניות לילדים – מי ישן (ש.ש.).
15.00 „חתול בשק" – ילקוט כלבו.
15.25 השכלה ודעת לכל – למתחילים: שעור מס' 10.
16.05 פרופיל – עם אלישבע באב"ד (ש.ש.).
17.20 האוניברסיטה הפתוחה – תורת ההגה: השפעות זרות על העברית.
19.05 שעור בתלמוד – מסכת „ברכות".
22.05 שניכם ביחד וכל אחד לחוד.

רשת ב'

10.05 עניני בריאות ורפואה.
15.05 עניני יהדות ותפוצות.
18.06 אצבע על הדופק – עניני בריאות ורפואה.
18.45 היום בספורט.
19.35 עולם חדש – עניני האדם והסביבה.
20.05 פרקי חזנות בבקשתך.
22.05 עוד פעם אחת – „זכרון דברים", עם יפתח פרגמן.
23.05 קפה ראשון – חידונים מגוונים.

רשת ג'

18.06 מקום בצמרת.
21.05 אורח עתיק.
23.05 פניני ג'ז.

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחרי הצהריים.
17.50 זמן ספורט.
18.05 שעה קלה על כלכלה.

בתי קולנוע

תל־אביב

אורלי: שבוע 2
פירמידת הפחד 9.30־7.15 4.30
אלנבי: השוטר ממנהטן 9.30־7.30, 5
אסתר: מרגלים שכאלה 9.30־7.15 4.30
בן־יהודה: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15, 4.30
גורדון: הסיפור האמיתי 9.30־7.15
גת: פעמים במשך החיים 9.30, 7.15, 4.30
דקל: בעקבות אוצר הנילוס 9.30, 7.15 4.30
דרייב־אין: מופע הג'ינג'ה 6.15
פירמידת הפחד 9.30, 7.15
חצות: רוצה גבר
הוד: רמו 9.30, 7.15, 4.30
11.00 בחזרה לעתיד
בית ליסין:
פרנגנו 7.30, 9.15, 11.15
חן 1: שורת המקהלה 9.45, 7.20, 5
חן 2: נסי גאן 9.40, 7.25, 5
חן 3: שנת הדרקון 9.40, היפהפיה והיחפן 7.15, 5
חן 4: סיפורה של מארי 9.40, 7.20
חן 5: תרגיל לרופאים מתחילים 9.45, 7.30
לימור: הכבוד של פריצי 9.30, 7
11.00 הגנגל המטורף מתעורר
לב 1: גבירתי המאמן 9.30־7.15, 4.50, 1.30
לב 2: מסרה 9.45, 7.30, 5, 1.45
מוזיאון תל־אביב: תוך הגר 9.30, 7.30
מוגרבי: צחוק מי ששוטר אחרון 9.30, 7.15, 4.30
מקסים: העד 9.30, 7.00
סינמה 1: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 9.30, 7.15, 4.30
סינמה 2: בחזרה לעתיד 9.30, 7.15, 4.30
סמדר: דאריל 9.30, 7.15 4.30
פאר: חלומות מתוקים 9.30, 7.15
פריז: מסע עסקים של אבא 9.30, 7.15, 4.30, 2
הצילו את המציל 11.30
11.30 בראיין כוכב עליון
צוותא: חייל הלילה 8.00
צפון: אלני 9.30, 7
תמה – רמת־אביב: מים מים 11.45, 9.30, 7.15
שחף: זכרונות מאפריקה 9.15, 5.45
תכלת: להב משונן 9.30, 7.15, 4.30
תל־אביב: מחוץ הדלתא 9.30, 7, 4.30

יפו

החויה הישראלית: יומו של אלוף 9.50

ירושלים

אוריון: מחוץ הדלתא 9.15, 7, 4.30
רוקי 4 11.00
אוריה: סגור
אורנע: גבירתי המאמן 9.15, 7, 4.30
בית אגרון: גוליבר בארץ הגמדים 10.00
צ'יטי צ'יטי בנג בנג 11.30
בי"ס לעבירות תנועה 4.00
האחים מרכס במרוצים 6.00
ישנני 8.00
הטנגו האחרון בפריז 9.45
סרט אילם 24.00
האולם הקטן בבנייני האומה:
הסיפור האמיתי 9.30, 7.15
הבירה: נפגש בסיבוב 9, 7, 4.30
חן: ... באסי ...
9, 7, 4.30
כפיר: זכרונות מאפריקה 9, 5.45
בחזרה לעתיד 19.00
סמדר: בחר בי 9.15
עדן: רמו 9, 7, 4.30
רון: סמבו 9, 7, 4.30
מיטשל: פירמידת הפחד 9, 7 4.30

חיפה

אורה: זכרונות מאפריקה 9.00, 6.00
4.00 סינדרלה והכלבלב הכחול
אורלי: היפהפיה והיחפן 7.00
פעמיים במשך החיים 6.30, 4.30
אמפיתיאטרון: רמו
9.15, 7, 4.30
ארמון: צחוק מי ששוטר אחרון
9, 6.45, 4.30
עצמון: נפגש בסיבוב 9.15, 7 4.30
חן: תרגיל לרופאים מתחילים 9.00, 6.45 4.30
פאר: גבירתי המאמן 9, 6.45, 4.30
קריה: מסע עסקים של אבא 9.00, 6.30
רון: מחוץ הדלתא 9.00, 6.30, 4
רב גד – 1
שורת המקהלה 9.15, 7
4.30 נסי גאן
רב גד – 2
נסי גאן 9.15, 7
4.30 לידי נץ

קרית־ביאליק

ספיר: בידרי 9.15, 7
כביר: היפהפיה והיחפן 7, פעמיים במשך החיים 9.15

קרית־חיים

בית העם: זכרונות מאפריקה 9, 6

קרית־ים

ביתן: מחוץ הדלתא 9.30, 7

קרית־מוצקין

אורות: נפגש בסיבוב 9.15, 7

אשדוד

אכתה: מחוץ הדלתא 9.30, 7
אשדוד: להב משונן 9.30, 7.15

אשקלון

אכתה: מחוץ הדלתא 9.45, 7.30, 4.30
מאור: לחיות ולמות בלוס אנג'לס 9.30, 7.15
רחל: סוניה האדומה 9.30, 7.15

באר־שבע

חן: מחוץ הדלתא 9.30, 7

בת־ים

אורנים: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15
עצמאות: מחוץ הדלתא 9.30, 7 4.30

הרצליה

היכל: זכרונות מאפריקה 9.00, 6.00
תפארת: הרבה ולא כלום 9.30–7.00

חולון

ארמון:
צחוק מי ששוטר אחרון 9.30 7.15 5
מתנ"ס קרית שרת:
רמעות של שתיקה 9.30, 6.45
מגדל: מרגלים שכאלה 9.30, 7.15, 5
קולנוע לנוער סופרמן 4.30
סביון: מחוץ הדלתא 9.30, 7
רינה: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15

טבריה

אביב: כוחו של מקצוע 9.30, 2.15

כפר־סבא

עמל: מחוץ הדלתא 9.30–7
בחזרה לארץ עוץ – 4.30–11
חן: השוטר ממנהטן 9.15, 7

לוד

אורלי: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15
נווה חן: מחוץ הדלתא 9.30, 7

נהריה

הוד: מחוץ הדלתא 9.30, 7

נתניה

במוריה: הכבוד של פריצי 9.30, 7
הסיפור שאינו נגמר 5.00, 11.00
אסתר: מחוץ הדלתא 9.15, 7
שרון: נפגש בסיבוב 9.15, 7, 5
שלגיה ושבעת הגמדים 11

פתח־תקוה

שלום: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15
היכל 1
מחוץ הדלתא 9.30, 7, 4.30 רמבו 11.00
היכל 2
הכבוד של פריצי 9.30, 7, לאסי שובי הביתה 4.30 2.30
היכל 3
בחזרה לעתיד 9.30, 7.15, 4.30 2.30

קרית־שמונה

שביר: 7 שנים בכלא 9.15, 7

קרית־מלאכי

צמרת: משטרה מגושמת III 9.50, 7.15

ראשון־לציון

נעמה: מחוץ הדלתא 9.30, 7
ראשון: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15

רחובות

בית העם: גלשש אותה 9.15, 7.15
הדר: מחוץ הדלתא 9.30, 7
חן: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

אלמוג: צחוק מי ששוטר אחרון 9.30, 7.15, 5
ארמון: מרגלים שכאלה 9.30, 7.15, 5
לילי: שושנת קהיר הסגולה 9.30, 7.15
הדר: זכרונות מאפריקה 9, 6
רב גן 1 –
שורת המקהלה 9.40, 7.30
נסי גאן 5, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 2 –
נסי גאן 9.40, 7.20
חברי הדרקון אליוט 5, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 3 –
פעמיים במשך החיים 9.40, 7
הגונים 5, 2.30, 12.30, 10.30
רב גן 4 –
להב משונן 9.40, 7.20
היפהפיה והיחפן 5, 2.30, 12.30, 10.30
שביט: מחוץ הדלתא 9.30, 7

רמת־השרון

כוכב:
רמבו 7.00
שושנת קהיר הסגולה 9.30
עליזה בארץ הפלאות 4.00, 11

רעננה

אורות: מחוץ הדלתא 9.15, 7,
לאסי שובי הביתה 11.00

רמלה

אורן: נפגש בסיבוב 9.30, 7.15

הלוח הכללי — ידיעות אחרונות — הלוח הנפוץ ביותר — דבר ראשון בבוקר

המשרד הראשי: יגאל אלון 125, טל. 261211 ● המחיר למילה: ימים א', ב', ד', ה': —3.27 ש"ח ● יום ג': —4.48 ש"ח ● יום ו': —5.92 ש"ח. מינימום 8 מילים

דירות

וילות ובתים

● בודעות בטלפון "בלוחשוף" אשראי במיל חבילות דירות 03-292777

● בבנייני לדירות למכירה קוטג'ים, 03-358151

● בבנעת-שביון נותנר 3 קוטג'ים 03-357191, 650281

● בהרצליה רבנו קוטג'ים. 03-203541

● בודעות בטלפון: בורה, 03-221550, 221896

● בצהלה וילה 3, 400. 471435, 494451

● ברמת-צהלה קוטג'. 471435

קבלנים מציעים

● ברמת-אילן דירות 5 חדרים. 03-240128, 173

● ביתר קוטג'ים. 03-257455

● בהרצליה הצעירה שני קוטג'ים. 03-257455

● בהרצליה הצעירה שני קוטג'ים. 03-257455

● בהרצליה הצעירה, 052-541803, 543736

● במבשרת ירושלים קוטג'ים. 02-223840, 227775

● בגבעתיים 3 חדרים. 03-650281

● בבית השיפוץ. 03-769961

● דירות ארבעה חדרים. 03-650281

● בגבעתיים אוהיות. 312138, 321304

דירות למכירה 3–3½ חדרים

● בב"ס 3 חדרים. 052-36510

חולון/בת ים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

● בבנייה 5 חדרים. 591146

דירות למכירה 3–3½ חדרים

● 3½ בבנייה. 03-857928

● בגבעתיים 3 חדרים. 03-874994, 03-243834

● בחולון 3½. 03-842381

דרום

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

● 03-959556, 03-203541

ביקוש דירות

● 03-918492

דירות בשכ"ח

● 9220597

● 2160935, 788586

● 03-371025

● 03-656019, 03-652270

● 03-733410

דירות מרוהטות

● 03-413871

● 03-294141

עסקים

● 03-610019

● 286181

● 03-290782

● 03-284305

● 663605

● 03-284120

● 03-495295

● 03-231655

● 03-266172

● 03-905137

מחסנים

● 052-78589

אולמות

● 03-371025

● 286181

חנויות

● 398534

● 03-310313

משרדים

● 286181

● 03-294141

מבני תעשייה

● 225975

● 286181

מגרשים

● 03-611194/5

● 03-269998, 03-311303

● 03-452696

ת"א–ים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

● 03-456122, 03-447322

דירות למכירה 3–3½ חדרים

● 03-245375

● 03-659053 76,000

דירות למכירה 2–2½ חדרים

● 03-659053 70,000

דן

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

● 106,000 03-659053

דירות למכירה 3–3½ חדרים

● 42,000 911517

● 03-659053

● 03-313370

דירות למכירה 2–2½ חדרים

● 914044 913813

שרון

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

● 03-257455

הצעות עבודה

● 03-294742

● 425112

● 05-664261

● 03-311384

● 03-280936

● 03-825561, 823472

● 03-370060

● 225571

● 03-115403

● 03-108019

● 375766

● 03-662718

● 375350

● 208540, 730

פקידים/ות

שליחים

עובדי מתכת

פועלים/ות

שמרים

מכונות

עוזרות משפחה

גננים/ות

הנהלת חשבונות

מכונאים/הנדסאים

חשמלאים

עובדי יהלומים

נגרים

נהגים

מגהרים/ות

רכב

אופל

אלפא רומיאו

אמריקאיות

ב.מ.וו

דייהטסו

דלתא

וולבו

מלבס

מזדה

לנציה

מיני–מינור

מצובישי

מוריס

סוזוקי

סובארו

סיטרואן

סוסיתא

סימקה–קרייזלר

פולקסווגן

פיאט

פורד

פיג'ו

פיאט

רנו

אביזרים וחלקים

השכרת רכב

שרותי רכב

חילופי רכב משומשים

מציעים למכירה

רכבי הדרכה

חצים לקנות

שונות

● שמואל קונה מקררים, 03-612645, 03-829816

רהיטים

● 03-694153

● 05-724437

● 03-470245

מקררים

● 03-297651, 03-384555

וידאו טייפ

● 052-553146

חיות בית

● 03-806332

● 03-941274

● 052-78822

כלי נגינה

● 03-228383

● 03-788950

● 05-660992

● 03-475069

הלוואות

● 03-290782

● 03-9248002, 03-9231791

● 03-768438

● 290782

● 03-238003

מלווים

● 03-783655

● 224824

סירות

● 04-724677

ריפוי והרזיה

● 03-287740

● 03-623113

● 03-238685

● 03-238063

● 03-221022

● 03-222719

● 284513

להברה דינמית בתחום התערוכות והפרסום
דרוש/ה
איש/ת מכירות
נתונים:
— כושר ביטוי השכנוע
— הופעה נאה
— רכב
עדיפות לבעלי נסיון בפרסום
תנאים טובים
טלפון 03-652840

למחלקה הימית
דרוש/ה
פקיד/ת תביעות
אנו מצפים לעובד/ת עם נסיון של שלוש שנים ויותר, כמשי ומצליח, כפקיד/ת תביעות בענף הביטוח הימי, בחברת ביטוח.
ידע טוב באנגלית הנא תנאי. יועדף מועמד/ת בתואר המכללה לביטוח.
הדפסה במכונת כתיבה ו/או הפעלת מסוף מחשב יהוו יתרון.
אנו מציעים שכר נאות. 5 ימי עבודה בשבוע ותנאים נלווים מלאים.
מעמידים מתאימים יפנו בכתב־יד בפירוט השכלתם, נסיונם המקצועי והממליצים אל:
מנהל פח' כח אדם, ת.ד. 326 תל־אביב, 61082
סודיות תישמר!
כלל חברה לביטוח בע"מ

הלוח הכללי — הד כפול ומכופל

בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות שלו

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 1985

מותאם להשפעת האינפלציה*

(באלפי שקלים חדשים)

		31.12.1984**
מזומנים בקופה ופקדונות בבנקים מרכזיים	2,383,878	2,521,340
פקדונות בבנקים	2,174,001	2,791,167
אגרות חוב להשקעה	1,000,162	1,199,221
מניות להשקעה	342,019	328,940
ניירות ערך למסחר	71,817	90,135
הלוואות לממשלה	13,252,337	12,470,058
הלוואות לציבור	13,071,849	14,813,127
בניינים וציוד	501,991	501,275
נכסים אחרים	144,993	158,755
	32,943,047	34,874,018

		31.12.1984**
פקדונות מבנקים	2,406,198	3,062,919
פקדונות הציבור	13,226,581	15,158,685
פקדונות למתן הלוואות	6,994,092	6,623,583
אגרות חוב ושטרי התחייבות שאינם ניתנים להמרה	9,038,274	8,888,500
התחייבויות אחרות	167,035	103,718
סך הכל התחייבויות	31,832,180	33,837,405
זכויות בעלי מניות חיצוניים	152,767	152,654
הון עצמי	958,100	883,959
	32,943,047	34,874,018

דו"ח רווח והפסד מאוחד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1985

מותאם להשפעת האינפלציה*

(באלפי שקלים חדשים)

		שנה קודמת**
רווח מפעולות רגילות, לפני מיסים	198,249	110,095
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות	125,784	55,549
רווח מפעולות רגילות, לאחר מסים	72,465	54,546
חלקם של הבנק ושל חברות בנות שאוחדו ברווחים נטו, מפעולות רגילות, של חברות בנות שלא אוחדו ושל חברות מסונפות	2,236	(287)
רווח נקי מפעולות רגילות, לפני חלקם של בעלי מניות חיצוניים	74,701	54,259
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים נטו, מפעולות רגילות, של חברות בנות	(2,788)	(10,722)
רווח נקי, לפני הכנסות בלתי רגילות	71,913	43,537
הכנסות בלתי רגילות, נטו, לאחר מסים	8,668	-
רווח נקי	80,581	43,537

דו"ח מאוחד על השינויים בהון העצמי לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1985

מותאם להשפעת האינפלציה*

(באלפי שקלים חדשים)

		שנה קודמת**
הון עצמי לתחילת השנה	883,959	837,918
רווח נקי	80,581	43,537
התאמות הנובעות מתרגום דו"ח כספי של יחידה אוטונומית בחו"ל	(2,315)	924
חלק הבנק בקרנות הון ובהתאמות הנובעות מתרגום דוחו"ת כספיים, בחברות מסונפות	(4,125)	1,908
הוצאות בגין הנפקת מניות	-	(328)
הון עצמי לסוף השנה	958,100	883,959

* לפי מדד דצמבר 1985

** הותאם מחדש.

הדו"ח הכספי המלא נמצא לעיון בכל סניפי הבנק.

פירסמת ב־לוח הכללי של ידיעות אחרונות + דבר

כל־בו שלום

יחזיר לך לכבוד פסח פי כמה וכמה ממחיר המודעה!

מבצע מארץ המבצעים! כל המפרסם מודעת מלים בלוח הכללי לפירסום עד ליום ו' 2.5.86 – יהיה זכאי להנחה מיוחדת של 15%, על קניותיו בכל־בו שלום תל־אביב – במחלקות: מתנות, כלי־בית, החל מ־28.3.86 עד 13.4.86, ובמחלקות: מוצרי קמפינג וספורט ורהיטי גן, החל מ־14.4.86 עד 2.5.86.

בכל־בו שלום חיפה – בגד ים ובגדי ספורט.

הנחה זו היא **מיוחדת ונוספת** על כל ההנחות והמבצעים של כל־בו שלום. לדוגמא: אם כלי־בית נמכרים במבצע בכל־בו שלום בהנחה, תיהנה מהנחה זו ומהנחה **נוספת של 15%.**

וצ'ופרים נוספים: 50% הנחה על דמי הכניסה (למשפחה כולה) למוזיאון השעווה, למאירלנד וגן השעשועים ולמצפה־שלום. כל בידורי הפסח לילדים – **בחצי־חינם!**

איך תיהנה ממבצע זה?

בפנותך לחנות – גש תחילה למשרד מנהל החנות, כדי לקבל טפסי הפניה לקבלת ההנחה.

אך זכור: באמצעות תלוש אחד תוכל לבצע רק קנייה אחת. אם כי בכל היקף שתרצה.

את התלושים אפשר יהיה לנצל בכל־בו שלום רק עד יום ו' 2.5.86 ואחרי כן יפקע תוקפם.

לכב'
הנהלת כל־בו שלום

פרסמתי בלוח הכללי של „ידיעות אחרונות" את המודעה הבאה ביום: ....

הדבק כאן את המודעה

מצורפת הקבלה – נא לזכותני ב־15% על כל קניותי במחלקות הנוגעות בדבר.

שם פרטי .... שם משפחה ....

מען: עיר/ישוב .... רח' .... מס' ....

ועדה משנה לתכנון ולבניה – חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

תיק בבנין 1567

נתנה בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 179 בגוש 6019 רח' הנביאים מס' 46 חולון, הכוללת הקלה של 2.3% משטח המגרש 594/2 מ"ר. החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים א'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שורק
מ"מ ראש העיר
ויו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

מרחב תכנון מקומי שמעונים

הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה לאשר תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס. 299/03/7 – שכונה 16, 17.

עיקרי הוראותיה: קביעת יעודי קרקע חלוקת מגרשים וקביעת מגבלות.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 180 דונם שכונה 16, 17 – ביישוב ביר־אל כסייפה אשר הודעה על הפקדתה יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט פרסומים מס. 2735 מיום 12.8.81 עמוד 2544.

התכנית האמורה בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית ביחד עם התשריט המצורף אליה הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שמעונים וכל המעוניין רשאי לעיין בה, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ש. דינור
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז הדרום

ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

תיק בבנין 2555

נתנה בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 79 בגוש 7161 רח' קריתי מס' 14 חולון, הכוללת הקלה של 3% משטח המגרש 1230/5 מ"ר. החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים קומה אחת.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שורק
מ"מ ראש העיר
ויו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון

העתון של אבא לא מעניין אותי...

ילדים בני 8 לא קוראים עתון יומי...

בתנאים הכלכליים החדשים, הכוון המדויק למטרות נקודה הוא סוד הצלחה. ואם מישהו מנסה לגרור אותך למדיות הלא נכונות, תן לו להבין שאתה לא ילד. אתה רק מוכר לילדים.

"כלנר" מגיע מדי שבוע ל־20,000 ילדים נחמדים, פקחים ובעיקר נודניקים. אם הם רוצים משהו הם גם מקבלים אותו. רק תציע להם.

אם המוצר שלך מיועד לילדים בני 7-13, הדרך הנכונה והמקצועית להגיע אליהם היא באמצעות "כלנר" מיסודם של "דבר לילדים", "משמר לילדים" ו"הארץ שלנו".

כ ל נ ר

שבועון צעיר

דקלה או יעקב יתנו לך פרטים נוספים ומעניינים בטל. 378833

אדל

הלוח הכללי מקיף עם עיתונים

ירושלים

דירות למכירה 1300

[illegible]

הצעות עבודה 3000

[illegible]

מכוניות 4000

[illegible]

חיפה

הצעות עבודה 3000

[illegible]

שידוכים 7000

[illegible]

נתניה

דירות

[illegible]

באר־שבע

נדרשים לתשואה 3000

[illegible]

[illegible]

נקיון ואחזקה 5550

[illegible]

שידוכים 7000

בית חג 7010

[illegible]

הבראות 7850

[illegible]

דו"ח חריף של מבקר ההסתדרות.

מזכיר הפועל יהוד וחברי ההנהלה – יודחו מתפקידיהם.

הסיבה: חוסר סדר בענייני מנהל וכספים, דישום וניהול חשבונות תוך התעלמות מכל נוהל תקין, שהביאו הסניף עד לפי תהום".

מאת ניסן פרידמן

מבקר ההסתדרות מירסם אתמול דו"ח ביקורת חריף על סניף הפועל יהוד. המבקר פוסק, כי מזכיר הסניף וחברי ההנהלה, שכיהנו בעונות 4/1983 ו־5/1984 בעת הידרדרות הסניף, לא יוכלו להמשיך לשאת תפקיד ויש לבחור במקומם אנשים אחרים.

זו מסקנת המבקר עקב מה שהוא מכנה: "חוסר סדר בענייני מנהל וכספים, רישום וניהול חשבונות תוך התעלמות מכל נוהל תקין, שהביאו את הסניף עד לפי התהום".

המבקר טוען, כי הסניף ביהוד לא מילא את תפקידו החברתי־תרבותי ולא גבה מס חבר מהחברים הבוגרים. השכר למאמני ושחקני הכדורגל לא אושר ע"י מרכז הפועל, והכנסות המשחקים כיסו רק 30 אחוזים מהשכר. במסע ליוון ב־1983 צורפו נשות שחקנים. כל אחת נתבקשה לשלם 500 דולר, אך חלקן לא שילמו.

ממצאים חמורים העלה המבקר בנושא הכרטיסים. נתגלו אי־התאמות כדורות בין הכנסות במשחקים לפי הדיווח להתאגדות לבין ההפקדות בחשבון הבנק, ולמעשה הופקדו פחות כספים ממה שהתחייב על־פי הדו"ח.

על כך אמר מזכיר הסניף, ז'אן פלג, כי ההפרשים נבעו מהשיטה, שהיתה נהוגה בגלל אילוצים כספיים, לפיה שולמו כספים לשחקנים ישירות מפדיון המכירה.

המבקר קובע במסקנותיו כי מועצת הפועלים לא היתה מעורה בענייני "הפועל". הספורט הייצוגי וקבוצת הכדורגל כמעט היו מחוץ לסליטת מועצת הפועלים.

סניף הפועל יהוד עבר בתקופה המבוקרת משבר חמור בעיקר עקב ניהול בלתי תקין של קבוצת הכדורגל. גודל החובות המצטברים של הסניף ביחס לגודלו הם בלתי נסבלים בהחלט.

החברים שניהלו את הסניף פעלו בחוסר רגישות ואחריות ציבורית.

ועדת הביקורת מתייחסת לנעשה בסניף בדאגה רבה ומפנה תשומת לב מרכז "הפועל" והאגף לאירגון ולמועצות הפועלים בוועד הפועל בדרישה לעשות לתיקון המצב.

בתגובה לדו"ח אמר אמש יו"ר הנהלת האגודה, דני יצחקי: "פלג מסר להנהלה שתי גירסאות שונות על סכומי הכסף החסרים. בתחילה טען שהיה בפילואים, אך נתברר שלא היה בשירות, טען שכנראה אבדו הכרטיסים. מנהל הביקורת, רצה להעביר חלק מהממצאים לבדיקת המשטרה ושיכנענו אותו שלא לעשות כך". יצחקי כיהן כיו"ר בעונות 5/1984־9/1978 וחזר לתפקיד בעונה זו כיוון "שראיתי את התפוררות האגודה. היום אנו בחוב כולל של כ־520,000 דולרים מהם 450,000 דולר למס הכנסה".

בתגובה על דו"ח המבקר אמר יצחקי: "איני מופתע. מזמן טענתי, שיש ליקויים חמורים, והשנה התחלתי לתקנם. הדו"ח הוא ביעור חמץ בסניף אך לצערי הוא תמונת מצב בהרבה סניפים. הדו"ח יוצר את הזיכה בין האסכולה של ניהול תקין והכוון בסניף לבין האסכולה שראתה במועצת הפועלים חותמת גומי לקבוצת הכדורגל ונתנה גיבוי לניהול בלי רגישות ואחריות ציבורית. אי אפשר עוד להשלים עם התופעה של אנשים נכנסים ויוצאים מהתפקיד ומשאירים חובות וגרעונות אחריהם".

משאל: מכבי חיפה תוכתר במחזור ה־30.

מאת ניסן פרידמן

הכדורגל הוא הבצה, שילוב של ספורט ובידור. [illegible]

[illegible]

הצגה כפולה בגמר גביע הטוטו בר"ג

מאת אשר גולדשלגר

משחקי גמר "גביע הטוטו" של הליגה הלאומית והארצית ייערכו היום אחה"צ באיצטדיון רמת גן. במוקד יעמוד הגמר הלאומי, (17.45), שיפגיש שתי קבוצות מרכז טבלה, הפועל פ"ת והפועל באר שבע.

שתי הקבוצות לא הבריקו במהלך העונה. השתיים נפגשו בשבת האחרונה בבירת הנגב ובאר־שבע ניצחה 1:2. "הלבלבים", שהודחו לפני שבוע על־ידי מכבי חדרה ממעגל גביע המדינה, מצויים במוראל נמוך למדי ונראה, כי באר־שבע פייבוריטית להביא לבירת הנגב גביע ראשון.

מאמן באר־שבע נחום סטלמך יזהיר, וודאי, להרכב את כוכבו אלי ויצמן, שנפצע בשבת האחרונה ונסע את המגרש. תפקיד חשוב מיועד לבין־לאומי של הקבוצה, אפרים דוידי, שיפקח עין על גיד לוין.

פ"ת סובלת מגל פציעות הרחקות, אולם רונן הלל, החלוץ המהיר של הקבוצה, יוכל לשוב להרכב קבוצתו לאחר ריצוי עונש הרחקה.

במשחק המוקדם, בשעה 15.30, ייפגשו קבוצות הפועל חדרה והפועל עכו בגמר גביע הטוטו של הליגה הארצית.

שתי הקבוצות נפגשו ביום שישי האחרון וסיימו בתיקו 3:3. המשחק נערך בעכו. נראה כי עכו המצוידה בגל עלייה, מסוגלת להפתיע את חדרה. עם זאת תחסר עכו את כוכבה המורחק, עופר רווה שהגיע אליה בתחילת העונה ממכבי חיפה.

מחיר המעבר מהקיבוץ לעיר ירידה תלולה באיכות וברמה

עונת 1985/86 מהחלשות שידע הכדורעף הישראלי ● ארבע הראשונות בטבלה עירוניות ● בת־ים זכתה ב"דאבל" בעקבות נפילת האימפריה הקיבוצית

מאת ניסן פרידמן

הכדורעף הישראלי מצוי בעיצומו של תהליך. כעבר מהקיבוץ לעיר. לכל תהליך יש מחיר. בכדורעף שלנו המחיר שגובה התהליך הוא ירידה באיכות וברמה. הקיבוצים כבר אינם מה שהיו, והעירים עדיין בחיתוליהם.

לדעתי, עונת המשחקים החולפת 1985/86 היתה מן החלשות ביותר שידע הכדורעף הישראלי מזה שנים. הדאנגליסטית, הפועל בת־ים, הינה אחת הקבוצות החלשות שזכו אי־פעם בתואר. אין ספק, בת־ים היתה הקבוצה הבולטת והמצטיינת של העונה. ה"דאבל" בא לה בזכות היותה הטובה ביותר, אך גם בחסד נפילת האימפריה הקיבוצית.

הטבלה הסופית של העונה מספרת כך: אלופה הפועל בת־ים, שניה כפר־סבא, שלישית קרית־אתא, רביעית אליצור ת"א ורק חמישית האלופה הנצחית מקיבוץ המעפיל.

הקבוצות העירוניות עדיין אינן מבוססות על טהרת התוצרת המקומית. יש להן רכש מהקיבוץ. תהליך המעבר יהיה כבורר וישא פירות, אם ידעו לפתח את התשתית הקיימת ולנצל את התנאים האובייקטיביים העדיפים בעיר.

נכון לעכשיו, בעיר משחק הכדורעף שרוי בצל הכדורגל, הכדורסל ואף הכדורי. לא מגיעים אליו הספורטאים הטובים ביותר והוא אינו במוקד אליו השומת לב גדולה. בקיבוצים כמו המעפיל, העוגן, עין המפרץ, חניתה ועוד היה זה ענף ייצוג מספר אחד, פופולרי ונכבד, אך בעידן המודרני אין הקיבוץ יכול עוד להחזיק קבוצה ברמה לאומית.

נכון לעכשיו, בעיר עדיין אין המשאבים הדרושים להם קיוו בענף. אין מספיק שחקנים, אין די כסף, אין אולמות ואין קהל. זכורני המשפט שאמר לי יעקב הרשקו, קפטן בת־ים, לפני פתיחת משחק הגמר באולם אוניברסיטת ת"א: "זה אולם גדול מאד עם קהל גדול. יהיה קשה להסתגל לתנאים אחרי האולמות הקטנים של בתי הספר". למי שרגיל לשחות בבריכה, קשה להתרגל לבריכה אולימפית.

משחק הגמר החלש בין בת־ים לקרית־אתא הציג את הכדורעף העכשווי במערומיו. כעשרים החטאות של כדורי הגשה. כחמש חסימות בלבד. משחק הגנה עלוב. יכולת אישית ירודה. הנתונים הגופניים של רוב השחקנים לא הולמים את הכדורעף המודרני.

בשנות הששים שלטה המעפיל ללא עוררין וזכתה בשמונה דאבלים רצופים, לרשותה עמד הסופרסטאר הענק דוד ברנדר. בשנות ה־70 הראשונות היתה המעפיל בתהליך חילוף משמרות.

עין המפרץ זכתה באליפות במשך ארבע שנים רצופות. בהרכבה היו הבין־לאומיים יונתן עצמון, מאיר כץ הגבוה וברוך בירנבוים שכל חבטה שלו איימה לרסק גולגלות.

אח"כ בא תור הזהב של הכדורעף. במשך השנים הבאות שלטו בענף ארבע קבוצות חזקות שהכניסו מתח ועניין למאבק האליפות. המעפיל חזרה לעצמה עם אבישי קרפובסקי, ביורא הלפרין, אלדד שלם ובאחר יותר מכוכב העל, אליעזר כגן. העוגן הציגה סידרת כוכבים כמו עמרם גלילי, אמנון ורזין והדי, מיכאל עוד ומישי הלמן. כולם שחקני נבחרת.

שתי קבוצות עירוניות ראשונות קמו באותם ימים. הפועל קרית־אתא התבססה על הגשרון הגדול מתוצרת בית, אבי פייגנבוים (אח"כ קפטן הנבחרת) ושחקנים מקיבוצי גוש זבולון. מכבי ת"א התבססה על רכש במשה ליכטנסל ולוי מלכין ועולה חדש מצטיין כהדואס ברמן. בכל קבוצה היה שילוב של יכולת אישית גבוהה ומשחק צוות מגובש. קבוצה מצטיינת כחניתה עם שני בין־לאומיים כאביתר רם וכיכה גבון הסתפקה במקום טוב באמצע.

איני בא לאמר כי הכדורעף שלנו בשנות ה־70 התחרה על תואר אליפות העולם. מרחק רב היה בינו לבין הרמה של בריה"מ, פולין, קובה וסין. אך הוא היה בדרך הנכונה. הדרך הזו התפתלה ואבדה. היום, למרות שהעירוניים מתאמנים בתנאים מקצועניים יחסית לקיבוצים, אין להם אותה מיומנות, שאפתנות והדוות משחק.

המתאבק האמריקאי, כריס אדאמס, יריבם של הוואקראריקים וחביבם של בני־נוער רבים, הוא ראשון המתאבקים, שהגיע לארץ לקראת התחרות הגדולה של בכירי המתאבקים החפשיים מארה"ב. המתאבקים יערכו בפסח הופעות ראווה ברחבי־הארץ. אדאמס בריא־הגוף סייר אתמול בטבריה ובסביבתה ובילה בשייט וארוחות־דגים בקיבוץ עין־גב. ילדי הקיבוץ זיהו אותו מיד, והקיפו אותו בהערצה גלויה. רבים מהם הצטיידו בחתימתו. גם בטבריה היה אדאמס להיט. כתב: שמעון וייס. צילם: ליאון מיניסטר.

נבחרת הכדורסל יוצאת למחנה בגרמניה ללא ארבעה "אסים"

מיקי ברקוביץ ייעדר בגלל בעיות אישיות● עדיין מקווים לשכנע אותו לשחק בחודש הבא באליפות אירופה● יחסרו גם אלימלך וג'מצ'י הפצועים וארואסטי הפורש● המאמן שרף: "חסרונם יפגע ברמת הנבחרת"

מאת משה כהן

נבחרת ישראל בכדורסל, היוצאת הבוקר למחנה אימונים במערב־גרמניה, מעוררת סימני שאלה רבים על רקע השינויים הרבים בהרכבה.

גם מאמן הנבחרת, צבי שרף, ועוזרו, משה וינקרץ, סבורים, שחסרונם של מוטי ארואסטי, ישראל אלימלך, דורון ג'מצ'י ומיקי ברקוביץ יחלישו את הנבחרת באליפות אירופה דרג ב'. השאלה היא עד כמה יצליחו מחליפיהם להכנס לנעליהם.

אין ספק, שראשי איגוד הכדורסל צריכים לתת את דעתם לתופעה החדשה של "בריחה" מהמדים הלאומיים. במיוחד מתעוררות בעיות עם שחקני האלופה מכבי ת"א. לפני שנה סרבו הארווי לאוסף וזלו סילבר ללבוש את המדים הלאומיים בגלל בעיות אישיות. אפילו ועדת המשמעת של איגוד הכדורסל לא הרתיעה אותם.

בעבר היותר רחוק התעוררו לא אחת בעיות עם מיקי ברקוביץ, שטען שהוא סובל מעייפות מצטברת לאחר עונה ארוכה בליגה ובגביע אירופה.

גם עתה מסרב ברקוביץ להצטרף לאימוני הנבחרת. לטענתו, אשתו ממתינה ל"ביקור החסידה". אביו החולים ממחלה קשה והוא חש עייף ומותש. במחנה הנבחרת מקווים, עם זאת, לשכנע את ברקוביץ ליטול חלק באליפות אירופה לדרגה ב', שתיערך בחודש הבא בבלגיה.

הרכז התוסס, מוטי ארואסטי, הכריז על פרישתו מהנבחרת. "כל אחד צריך לדעת לפרוש בשיא כושרו" הוא הסביר. חסרונו של ארואסטי יורגש ביתר שאת בגלל העדרותו של הרכז הוותיק ישראל אלימלך, העומד לעבור ניתוח בכף־רגלו. ניתוח דומה עבר לפני שבועיים דורון ג'מצ'י, המקווה להחלים עד אליפות העולם, שתערך בחודש יולי בספרד.

מאמן הנבחרת יאלץ להסתמך על יכולתם של שחקנים חסרי נסיון בין־לאומי ואולי לשנות את סגנון משחקה של הנבחרת, שעד־כה התבססה על התקפות מתפרצות (ע"י ארואסטי וברקוביץ) וקליעות מבחוץ (ג'מצ'י וברקוביץ).

שרף יכול להתנחם בעובדה, שלראשונה באליפויות אירופה לא תהווה בעיית הגובה גורם מרכזי, שכן, לשורות הנבחרת צורף הענק שחום העור לאבון מרסר (שהצטיין במשחק מול צ'כיה), הענק השני הארווי לאוסף מצוי השנה בכושר אישי משביע רצון.

ריכוז הנבחרת יחולק בין שלושה רכזים בעלי עתיד, אך חסרי נסיון: חן ליפין, עדי גורדון ועמוס פרישמן. כשחקני חוץ ישחקו לסרוגין חיים זלוטיקמן, ששב לנבחרת לאחר ריב ממושך עם שרף, דורון שפע ממכבי חיפה, מוטי דניאל, ששהה בשנה האחרונה בארה"ב, וייתכן שגם אריה רוזנברג ממכבי חיפה.

שני שחקנים נוספים בעלי נסיון יסייעו לנבחרת לסרוגין: ג'ון ויליס וסטיב שלכטר.

למסע יוצאים 15 דורסלנים, בהם צעירים לא מוכרים כמו עופר פליישר, אלון אופיר, תומר שטיינהאור וניר ריכלים.

"אין ספק, שחסרון הכוכבים יפגע בנבחרת. השאלה היא תוך כמה זמן יצליחו מחליפיהם להתאקלם", מדגיש צבי שרף, המציין את היריבות החזקות שיהיו לישראל: בולגריה, רומניה, פולין, הולנד, בלגיה ותורכיה.

שחקני הנבחרת ישהו בקרלסרוהה 6 ימים, יקיימו אימונים מוגברים ומשחקי מבחן מול קבוצות מקומיות.

לאחר שובה תקיים הנבחרת שלושה משחקי מבחן בירושלים ובת"א מול נבחרת בלגיה. רק לאחר־מכן יקבע שרף את הסגל הסופי לאליפות אירופה.

אליפות העולם לקטועים בכדור־עף תתקיים בישראל

אליפות העולם בכדור־עף לנכים קטועים תתקיים בישראל ב־25־31 במאי ב"בית הלוחם" באפקה.

באליפות יטלו חלק נבחרות גרמניה, אנגליה, צרפת, פולין, ארה"ב וישראל.

התחרות באה לשחקנים קטועי־גפיים עליונות או תחתונות, או נכויות מקבילות לקטיעות.

במקביל למשחקי אליפות העולם בכדור־עף תתקיים בארץ, לראשונה, ישיבת ההנהלה העולמית של הארגון הבין־לאומי לספורט נכים. בכך תזכה ישראל להכרה ולהוקרה על פעילותה בספורט הנכים הבין־לאומי.

כמו־כן יתקיים סימפוזיון בין־לאומי בנושא "ספורט הנכים כמכשיר שיקומי" במהלך ימי התחרות, ויקחו בו חלק רופאים מומחים מחו"ל ומישראל.

אליפות העולם והאירועים הנלווים יתקיימו בחסות שר החינוך והתרבות, יצחק נבון.

פרנסיס נפצע שוב

חלוץ נבחרת אנגליה בכדורגל, טריבור פרנסיס, בן ה־32, נפצע שוב במשחק בליגה האיטלקית, בו הובסה קבוצתו סמפדוריה גנואה ע"י נאפולי 3:0.

פרנסיס, שהוזמן בשבוע שעבר לסגל האנגלי למשחק נגד סקוטלנד ביום ד', הוחלף בדקה ה־60 לאחר שנפגע בלחיו וקיים חשש לשבר.

משאל "ספורט" ארבל

[illegible]

"ארבל" זכה ב־52 אחוזים לעומת [illegible] קיוויתי, אשר זכה ב־23 אחוזים.

[illegible] העדיפו קוראי "ספורט" את דני דבחרין על גדעון מזר. דבחרין זכה ב־56 אחוזים ומזר ב־28 אחוזים.

תכנית הספורט המועדפת בטלוויזיה היא "משחק השבת" (34 אחוזים) שהקדימה את מבט ספורט (28 אחוזים).

תכנית הרדיו "שירות השירים" [illegible] (46 אחוזים) לפני "יומן בספורט" (20 אחוזים). [illegible] "ריזינג ספורט" בגל"צ, אשר זכתה ב־10 אחוזים בלבד. במשאל השתתפו 1034 קוראים.

אתלטים מאירופה ישתתפו בתחרות א"ק בהדר־יוסף

מאת ניסן פרידמן

תחרות בין־לאומית באתלטיקה קלה, בהשתתפות 30 אתלטי צמרת מגרמניה, בלגיה והולנד, תיערך באיצטדיון הדר־יוסף ב־10 וב־11 במאי, ימים שבת וראשון.

פתיחת התחרות נקבעה למוצ"ש, בשעה שבע, כדי שחובבי הכדורגל יספיקו לחזות בגמר הגביע האנגלי, שיועבר בשידור ישיר בטלוויזיה.

רוב האתלטים האורחים יגיעו לארץ על שבונם במסגרת מחנות אימונים, שיערכו כאן. לגבי האתלטים המצטיינים של ישראל, תהיה זו התחרות השניה בחשיבותה אחרי אליפות ישראל (יולי 1986) במסגרת מבחני הספורט היישגי לשנה זו.

ישראל רוצה להשתתף במשחקי אסיה 1987

מאת ניסן פרידמן

בקשת ישראל להיכלל במשחקי אסיה 1987, תידון מחר בכנס הוועדים האולימפיים הלאומיים הנערך בסיאול.

נציגי הועד האולימפי הישראלי השוהים בסיאול פנו אתמול לחברי הכנס בבקשה להחזיר את ישראל למסגרת ההתאחדות האסיאנית, סבכנה שנים לאחר שהוצאה ממנה.

הבקשה תועלה כאמור על סדר היום, למרות שכבר עתה ברור שהמדינות הערביות והמוסלמיות יביעו התנגדות נמרצת.

אובדן שטר חוב

הננו מודיעים בזה על אובדן שטר חוב מס' 1 ע"ס 12,542.- ש"ח בחתימת קיבוץ עינת, לפקודתנו כד"פ 15.4.86.

השטר בטל ומבוטל וחסר כל תוקף וכל האוחז בו או עושה עיסקה כל שהיא בקשר איתו בתמורה או אחרת, עם כספו על קרן הצבי.

אשרת

21.4.86 יועצים פיננסים בע"מ

הלוח הכללי

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי עמק־חפר

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה מחדש בקרקע חקלאית לפתוחת חיפה והמרכז ברח' הנסגר 44 תל־אביב ובמשרדי הועדה המקומית [illegible] ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק־חפר מופקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא תכנית מפורטת מס. משמ/29 (וזה) שינוי לתכנית בתאר מקומית עמק חפר עח/8/200 ביחד עם התשריט המצורף אליו.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: 420 דונם גושים בחלקים: 8653, 8846.

ואלה עיקרי הוראות שינוי התכנית:
א. רשום קנין ארעות בכל [illegible] בספרי המקרקעין.
ב. בטול גושים קיימים ובטול האחוד חלוקת קיכות וחלוקתן מחדש בהתאם [illegible] הקיים המפתח בעתיד.
ג. קביעת יעדים ואזורים.
ד. בטול דרכים קיימות והתוויית דרכים חדשות.
ה. בטול מקרקעי ייעוד.
ו. בטול הוראות תוכניות קודמות בכל הנוגע לחלוקת השטח לצרכי רשום.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שבמרחב התכנון כולה כלול בתחום התכנית או גובל אותו רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדות המקומיות האמורות.

י"ט באדר ב' התשמ"ו
30 במרץ 1986

[illegible]
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית לפתוחת חיפה והמרכז

חוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965

מרחב תכנון מקומי, ירושלים

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית בתאר מקומית.

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה – 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ירושלים, החליטה, באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית בתאר מקומית הנקראת: 3430, שינוי 1/83 לתכנית מס' 1149 א', 1149 ב', 1149 ג', ושינוי מס' 1/83 מס' 1042 (התכנית כוללת הוראות של תכנית מפורטת).

ואלה השטחים הכלולים בתכנית: ירושלים, שכ' רנית, רחוב קובובי. גוש 30190 חלקות: 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 122, 123, 124, 125, 133, 134, 135, 136, 157. חלקי חלקות: 30, 31, 32, 153. קטה בין קואורדינטות אורך 129.800–130.000 ובין קואורדינטות רוחב 167.450–167.150. הכל עפ"י הגבולות המסומנים בתשריט בקו כחול.

עיקרי הוראות התכנית: (א) שינוי יעוד השטח לאזור מגורים 2 בהתאם לשטחי הבניה המשתמעים מתכנית 1149. (ב) הקטנת מספר הקומות המירבי מ־10 קומות ל־9 קומות. (ג) קביעת בינוי בהתאם לנספחי הבינוי. (ד) קביעת שטחים לבניני ציבור, שטח ציבורי פתוח. (ה) התוויית דרכים וחישות וביטול דרכים קיימות או מאושרות. (ו) איחוד וחלוקה מחדש ולרבות קביעת שטחים לשימוש הטלוה בתכנית מצרפית.

הודעה על הפקדת השינוי האמור, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3430 ביום 21.2.85 עמ' 1464, השינוי האמור, בצורה שאישרה הועדה המחוזית ביחד עם התשריט המצורף אליו נמצא במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. בבית מהנדס העיר, רח' הלל 23 ירושלים.

2 באפריל 1986
כ"ב באדר ב' תשמ"ו

ח. לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 להלן החוק.

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 651 חלקה 34, מיגרש 28, רחוב המעין. בתוספת הקלה של 6% בשטח הבניה דהיינו 46% במקום 40% המותרים לפי תכנית רע/1/255.

כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה בבקום ובימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע מההקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העיריה.

ב. הולצבייך
יו"ר הועדה לתכנון ובניה

MEXICO86 **בגביע העולם (8)**

פאט ג'נינגס בן ה־40 בראש "הלגיון האנגלי" מאירלנד

מאת שמואל טל

בפעם השלישית בתולדותיה תופיע נבחרת צפון־אירלנד בגמר הגביע העולמי. היא עשתה זאת לראשונה בשוודיה ב־1958 ואחר־כך בספרד ב־1982. בעוד חודשיים תהיה לה הופעה שניה ברציפות, והיא הישג מרשים לנבחרת, המייצגת מדינה לוחמת מלחמות אזרחים.

קשה להאמין, שנבחרת, המעפילה לפסגת הכדורגל העולמי, מייצגת, למעשה, ליגה, העומדת על רמה מתחת לבינונית, ואשר מרבית כוכביה לא מופיעים בה כלל.

אלמלא הופיעו בכירי שחקניה בליגה האנגלית, ספק אם היה דגלם

חלוץ מקילרוי

של הצפון־אירים מתנוסס אי־פעם בחברת הנבחרות הגדולות.

צפון־אירלנד הצליחה להדיח נבחרות יומרנית כרומניה, וטיפסה יחד עם שכנתה, אנגליה, לשלב הגבוה. זו לא הפעם הראשונה, שהאדירים משאירים מאחוריהם נבחרות עדיפות. בספרד העפילה צפון־אירלנד לשלב רבע הגמר. היא הותירה מאחוריה את יוגוסלאוויה ואף שמה ללעג את הספרדים המארחים (0:1).

הכדורגל הצפון־אירי די מוכר לקהל הישראלי. לפני משחקי ספרד שובצו האדירים בבית אחד עם ישראל שוודיה, סקוטלנד ופורטוגל. על פי הדמה, שהציגו בר"ג, קשה היה להאמין, שיצליחו לסיים את השלב המוקדם באחד משני המקומות הראשונים. אבל הסוף ידוע. ישראל, שוודיה ופורטוגל נשארו בבית צפון־אירלנד וסקוטלנד עשו את דרכן לספרד.

גם העפלתם לגמר בשוודיה לוותה בהפתעה. בשלב המוקדם הם הדיחו את איטליה הגאה. אז עמדה לרשותם סוללה של כוכבים, שכללה בין היתר את דני בלנשפלאואר, ג'ימי מקילרוי, בקפרלנד ובילי בינגהאם, האיש שהפך ברבות הימים למאמן הנבחרת והובילה פעמיים לטורניר הגמר.

אגב, גם בשוודיה העפילו הצפון־אירים לשלב השני, בהותירם מאחור נבחרות בעלות שם כארגנטינה וצ'כיה. רק ברבע הגמר, מול צרפת, הודמו ידיים (4:0).

נבחרת צפון־אירלנד, מורכבת, רובה ככולה, משחקנים, המופיעים בליגה האנגלית, הנחשבת כאחת המרתקות והטובות בעולם. בילי בינגהאם הצליח לאסוף שורה של שחקנים מעולים ולהפוך אותם לקבוצה מגובשת ומלוכדת.

תופעת טבע

אי־אפשר לכתוב על הנבחרת הצפון־אירית מבלי להתייחס תחילה לתופעת הטבע, הנקראת פאט ג'נינג'ס, שוער הנבחרת, המופיע בשורותיה מאז 1964 ללא הפסקה. במקסיקו יחגוג ג'נינג'ס את יום הולדתו ה־40, מבלי שהדבר יפריע כנראה, לו להיות בשיאו.

לבד מהיותו במקסיקו השחקן המבוגר ביותר ישבור שם ג'נינגס גם שיא ההופעות הבין־לאומיות. במשחק המבחן של נבחרתו נגד דנמרק ב־26 במארס נרשמה לג'נינג'ס הופעה 115 במדי הנבחרת – הישג לשיאו של השוודי בירון נורדקוויסט.

ומול ג'נינג'ס ה"זקן" נורמן וייטסייד, – קשרה המצטיין של מנצ'סטר־יונייטד. את הופעת הבכורה שלו בנבחרת עשה בספרד. הוא היה אז בן 17 ו־42 ימים. השחקן הצעיר ביותר אי פעם באליפות עולם. במקסיקו הוא כבר לא יהיה הצעיר ביותר, אך, בוודאי, אחד המצטיינים.

מי שראה בשנה האחרונה את הצפון־אירים טוען, כי נבחרת טובה יותר מזו שהופיעה בספרד, לרשותו של בינגהאם עומדים שחקנים מנוסים, המשחקים דרך קבע ובהצטיינות בקבוצות הליגה הראשונה באנגליה.

שוער ג'נינגס

כאלה הם מגינה הימני של ווסט־ברומיץ' ג'ימי ניקול (בן ה־28) ועמיתו משמאל, מל דונאגי מלוטון־טאון (28). הבלם הוא ג'ון אוניל מלסטר (28) וליד בבלם שני מופיע הצעיר בן ה־22 אלן מקדונלד מקווינס־פארק ריינג'רס.

בקישור, לצידו של וויטסייד, מופיעים, בדרך כלל, דיוויד מקריר־י מארסנל וסמי מקילרוי בן ה־30 ממנצ'סטר־סיטי, שהופיע קודם לכן בשורות ה"יונייטד".

ההתקפה פחות מוכרת, אבל גם כך אסור לזלזל בשחקנים כאיאן סטיוארט מניוקאסל וג'ימי קווין מבלקברן.

דרכה של צפון־אירלנד לגמר לא היתה קלה. היא ניצחה, אמנם, פעמיים את רומניה 2:3 בבית ו־1:0 בחוץ, אך נכנעה לפינים (1:0) לפני שגברה עליהם 1:2, וסיימה בתיקו חוץ (0:0) עם התורכים לאחר נצחון ביתי (0:2). מול אנגליה נוצחו האדירים בבית (1:0), אך במשחק הקובע, כשנזקקו לנקודה בודדת, לחמו כ"מכבלי" כאריות וסיימו בתיקו אפס, שהעניק להם הכרטיס לגמר.

במקסיקו הועידה ההגרלה לצפון־אירים יריבות קשות ברמותן של ברזיל, ספרד ואלג'יריה. אבל בינגהאם וחבריו אינם חוששים הם מבטיחים לדבר על המגרש.

קלן תובעת לבטל הרדיוס בגביע אופ"א

מועדון הכדורגל המערב גרמני פ.צ. קלן הגיש ערעור על החלטת אופ"א שלפיה יהיה עליו לקיים את גמר הגומלין בגביע אופ"א נגד ריאל מאדריד במרחק של 350 קימ מאיצטדיונו.

האיגוד האירופי העניש את המועדון הגרמני בעקבות התפרעות אוהדיו במשחק הגומלין בחצי גמר גביע אופ"א נגד ווארגם (3:3).

לטענת המשטרה הבלגית, ידו האוהדים זיקוקין־די־נור לפני שריקת הפתיחה ובהתכתשות עם השוטרים ביציעים נעצרו 38 מאוהדי קלן.

אם הערעור לא יתקבל, תיאלץ קלן לארח את ריאל מאדריד ב־8 במאי באחת הערים, האנובר, שטוטגרט או מינכן.

שוסטר נשאר בברצלונה

קשרה המערב־גרמני של ברצלונה, ברנד שוסטר, ימשיך לכבב בשורות הקבוצה הספרדית עד תום החוזה ב־1988, לאחר שהמבורג דחתה את דרישתה של ברצלונה לשלם עבור שוסטר סכום של 5.9 מיליון דולאר.

בינתיים דחתה ההתאחדות המערב־גרמנית את דרישתו של שוסטר, לשלם לו 450 אלף דולר עבור הופעתו בנבחרת במשחקי גביע העולם במקסיקו.

מקסיקו – אוניברסידאד 1:2

נבחרת הכדורגל של מקסיקו ניצחה את קבוצת אוניברסידאד צ'ילי 1:2, לאחר שהצ'יליאנים הוליכו 1:0.

ויידנפלד לחצי הגמר בגילאי 16 ו־18

הטניסאי רביב ויידנפלד העפיל אתמול לחצי גמר אליפות פסח המסורתית לגילאי 18 ו־16.

בגיל 18 ניצח את אוהד וינברג 3:6, 1:6, ובגיל 16 את יובל הירש 2:6, 2:6. בגיל זה ניצח בועז מרנשטיין את יואב עוזאני 2:6, 6:4, 2:6.

בין הנערות העפילו לחצי הגמר בגיל 18 דליה קוריאט, סופי רפאל וחגית אוזרן ובגיל 16 הפתיעה ענת ורון בנצחון על המדורגת הראשונה אוסנה רב"ז־און 1:6, 5:7.

היום יתקיימו משחקי חצי הגמר ברמת־השרון וביפו בגילאי 12־18.

תואר נוסף לגראף

הטניסאית הגרמניה שטפי גראף נטלה תואר נוסף תוך שבועיים, כשניצחה במשחק הגמר באמיליה־איילנד, פלורידה, את בת ארצה קלאודיה קילש 4:6, 7:5, 6:7, ונטלה פרס כספי של 40 אלף דולר.

מירה ומרדכי שחם
שמחים להודיע על הולדת בתם
דפנה
אחות להראל וסמדר.
נכדה ל:
זיזי ונתן פרנקל — אסתר ואברהם ברונשטיין

סנוקרסט (שווק) 1980 בע"מ

אישור מחיר לגלידה באריזות חדשות

בעקבות ההכרזה על תקן רשמי למוצרי גלידה, החלה חברת "סנוקרסט", לשווק גלידה על פי החוק לפי נפח אריזה מחייב.

להלן המחירים המירביים לגלידות באריזות משפחתיות, כפי שאושר על ידי המפקח על המחירים במשרד המסחר והתעשיה, ביום 3.4.86

תיאור המוצר		מחיר לקמעונאי (ללא מע"מ) ש"ח	מחיר לצרכן (כולל מע"מ) ש"ח
גלידה ללא סוכר	900 סמ"ק	1.55	2.13
גלידה בטעמים רום, פרלינה, פיסטוק, בירי	-"-	1.67	3.30
גלידה בטעמים המורכבים, פליק, קרמל, קיוי	-"-	1.95	2.69
גלידה בטעמים פקאן, מרציפן	-"-	2.62	3.62
גלידה אורות שמנת, פרווה	-"-	1.38	1.90
גלידות שמנת, פרווה	600 סמ"ק	0.79	1.12

גלידות באריזות משפחתיות אחרות, ימשיכו להמכר ללא שינוי במחיר.

"מקורות" — חברת מים בע"מ

מודיעה בזאת כי

משרדיה יהיו סגורים

בחוה"מ פסח תשמ"ו (25.4.86—30.4.86)

בתבלי הספקת המים תקיימנה תורניות למקרים דחופים.

אלוהים בחצרו האחורית של גורבצ'וב

מארקס לא גירש את אלוהים ממזרח־אירופה. אחרי יותר מארבעה דורות של שלטון קומוניסטי, שרדה האמונה הדתית, לעיתים בצורות מפתיעות. יש המעריכים כי למעשה הדת צומחת בשנים האחרונות תחת עיניה של ברה"מ.

מפת הדתות במזרח־אירופה היא תולדה של מאות שנות מאבק. מלחמת העולם השניה תבעה את חייהם של רוב יהודי מזרח־אירופה ומרבית היהודים ששרדו, נמלטו באימה מהאיזור. כך נותרו הנצרות והאיסלאם כדתות העיקריות. האיסלאם שרד בעיקר בדרום־מזרח אירופה, שם החלה האימפריה העותומאנית את כיבושיה והחזיקה זמן רב יותר מבכל מקום אחר. הנצרות, על צורותיה השונות, היא הדת העיקרית באזורים האחרים.

נראה שהנצרות שומרת על מעמדה, ואפילו מתפשטת. בשל הרגישות הפוליטית של הנושא, קשה להשיג עדויות מוצקות. העדויות הקיימות נאספות משלושה מקורות: השלטונות הקומוניסטיים עצמם; היקף הקהל בעליות לרגל ובתהלוכות דתיות; וסיפורי מהגרים או מבקרים באיזור. מומחים במוסדות מערביים כדוגמת קסטון קולג' ליד לונדון, ו„האמונה בעולם השני" בציריך, טוענים כי לשינוי הדתי במזרח־אירופה יש קצב שונה בכל מדינה.

פולין היא מקרה מיוחד. אפילו כשהאפיפיור אינו מבקר שם מתכנסים בני עמו הפולנים בהמוניהם, בצ'נסטוחובה או במקומות מקודשים אחרים. הכנסיה הקתולית, ששמרה על רגש הזהות הלאומית הפולנית בזמנים קשים, כנראה חזקה היום יותר מתמיד. כוחה משתקף בכמורה שלה. בעוד הכנסיה הקתולית במערב סובלת ממחסור המור בכמרים, יש בפולין יותר כמרים ממה שנחוץ, והיא מייצאת אותם למערב ולעולם־השלישי. ב־1984 התחנכו 8,130 צעירים לכמורה לעומת 5,850 ב־1979.

בגרמניה המזרחית, הפרוטסטנטית בעיקרה, עשה הינוך אתאיסטי וחילוני במשך השנים את שלו. רק כל תינוק חמישי מוטבל כיום לנצרות. במקום למלא תפקיד אופוזיציוני, כמו הכנסיה הקתולית בפולין, העדיפה הכנסיה הפרוטסטנטית להיות „כנסיה בתוך הסוציאליזם". מדיניות זו הוליכה לחתימת מעין קונקורדאט בין הממשלה לכנסיה ב־1978 ולעריכת חגיגות, שבהן השתתפו הממשלה והכנסיה לציון יום הולדתו ה־500 של מרטין לותר ב־1983.

יחד עם זאת, הצליחה הכנסיה הפרוטסטנטית של גרמניה למשוך בשנים האחרונות קהל גדול של צעירים לכינוסיה הפומביים לדיון על נושאים כגון שלום וצדק. הצלחה זו מדאיגה כנראה את המפלגה הקומוניסטית. למערב הגיעו דיווחים על התנכלות גוברת למאמינים ועל אפליה נגדם בתעסוקה, חינוך ודיור. הבישוף אלברכט שונהר אשר היה איש הכנסיה הפרוטסטנטי הבכיר ביותר בין 1969 ל־1981, ושניהל את המו"מ להסכם 1978 עם המשטר, מחה על כך בפברואר השנה.

בצ'כוסלובקיה התגברו חששות השלטונות מפני התפשטות האמונה הדתית במיוחד מאז יולי אשתקד, כשהמון גדול נכח בחגיגות יום השנה ה־1100 למותו של סנט מתודיוס, נזיר שעסק בפעילות מיסיונרית בקרב הסלאבים. קהל שנאמד ב־150,000 איש התקבץ בשבעה ביולי בוולהראד, בחלק הצ'כי של המדינה, שם אמור להיות קברו של מתודיוס. יום הופיע בכנסיה סלובאקית קהל שמנה מספר דומה של אנשים.

במשך החודשים האחרונים, באשימו פקידי מפלגה בכירים את הוואתיקן בנסיון להפוך את הכנסיה בצ'כוסלובקיה למרכז של אופוזיציה פוליטית, כמטרה „להחליש ולערער את הסוציאליזם". עתון חינוכי, „אוצ'יטלסקה נוביני", קרא להגברת יעילות התעמולה האתאיסטית. להצהרות אלה התלוו פעולות דיכוי נגד „קהילות היסוד" – קבוצות קטנות, בעיקר בערים, המונות לכל היותר 1,500 איש.

דיבורים על „תחייה דתית" במזרח אירופה הם דיבורים מטעים. יחד עם זאת ברור שמזרח אירופים נמשכים אחר אלטרנטיבות לאידיאולוגיה המרקסיסטית־לניניסטית. רדיפות דת יצאו מהאופנה

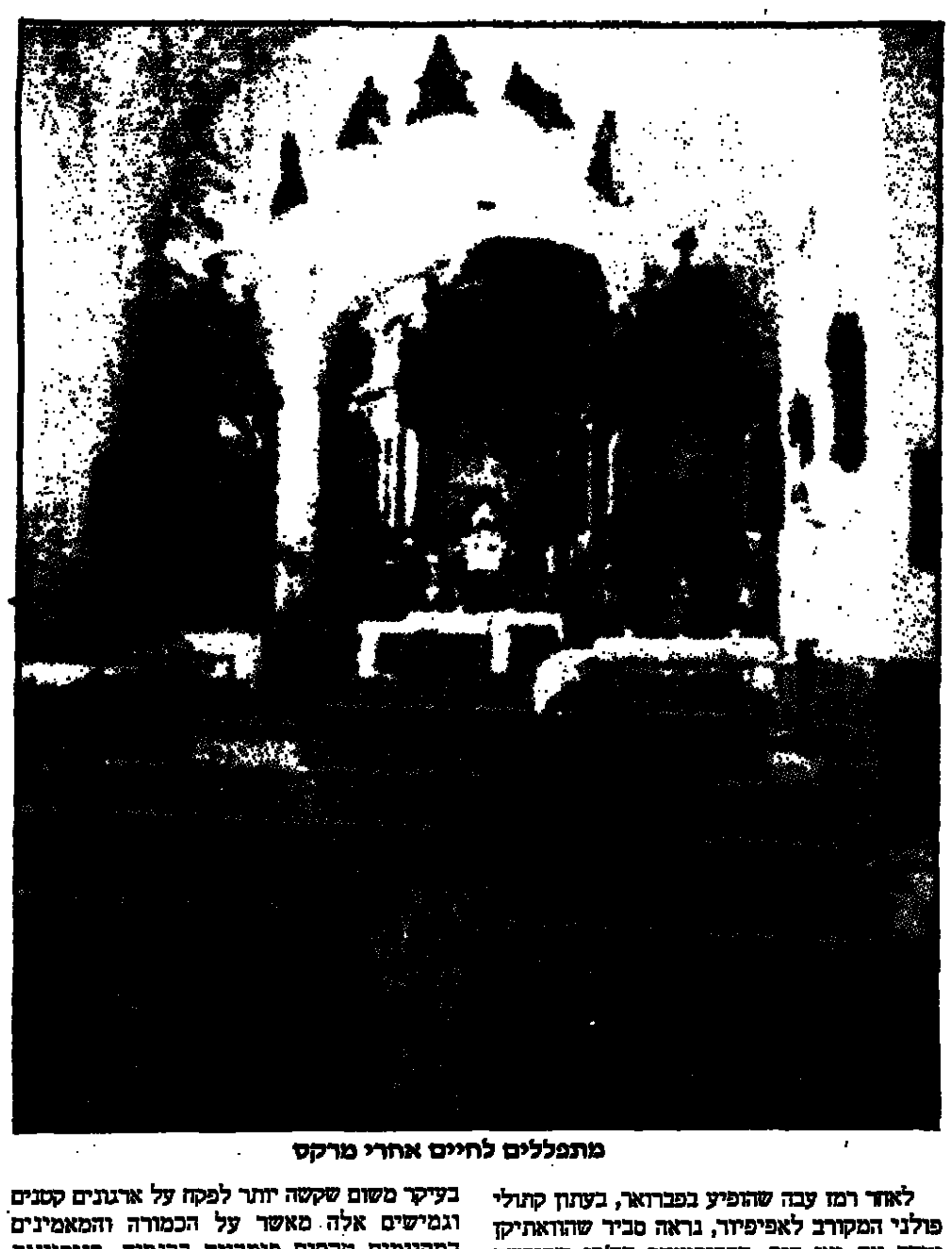

מתפללים לחיים אחרי מרקס

לאחר רמז עבה שהופיע בפברואר, בעתון קתולי פולני המקורב לאפיפיור, נראה סביר שהוואתיקן יטהר את יאן הוס, הרפורמטור הצ'כי שהורשע בכפירה והועלה על המוקד ב־1415. טיהורו יתן סיבה נוספת לדאגה בממשלת צ'כוסלובקיה. במשך מאות שנים, היה יאן הוס הסמל הבולט ביותר לאנטי־קתוליות בקרב הצ'כים, ובתור כזה, בעל ברית לא־ישיר של הקומוניסטים.

הטענות כאילו „קהילות היסוד" בהונגריה מונות כ־100,000 איש הן בודאי מוגזמות. אך קבוצות בלתי־רשמיות אלה, הנפגשות בדרך כלל בנוכחות כומר כדי להגות ולשוחח על הדת, ולבצע טקסי קודש, אכן מרתקות כנראה יותר ויותר צעירים. בראיון ב־1984 הודה אימרה מיקלוש, השר הממונה על עניינים דתיים בהונגריה, כי עניינם של הצעירים בדת הולך וגובר, והוסיף כי יש להדוף את העניין הזה.

פעילותן של מספר קבוצות, בעיקר של זו המונהגת על ידי האב גאורגי בולאני, מדאיגה את השלטונות. הדאגה נובעת מרצונם של חברי הקבוצות בשירות לאומי חלופי, לא צבאי, אך בעיקר משום שקשה יותר לפקח על ארגונים קטנים וגמישים אלה מאשר על הכמורה והמאמינים המקיימים טקסים פומביים בכנסיה. בניסיונות להשתיק את האב בולאני, גייסה הממשלה את עזרתו של הקארדינאל לאזלו לקאי, מנהיגה הצייתן של הכנסיה הקתולית בהונגריה.

ברומניה ובבולגריה האורתודוקסיות בעיקרן הושמעו באחרונה קריאות להגברת המאבק נגד „אנאכרוניזם דתי". מה שמדאיג את ממשלות שתי המדינות האלה אינו הכנסיה האורתודוקסית. זו פוסעת בשני המקומות (בהתאם למסורת ביזנטית עתיקה) בקו שהותווה על־ידי השלטונות. דאגת הממשלות נובעת מהכתות הפרוטסטנטיות הקטנות, הצצות בכל אתר ואתר. כתות אלה כוללות באפטיסטים, אדוונטיסטים, פנטקוסטאליסטים ועדי יהוה.

המטיף האמריקאי בילי גרהאם קיבל אשרת כניסה לרומניה בספטמבר אשתקד, כנראה כדי לשכנע את הקונגרס האמריקאי כשיתנהל בוושינגטון דיון על תנאי הסחר המועדפים עם ארץ זו. גרהאם הצליח ללא עזרה רבה מן השלטונות, לנאום לפני 150,000 איש. תוך עשרה ימים.

נראה שהמיסטיקה מושכת את הבולגרים והרומנים. אגודת המדיטאציה הטראנסצנדנטאלית היתה פופולארית בקרב האינטלקטואלים ברומניה, עד לדיכויה בתחילת שנות ה־80. בבולגריה זכו לימודי היוגה לא רק לסובלנות, אלא גם לעידוד מצד לודמילה ז'יבקובה, בתו המנוחה של מנהיג המפלגה טודור ז'יבקוב.

ביוגוסלביה בלטו הצעירים בקהל 300,000 איש, שנכחו בוועידה של הכנסיה הקתולית בקרואטיה שנערכה בספטמבר 1984. כ־15,000 צעירים הופיעו באוקטובר אשתקד ל„פגישת נוער" בת יומיים בקתדרלה בזאגרב. בסקר שנערך בספלית לפני כשנה, מטעם ארגון הנוער הנשלט בידי הקומוניסטים, תיארו 52 אחוז מבין 748 הנשאלים את עצמם כדתיים (בסקר דומה מלפני 20 שנה, היה האחוז 33). כשנתבקשו לבחור 24 אנשים מפורסמים מיוגוסלביה ומחו"ל, הקרובים לגילום האידיאל שלהם, בחרו מרביתם באם תרזה, הנזירה ילידת אלבניה, שהתפרסמה בזכות מעשי הצדקה שלה בהודו. האפיפיור קיבל את המקום השלישי, ולנין היה האחרון, עם חמישה אחוזים בלבד מהקולות.

גם הלהט הדתי בקרב ארבעת מיליוני המוסלמים ביוגוסלביה מתגבר, במיוחד בקרב שני מיליון המוסלמים החיים בבוסניה. ידידותיה המוסלמיות של יוגוסלביה בארגון הבלתי־מזדהות, תרמו כספים לשם הקמת מסגדים חדשים ולשם מתן אפשרות למוסלמים צעירים ללמוד באוניברסיטאות מוסלמיות. *תחיית האיסלאם עלולה לצאת משליטה.* באוגוסט 1983, נשפטו מספר מוסלמים מבוסניה, ביניהם שני אימאמים, לסך כולל של 90 שנות מאסר, משום שהטיפו כביכול להקמת רפובליקה מוסלמית בבוסניה.

אלבניה היא המדינה האתאיסטית היחידה באופן רשמי במזרח־אירופה (ובעולם). אף־על־פי־כן, יש עדויות לכך שהפעילות הדתית נמשכת גם שם. נוצרים מטבילים בחשאי את ילדיהם ומקיימים טקסי נישואים דתיים. מאמינים מצטלבים ועורכים את תפילותיהם בהסתר. האיסלאם היתה דת הרוב באלבניה לפני שהוחרמו ב־1967 כל הדתות, אך גם היא סבלה מרדיפות.

דיבורים על „תחייה דתית" במזרח־אירופה הם דיבורים מטעים. מביטוי זה משתמע כאילו היקף השיבה לדת הוא גדול מאשר הוא במציאות. אבל ברור שמזרח־אירופים נמשכים אחר אלטרנטיבות לאידיאולוגיה המרקסיסטית־לניניסטית. לאידיאולוגיה הרשמית אין היום מה להציע בשאלות של אתיקה או פילוסופיה אישית, בשאלת משמעות החיים והמוות, למשל, או כיצד לתקן נישואים הרוסים. להלקם עשויה האלטרנטיבה להימצא במוזיקת פופ או בסמים. לגבי אחרים, הדת מעניקה תשובות ומשמעות.

מזרח־אירופים, שהתאכזבו ממה שמסוגלות המפלגות הקומוניסטיות להציע להם, נמשכים לכנסיות, משום שהן שומרות הערכים המסורתיים. לעיתים, הכנסיות עוזרות בשמירת רגש הזהות הלאומית, ולא רק בפולין. הכנסיה האורתודוקסית הסרבית התייצבה, למשל, כדוברת המאבק לשמירת הנוכחות – אם לא השליטה – הסרבית בחבל קוסובו, המיושב ברובו על־ידי אלבנים.

ההישרדות העיקשת של הדת במזרח־אירופה, וקיסמה המתגבר במספר מדינות, הציבו בפני ממשלות האיזור בעיה שאותה לא הצליחה לפתור אף אחת מהן. לגבי מרביתן, רדיפות דתיות יצאו מהאופנה. קשה להסתיר אותן, כפי שהסתירו בשנות ה־40 וה־50, וכשהן נחשפות, אין הן מסייעות לרודפים. עדות לכך, היא פרשת רציחתו של הכומר ירז'י פופיילושקו בידי שלושה מאנשי המשטרה החשאית הפולנית ב־1984. משום כך, ניסו ממשלות מזרח־אירופה, למעט אלבניה, לגלות גמישות. אך אף אחת מהן עדיין לא הכירה בכך, שהדת תישאר לנצח. ממשלות חוסר־האמונה משתדלות להתעלם מהאמונה, בתקווה שהיא תסתלק, אך היא אינה מסתלקת.

„אקונומיסט" מיוחד ל„דבר"

העולם השלישי מחייך

העגמומיות היתה כה נפוצה בעולם השלישי בחמש השנים האחרונות, עד שמעטים בלבד הבחינו ברמז ראשון של סיבה לחייך. אף־על־פי־כן, מתחיל האופק הכלכלי של ארבעה מיליארד התושבים במדינות המתפתחות להתבהר. אם הממשלות שם ינצלו את ההזדמנות, הן יוכלו בקרוב להלום בשלושת אויביו העתיקים ביותר של האדם: עוני, בערות ומחלות.

את ההכללות הסוחפות שנקבעו כאן, נסביר בהמשך המאמר. אולם, כל הסטטיסטיקות הנחוצות אסור להן לערפל אמת אחת: אפשר למדוד את ההתקדמות הכלכלית בעולם השלישי על־ידי תשובה לשאלה, האם צמח התל"ג בלמעלה מחמישה אחוזים לשנה בין 1965 ל־1980.

הצמיחה הממוצעת של התל"ג בשנה עמדה על שישה אחוזים. מאז 1980 היא האטה ל־3.25 אחוז. משום שהמחצית הראשונה של שנות ה־80 היתה התקופה הכלכלית הקשה ביותר במחצית המאה האחרונה, סיכויי ההתאוששות טובים. הביטו סביב ותבינו מדוע.

הדמוקרטיות התעשייתיות העשירות בחצי־הכדור הצפוני קונות כ־80 אחוז מהיצוא של העולם השלישי, ומספקות כמעט את כל ההון הזר שלו. כשהן חולות, הן מדבקות. כשהן בריאות, הן חזקות דיין כדי לגרור עמן מדינות מתפתחות רבות. לכלכלות במערב יש כמה סיבות טובות להרגיש הקלה. הן מרוויחות יפה מירידת מחיר הנפט, שכבר איפשרה להן להעלות את גידול התל"ג הצפוי בשנה זו ל־3–3.25 אחוז. האינפלאציה במדינות התעשייתיות העשירות היא נמוכה ונמצאת בנסיגה. שערי הריבית יורדים ושוק המטבע אינו פרוע ובלתי צפוי כפי שהיה לפני שנה, כך שהלחצים לפרוטקציוניזם בסחר יתמתנו בקרוב. אלה הם הישגים גדולים, המפחיתים מחומרת החולשות הנותרות והמוכרות – הגירעון התקציבי האמריקאי, ואי מהימנותם של פקדונות בנקאיים רבים.

לדרום העני קיימות סיבות משלו לאופטימיות. בערך כ־70 מדינות הן יבואניות נפט, ויותר משלושה מיליארד איש חיים בהן. נפט זול יותר פירושו יותר מטבע זר פנוי להוצאה בתחומים אחרים: מכונות, דשנים, ספרי לימוד, תרופות. ופירושו גם סיכוי לחדש את יתרות המטבע או להחזיר את הלוואות, שני צעדים שישפרו את אמינות האשראי שלהן. בטווח הרחוק יותר, יתרבו גם היתרונות העקיפים מהנפט הזול. התקוות ששערי הריבית באמריקה ירדו, ויישארו נמוכים, שמדינות המערב יקצצו באבטלה ושהסחר העולמי יתאושש אינן רק תקוות דמיוניות. התגשמותן קרובה ותפנת גידול מהיר ויציב יותר.

פסימיסטים מושבעים יעדיפו להדגיש את הנזק שיביא המצב העולמי החדש הזה לכ־20 המדינות המתפתחות (עם אוכלוסיה של כ־600 מיליון נפש), המייצאות נפט. לגביהן, נעשה המצב הכלכלי קשה יותר. לאחר שמחיר חבית נפט הידרדר ל־10 דולר – כלומר, חזרה למחירה הריאלי ב־1973, נראה השם אופ"ק רק כטעות דפוס. יצואניות נפט בודדות ניצלו בתבונה את העושר של תריסר השנים האלה. לרשותן עומדים מפעלים ומשק חקלאי תחרותיים מבית, והכנסה גדולה יותר מהשקעות בחו"ל, שלא עמדו לרשותן קודם לכן. היתר בזבזו את הכספים.

זהו הלקח שצריך להפיק העולם השלישי, אם ברצונו לשוב ולהעלות את גידול התל"ג השנתי אל מעבר לחמישה אחוזים. הכסף אינו העיקר, אלא אופן השימוש בו. על־כן תלוי העולם השלישי במדיניות הכלכלית של הממשלות, ובאופן התגובה של אנשי עסקים וחקלאים למדיניות זו. לא ניתן להעלות על הדעת רעיון כה אי־רלוונטי כרעיונו של ראש ממשלת ישראל, שהוצג בשבוע שעבר. הוא רוצה שהמערב יממן תוכנית מארשל חדשה למזרח־התיכון, איזור שקיבל למעלה מ־3 אחוזים מהתפוקה העולמית הגולמית, במשך העשור האחרון תחת שליטת מדינות אופ"ק. לנדיבות יש לעיתים קרובות השפעה מרדימה בהסתירה את התוצאות האמיתיות של מדיניות כלכלית גרועה עד שנעשה מאוחר מדי. הכלכלות שהתפתחו בצורה המוצלחת ביות ב־25 השנים האחרונות, לא נעזרו אפילו בטיפת נפט מייצור עצמי: סינגפור (שם התל"ג לנפש צמח ב־7.5 אחוזים בשנה) טייוואן (7 אחוזים), דרום־קוריאה (6.5 אחוזים) והונג־קונג (6 אחוזים).

אם הרשימה הזו רומזת על כך, שסוד הצמיחה מצוי בעור צהוב ובמגורים ליד האוקיאנוס השקט, הוסיפו גם את בוטסואנה (7.25 אחוזים בשנה). המקרה שלה הוא תרופת־נגד טובה לפסימיזם הרווח לגבי אפריקה. בעוד האסיאנים העלו את הכנסותיהם הריאליות בכ־170 אחוז ב־25 השנים האחרונות והדרום־אמריקאים השיגו הישגים הנופלים רק במעט, האפריקאי הממוצע הוא עני יותר כיום משהיה ב־1960. מלחמות, בצורות, מגיפות, – האסונות מהברית־הישנה – היכו את אפריקה, אך נודעה להם פחות חשיבות מאשר לשגיאותיהן האוויליות של מספר ממשלות. מרבית הממשלות האפריקאיות עשו את ההיפך משעשו עמיתיהן האסיאנים. הן העדיפו תחליפים לייבוא על פני ייצוא, הן הניחו לשערי החליפין של מטבעותיהן, להפוך בלתי תחרותיים, הן בזו להשקעות חוץ, הורידו את מחירי התוצרת החקלאית, העדיפו אוניברסיטאות ובתי־חולים מפוארים על פני מרפאות ובתי־ספר.

המסר הזה, שהושמע באוזניהן מאות פעמים, נקלט לאט לאט. גאנה וזמביה הנהיגו שערי חליפין תחרותיים. קמרון הוכיחה כי להיות יצואנית נפט, אין פרושו לשים קץ לחקלאות. לא רק לבוטסואנה יש אוצרות טבע מבטיחים. היא חייבת את צמיחתה המהירה בעיקר לצעדים שנקטה כדי לעודד משקיעים זרים לבוא ולפתח אותה.

זהו הלקח, שלאורו מתחיל העולם השלישי לצעוד. הבנקאים הצפוניים, שלמדו את לקח אמריקה הלטינית, ונרתעים מפני שיבה על התהליך, לא ירבו להלוות. ממשלות צפוניות מנסות לקצץ בהוצאותיהן הציבוריות ולא ישובו על עזרתן הנדיבה משנות ה־60. אך השקעות מצד מנהלי „הרב לאומיות" וקרנות ההשקעה יוכפלו, אם הם יידעו כי מצפה להם קבלת־פנים נאה בדרום המתעורר. ההשקעות יוכפלו שנית אם הגידול השנתי בתל"ג במדינות העניות יחזור לשישה אחוזים פחות או יותר. התנאים המושכים משקיעים זרים – פוליטיקאים שאינם מתערבים, מצב פיננסי איתן, מדיניות שוק־חופשי – הם גם התנאים המעודדים יזמים ואיכרים מבית. סין והודו שינו את מדיניותן הכלכלית לא רק כדי למשוך השקעות זרות, אלא בעיקר משום שהדבר הועיל לצמיחתן. הצד השני של המטבע הזה הוא שממשלות של מדינות קטנות ועניות שוגות במחשבה, כי אין ביכולתן למשוך השקעות זרות. אם הן יעשו את המועיל לצמיחה הכלכלית המקומית, המשקיעים הזרים לא יאחרו לבוא.

איש אינו מטיל ספק בכך, שמדינות מתפתחות רבות עומדות בפני אתגרים גדולים. לפני שלוש שנים, בעת נסיגה כלכלית בעולם וחבית נפט שעלתה 30 דולאר, האתגרים האלה נראו בלתי־אפשריים להשגה. ההבדל היום הוא ההבדל שבין תקווה לייאוש, בין חיוך להקדרת־פנים. עתה הגיעה העת להתחיל לחייך.

אדמירל טרנר והביון האמריקאי

אדמירל סטאנפילד טרנר חשב תמיד במושגים גדולים. כששירת בצי האמריקאי הרבו להאשים אותו – לא תמיד שלא כדין – שהוא מעדיף את העיסוק ב„צי של מחר" על העיסוק בצי העכשווי. מעולם לא הגיע אל הצמרת ממש: הנשיא קארטר העביר אותו לבסוף לראשות סוכנות הביון המרכזית.

אפשר היה לחזות מראש, כי בבואו לכתוב את קורותיו בסי.איי.אי. ינסה לכרוך יחד כמה דברים: סיפורים מרתקים על חוויותיו בראש סוכנות הביון המרכזית ובראש הביון המרכזי (די.סי.איי.) וכן בתיאום כל הגופים האמריקאיים העוסקים בביון (שני התפקידים הללו מוזגו מאז כינונה של סי.איי.אי.). אך הוא מטפל גם בשתי בעיות אחרות: כיצד לנהוג במערכת הביון האמריקאית המסורבלת; וכיצד ליישב את הסודיות ואת האתיקה של מלאכת הביון עם האידיאל הדמוקרטי.

סיפור מינויו ואכזבותיו כראש שירותי הביון מטעם הנשיא קרטר הוא מן הסתם התיאור הטוב ביותר שנכתב אי־פעם על מהלכיו הפנימיים של ארגון ביון של מעצמה כלשהי. טרנר אינו מגלה כל מה שהקורא רוצה לדעת, לא רק הגבלות הבטחון החוקיות היו לו למכשול אלא גם ההכרח לקבל אישור לטקסט מסוכנות הביון המרכזית הנוכחית. בכל זאת הוא מגלה הרבה יותר מאלה שקדמו לו בתפקידו. פרשת הטיפול המוטעה בעריק רוסי על־ידי ג'יימס אנגלטון, שתפס במשך שנים עמדה מרכזית בסי.איי.אי., כבר סופרה בעבר, אך התיאור הניתן על־ידי טרנר חזק ומעניין יותר הן בזכות היותו מבוסס על עובדות והן משום הדיבור הישיר, שאיפיין את טרנר תמיד.

היו לטרנר בעיות מצד ארגוני ביון אחרים. מהן חילוקי־דעות מקצועיים כגון הוויכוחים הבלתי־פוסקים בין ה„אסכולה" הקלאסית של הביון הגורסת שעדיין יש תועלת במחקר שקדני ובמרגלים לבין מפעילי הלהטוטים האלקטרוניים, שרובם משוכנעים כי שיטת איסוף המידע היעילה היא השיטה הטכנית. בתוך סוכנות הביון המרכזית אוספי המידע ובעלי פעולות־הסתרים כמעט הצליחו להעמיד בצל את המנתחים והחוקרים.

טרנר, בעל מוח אנאליטי, ניסה לשנות מתכונת זו כדי להשיג תוצאות טובות יותר. אחד הצעדים בדרך זו היה „טבח ליל־השדים" המפורסם משנת 1977 כשגזר קיצוץ של כ־820 משרות בענף הריגול. נמתחה אז עליו ביקורת מרובה בגלל חלקו ב„הריסת" הסוכנות. הוא טוען, שענף הריגול היה עמוס – בייחוד בצמרתו – עד כדי כך שצעירים רבים פרשו מן השירות, משום שהדרך להגיע אל ראש הסולם היתה חסומה בפניהם, וכן משום ששורות הביון היו מצופפות בכל דרגיהן, עד שהרבה סוכנים שחזרו ממשימותיהם בארצות־חוץ נאלצו „לשוטט במסדרונות" במשך חודשים בחיפוש אחר עבודה.

סיפור מינויו ואכזבותיו כראש שירותי הביון מטעם הנשיא קרטר היא מן הסתם התאור הטוב ביותר שנכתב אי פעם על מהלכיו הפנימיים של ארגון ביון של מעצמה כלשהי

טרנר. מערכת הביון האמריקאית מורכבת מדי

אף־על־פי שבוטלו 820 משרות רשמיות, נאלצו רק 164 לפרוש, רובם הוצאו לגימלאות. רק 17 איש פוטרו. מעטים יודעים, מה היה שיעור גודלה של סוכנות הביון המרכזית. מסתבר ש־164 הפורשים היו אחוז קטן מדי. רוב מנגנוני הפקידות נעשים יעילים יותר ככל שהם מצטמצמים ומותר לשער שגם סוכנות הביון המרכזית לא יצאה מכלל זה. מן הראוי היה להתנגד – וזוהי אחריותו המיוחדת של מחבר הספר – לדרך הקשוחה והביורוקרטית שבה נעשו הפיטורים.

צרותיו של טרנר מחוץ לתחום סי.איי.אי. נגרמו בעיקר בשל המריבות שנבעו ממערכת הביון האמריקאית המורכבת מדי: כל שירות צבאי יש לו ענף מודיעין משלו; לפנטאגון שלוחת ביון המיוחדת למחלקת ההגנה בכללותה; למחלקת המדינה סוכנות ביון משלה; האף.בי.אי. רודף אחרי מרגלים זרים; חיל האוויר חולש על המשרד המפקח על לוויני סיור; סוכנות הבטחון הלאומית עוסקת בציתות אלקטרוני ובשבירת צפנים; סוכנות הביון המרכזית מספקת מרגלים וביון־לאומי. העומד בראשה אמור לא רק לנהל את פעולות כל הארגונים האחרים אלא גם לתאם ביניהם. וזאת למרות שאין לו סמכויות רבות לגביהם.

שיתוף הפעולה בין הארגונים לוקה בחסר. הסוכנויות השונות פועלות, פחות או יותר, בדרכים הנפרדות והמערכת חורקת. *שיתוף הפעולה הוא* בעיקר עניין של סחר־מכר המתובל בעסקי פשרה. בנסיון לפתירת הבעיה התווה אדמירל טרנר תכנית להפרדת תפקיד „מנהל הביון המרכזי" מתפקיד „מנהל סוכנות הביון המרכזית". אין זה רעיון חדש, אך הוא סביר עד כדי כך *שקשה להבין מדוע לא* ננקט קודם.

מחבר הספר מיטיב לכתוב על הוויכוח העיוני בשאלות האתיקה, המכניקה והפוליטיקה של הפיקוח מטעם הקונגרס על סוכנות הביון, ועל האמצעים בהם בתי המחוקקים ומכוחם המוסדות הפוליטיים מקיימים פיקוח כלשהו על סוכנות הביון המרכזית. הוא טוען שפיקוח זה טוב לא רק למדינה אלא גם לארגוני הביון עצמם.

גשמי ברכה על אפריקה

הרעב האחרון היה חלק מתהליך הנסיגה הכרונית באפריקה. שורש הבעיה הוא במדיניות כלכלית גרועה המתבטאת בקיפוח מתמשך של החקלאות. גשם עשוי לעזור, אך שינוי המדיניות הכרחי

הרעב הנורא באפריקה הגיע כנראה לקיצו הודות לגשמי ברכה. ההכנסה לנפש במדינות העניות באפריקה עשויה לעלות השנה בפעם הראשונה מאז 1980. אך דו"ח חדש של הבנק העולמי מוכיח עד כמה נפגעו כמה ממדינות אלה מהנסיגה הכלכלית המתמשכת.

עד לעת האחרונה נעשו מרבית המדינות העניות בעולם עניות יותר לא רק במונחים יחסיים, אלא גם במונחים מוחלטים. מבין 39 המדינות שבאיזור התת־סהרה באפריקה, נרשמה ההכנסה הממוצעת הנמוכה ביותר ב־29 המדינות הזכאיות לעזרה מאיגוד הפיתוח הבין־לאומי, המסונף לבנק העולמי. בסוף שנה זו שבה היתה צמיחה כלכלית באיזור, צפויה במדינות אלו תפוקה לנפש נמוכה יותר מאשר ב־1960. ההכנסה לנפש תהיה נמוכה ב־20 אחוז ביחס ל־1970. במדינות כדוגמת צ'אד, ניגריה וטנזניה תגיע הירידה בהכנסות מאז 1980 לכ־30 אחוז, בדומה לנסיגה בארה"ב בזמן המשבר הגדול.

התנגדות לשינוי

הרעב האחרון היה חלק מתהליך הנסיגה הכרונית הזו, אך הוא גם מסיח את הדעת מהסיבות האמיתיות לנסיגה. שורש הבעיה נעוץ במדיניות כלכלית גרועה, במיוחד באפליה המתמשכת מצד 20 מדינות אפריקאיות כלפי החקלאות. המדיניות התבטאה בהתערבות ממשלתית לשמירת הרמה הנמוכה של מחירי החקלאות ולהעלאת השכר בערים, בשמירה על שערי חליפין מנופחים ובהוצאות ממשלתיות מופרזות המכוונות ליצירת מקומות עבודה בערים.

קיימת התנגדות חזקה לשינוי. הצעדים הנחוצים מזכירים לממשלות את „תוכניות הצנע", הקשורות להתערבות קרן המטבע הבין־לאומית בענייני המדינות האפריקאיות. במציאות האפריקאית יכולים צעדים לעידוד הצמיחה לסייע מיידית לעניים ביותר, לפועלים החקלאיים ולמשפחותיהם. הממשלות חוסמות גם מדיניות של שוק־חופשי, משום שהן חושבות שעליהן לנקוט „תכנון כלכלי". אך במגזרים שבהם מעט תכנון יכול לעזור – חינוך, בריאות, שימור אוצרות טבע ומעל לכל פיקוח ילודה – הן פעלו מעט מדי.

הדו"ח של הבנק העולמי מאתר סימנים לכך, שאפריקה מתנערת מהמדיניות השגויה. זאיר הכניסה ליברליזאציה במערכת שער־החליפין שלה ב־1983. בסוף 1984 נעלם כמעט הפער בין השער הרשמי לשער בשוק השחור. ב־1985 אימצה זמביה שיטת מכירה פומבית למטבע שלה. לאחר הכנסת השיטה, ירד שער המטבע בשני־שלישים, מה שהוכיח את נחיצות השינוי. גיניאה וגאמביה צעדו בעקבותיהן. מדינות אחרות, כדוגמת גאנה ומאוריטניה, פיחתו באורח משמעותי את המטבע שלהן, אך שמרו על מערכת־השערים הקבועים. המדינות האפריקאיות הזכאיות לסיוע תיספו בחישוב כולל את שערי־המטבע שלהן (במונחים מותאמים לאינפלאציה).

המדינות העניות באסיה, לעומת זאת, פיחתו את מטבעותיהן בעשר השנים האחרונות.

כמה מדינות אפריקאיות מתחילות לתקן את האפליה הזו כלפי החקלאות בדרכים אחרות. טנזניה הכפילה את המחיר הרשמי של התירס בין 1983 ל־1985. מאוריטניה הצמידה את מחירי כמה ממוצרי הדגן הנמצאים בפיקוח למחירי היבוא של גרעינים. קמרון מגדילה את הכנסות מגדלי הקפה על־ידי שיטה של הטבות. רשתות השיווק הממשלתיות בגיניאה משלמות ליצרני הקפה והתמרים כ־80 אחוז ממחירי היצוא, מדיניות שהעלתה באורח משמעותי את מחירי הרכישות הממשלתיות. הדרך רחוקה עדיין למחירי שוק חופשי, ולהתייחסות שווה למגזר העירוני ולמגזר החקלאי. אבל צעדים קטנים בכיוון הנכון טובים מלא כלום.

כך הדבר גם לגבי מדיניות גידול האוכלוסיה. עד העת האחרונה היו מדינות אפריקאיות מעטות, שנאותו להודות כי אוכלוסייתן גדלה בקצב מהיר מדי. השטחים השוממים באיזור יצרו תחושה כי תת־אכלוס הוא מכשלה גבוהה יותר בפני שגשוג. אף ששיעור גידול האוכלוסיה משתנה ממקום למקום, אין ספק שהאוכלוסיה במדינות הזכאיות לסיוע, גדלה ב־15 השנים האחרונות בקצב מהיר יותר מהגידול בתפוקה. היחס הרשמי משתנה. ממשלות ניגריה, ליבריה רואנדה ומאלאוי התחילו לקדם תוכניות לתכנון המשפחה.

אם רפורמות מסוג זה עתידות לעצור את מגמת העמקת העוני באפריקה, יזדקקו המדינות העניות ביותר לסיוע־חוץ מהסוג המתאים. שיעור ההשקעות במדינות אלה מאז 1980 נמצא בירידה, וכעת הוא הנמוך ביותר מבין כל האזורים המתפתחים בעולם. חלק מההסבר לתופעה נעוץ בכך, שהאיזור היה מסוגל לרכוש פחות סחורות מבחוץ. ב־1984 היתה רמת היבוא לנפש 62 אחוז מהרמה המקבילה ב־1960. אם היבוא וההשקעות באיזור לא יתרחבו, אין סיכוי שהצעדים לקראת ליברליזאציה כלכלית יימשכו ובמקומם עלולה לבוא נסיגה מחודשת.

לגשר על הפער

דו"ח הבנק מציע יעד מינימום ליבוא בחמש השנים הקרובות – 28.5 מיליארד דולר בשנה. זה נראה אמנם סכום גדול, ויש בו גידול של תשעה מיליארד דולר לעומת 1984. אך למעשה מדובר בהעלאת רמת היבוא לנפש לרמה של 1980־82, או ל־74 אחוז מרמתו ב־1960. מכאן ואילך נראים הנתונים מבשרי רעות. האיזור יהיה חייב להוציא כ־6.8 מיליארד דולר בשנה על תשלומי־חוב, והדרישה למטבע־חוץ תגיע עקב כך ל־35.3 מיליארד בשנה. הבנק מעריך כי סך היצוא, פריסת החובות, הסיוע הרשמי ההון ממקורות אחרים יגיע רק ל־32.8 מיליארד דולר. (מתוך ההנחה, האופטימית, כי האיזור יוכל להרחיב את היצוא ב־25 אחוז לעומת 1980־82) ועל־כן יישאר פער של 2.5 מיליארד דולר בשנה.

הדו"ח מסתמך על שתי הנחות, שיחדיו יוכלו „לכסות" מיליארד דולר מהפער. הראשונה, כי החזרי חובות לקרן המטבע הבין־לאומית ינותבו בעיקר לאפריקה העניה יותר. על כך כבר יש הסכמה. השניה, כי חידוש ההון בקרנות איגוד הפיתוח הבין־לאומי, שעליו דנים השבוע בוושינגטון קרן־המטבע והבנק־העולמי, יעמוד על 12 מיליארד דולר. גם אם האיגוד יקבל 12 מיליארד דולר, יחסרו המדינות העניות באפריקה לפחות 1.5 מיליארד דולר למילוי צרכיהן.